Poštnina plačana v gotovini

Leto XXI, št. 251

Ljubljana, sobota 26. oktobra 1940

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Nove ofenzivne akcije

Še vedno prevladuje vtisk, da se vojna od Anglije pomika navzdol v Sredozemlje in na afriško področje, le da se velesili s svojo novo ofenzivno taktiko in dinamiko ne omejujeta v naprej samo na nekatere predele tega obširnega področja, temveč da ga hočeta tako rekoč istočasno spraviti pod udar svojih oboroženih sil. Vzporedno s tem razvijata tudi povečano diplomatsko aktivnost, ki je do pred nekaj dnevi veljala predvsem evropskemu jugovzhodu in Bližnjemu vzhodu, ki pa se sedaj razvija predvsem na evropskem zapadu, zlasti v Franciji in Španiji.

Vsa dosedanja opazovanja se strinjajo v tem, da gre tu za ofenzivne akcije najširšega obsega, ki so naperjene proti vsem bistveno važnim strateškim točkam britanskega imperija istočasno in ki so bile v tem obsegu zamišljene že na poslednjem brennerskem sestanku med Hitlerjem in Mussolinijem. Dasi je še vedno zelo tvegan poskus, proniknit v tajne teh razgovorov med obema voditeljema velesil osi, se vendarle njih bistvo odgrinja v samem razvoju dogodkov. Ta je namreč poleg drugih eno izmed najbolj zanesljivih meril za pravilno vrednotenje vseh diplomatskih razgovorov, potez in akcij, ki tvorijo v zakulisju prave vojne tako zvano nevidno vojno. Ni pa edino. Zlasti za načrte velesil osi Rim - Berlin je velikega pomena tudi zasledovanje pisanja njunega časopisja, ki navadno precej točno nakazuje verjetno vsebino italijansko-nemških izmenjav misli, bodisi takoj ali čez čas, ko se že poležejo prvi inozemski odmevi. Razen tega tudi sam dejanski položaj sproti služi za kontrolo raznih ugibanj in domnev, ki se v takšnih zvezah postavljajo, saj po njem najlažje presodimo trenutne interese prizadetih, po teh pa lahko sklepamo na razne možnosti njihove diplomatske delavnosti.

Od nas že večkrat omenjeni poluradni tolmač politike Italije in Nemčije, diplomatski sotrudnik glavnega fašističnega organa »Il Popolo d' Italia« Mario Appelius je te dni zelo jasno nakazal naslednjih devet področij temeljite izmenjave misli med Hitlerjem in Mussolinijem na Brennerju: 1. letalsko obleganje Anglije, 2. podmorniško blokado, 3. borbo za osvojitev indijske poti, 4. vzhodno Azijo, 5. diplomatsko bojišče, 6. razširjenje fašistične in narodnosocialistične revolucije, 7. ureditev nove Evrope, 8. solidarnost Španije in 9. mirno sožitje z Rusijo. Ako primerjamo te navedbe uglednega italijanskega publicista z ugibanji in domnevami, ki so se na osnovi splošnih meril pojavljale po brennerskem sestanku, lahko ugotovimo, da so s tem glavni obrisi brennerskih razgovorov že znani. Dogodki, ki jih sedaj zasledujemo, pomenijo torej izvajanje programa, o katerem se je doslej v glavnem le domnevalo.

Glede letalskega obleganja Anglije se tudi Appeliusove ugotovitve v glavnem strinjajo z vsem, kar smo doslej o teh letalskih operacijah že slišali: da so naperjene predvsem proti vzdržnosti angleškega naroda, proti njegovi morali in proti njegovi celokupni sposobnosti uspešnega vztrajanja v obrambi, skratka, kot akcije momentano postranskega, pa čeprav izredno važnega pomena, v kolikor naj se po zamisli osi nadaljuje dan in noč brez prestanka kot tako zvana »obrabna vojna«. Isto velja glede drugega področja italijansko-nemške dogovorjene aktivnosti: blokade Anglije z vsemi razpoložljivimi sredstvi od podmornic do polaganja min in oviranja plovbe iz zraka.

Vedno večji pomen pa pripisujeta velesili osi skupnemu rušenju britanskih postojank na tako zvani »poti v Indijo«, rušenju, ki po italijanskih navedbah zajema za sedaj Sredozemlje, Egipt, Sudan, Kenijo, Rdeče in Egejsko morje in ki se vrši s pomorskimi, letalskimi in kopnimi silami. Borba je težka, ugotavlja Appelius, toda akcija osi se ne želi omejiti samo na zasedbo Sueškega kanala, temveč hoče »zrušiti velik prostor britanskega imperija, ter pregnati Anglijo z Bližnjega vzhoda, njeno brodovje pa iz Sredozemskega in Rdečega morja«. Gre za velike vojaško-tehnične in politične priprave, o katerih sta se Mussolini in Hitler dogovorila v podrobnostih. Priključitev Japonske na akcijo velesil osi pomeni pritegnitev vzhodnoazijskega prostora med sedanja vojna področja v skupini borbi proti Veliki Britaniji.

Tu se z načrti vojnih operacij za vsa navedena področja povezuje tudi daljnosežna diplomatska akcija, ki »se po Brennerju razvija v nekaterih smereh ofenzivno, medtem ko se je v nekaterih drugih postavila na stališče programatične obrambe«. Kjer je, kakor piše Appelius, »britanska intriga še vedno močna, tam os čaka, da ne bi po nepotrebnem izčrpavala svojih sil«. Takšen je primer Zedinjenih držav Severne Amerike. Povsod drugod je os v diplomatski in ideološki ofenzivi ter ji je na primer njena akcija že uspela v Rumuniji, Bolgariji in na Madžarskem, medtem ko je čedalje trdnejši položaj Nemčije v zasedenih državah. Tu gre ne le za diplomatsko, temveč tudi za »revolucionarno bojišče«. S tem je tesno povezano sedmo področje italijansko-nemške skupne akcije po Brennerju: sistematično urejevanje Evrope. V to urejevanje spada sedaj tudi vključitev Francije v novi evropski red pod vodstvom velesil osi, prav tako seveda tudi vključevanje Španije v vojne akcije teh velesil.

Zadnje in znabiti najpomembnejše področje italijansko-nemške akcije v smislu brennerskih razgovorov pa je iskanje mirnega sožitja z Rusijo. Tu odločajo po Appeliusovi presoji naslednji trije činitelji: 1. Stalinova politična sposobnost, ki jo dokazujejo dejanja, 2. ruski nacionalizem imperialnega značaja, 3. antiplutokratsko bistvo sovjetskega režima.

Takšen je torej prikaz smeri in ciljev italijansko-nemških akcij po brennerskih razgovorih. Ker pa se seveda vojna bije med dvema vojnima taboroma, je treba vzporedno upoštevati tudi vse britanske akcije na vseh navedenih področjih, odnosno reakcije na poteze osi. Na nekaterih področjih so te akcije ali reakcije manj vidne, na drugih pa stopajo precej v ospredje. Omenjamo izmed teh samo angleško aktivnost na črti London - Washington, ono v Egiptu in na Bližnjem vzhodu (Edenov obisk) ter končno ono v Moskvi, ki jo Appelius označuje za »kaj čudno angleško-ameriško intrigo«.

Odločilni posveti francoske vlade

Snoči se je vlada v Vichyju sestala k seji, na kateri je maršal Petain poročal o svojih pogajanjih s kancelarjem Hitlerjem — Vesti o nemških predlogih in zahtevah si slej ko prej nasprotujejo

Vichy, 25. okt. s. (CBS.) Francoska vlada se je nocoj sestala k seji, na kateri je maršal Petain poročal o svojem včerajšnem razgovoru s kancelarjem Hitlerjem. Zaenkrat ni mogoče dobiti prav nobenih avtentičnih informacij o vsebini teh razgovorov. Pravijo celo, da niti francosko zunanje ministrstvo še ni bilo obveščeno o točni vsebini razgovorov. Danes se je s precejšnjo gotovostjo govorilo samo, da vsebujejo nemški predlogi med drugim naslednje tri točke:

1. Tunis pride pod skupno francosko-italijansko kontrolo.

2. V francoskem Maroku naj bi prevzele skupno upravo Nemčija, Španija in Francija.

3. Zato bi Korzika ostala Franciji.

V poučenih krogih zagotavljajo, da so imeli razgovori med kancelarjem Hitlerjem ter maršalom Petainom in podpredsednikom Lavalom zelo širok obseg. Nemčija si baje prizadeva, da ustvari pod nemško-italijansko kontrolo blok evropskih kontinentalnih sil, ki bi tvorile obenem skupno fronto proti Angliji. Ko bi bila taka fronta ustvarjena, zagotavljajo v Vichyju, bi kancelar Hitler ponudil Angliji mir na kompromisni osnovi. Za primer, da bi Anglija ponudbo odbila, bi Nemčija in Italija posegli po nadaljnjem stopnjevanju letalske ofenzive proti Angliji.

V poučenih krogih v Vichyju zagotavljajo, da Nemčija zaenkrat Franciji sploh še ni stavila popolnoma določnih zahtev, temveč so imele one zahteve, ki so bile stavljene, bolj splošen značaj.

Rim, 25. okt. j. (DNB) Sprejem maršala Petaina pri vodji rajha je v Rimu vzbudil tem večjo pozornost, ker je sledil neposredno sestanku Hitlerja z generalom Francom. Politična aktivnost držav osi je bila s tem ponovno pred vsem svetom močno poudarjena.

Francosko uradno poročilo o sestanku

Vichy, 25. okt. br. (Havas) O sestanku poglavarja republike maršala Petaina in kancelarja Hitlerja je bilo davi objavljeno naslednje službeno poročilo: Maršal Petain je v četrtek dopoldne v spremstvu podpredsednika vlade Lavala pasiral demarkacijsko črto. Na zasedenem ozemlju ga je pozdravila skupina nemških generalov. Proti večeru se je sestal s kancelarjem Hitlerjem in je imel z njim dolg prisrčen razgovor. Od tega zgodovinskega sestanka sta odvisna položaj in bodočnost Francije.

Prvi francoski komentar

Clermont-Ferrand, 25. okt. AA. (Havas) Listi v Clermont-Ferrandu, ki so edini pravočasno prejeli novico o sestanku med Hitlerjem in Petainom, prikazujejo ta dogodek kot senzacijo. Komentarjev v teh listih pa je malo. »Moniteur«, ki izraža mnenje vladnih krogov, omenja zlasti oni odstavek iz Petainove poslanice, v katerem voditelj francoske države pravi: Tudi če so nam vsa pota zaprta, bomo znali čakati in trpeti. Nasprotno, naj se zgodi karkoli, mi bomo znali preneti svoje ponižanje in naše razvaline. Pred zmagovalcem, ki bi se znal premagovati v zmagi, se bomo znali mi premagovati v našem porazu. Isti list dalje piše: Ali Francozi ne bodo presenečeni, ko slišijo takšne besede državnega poglavarja, že ob misli, da bosta ustvarjajoči mir in blagostanje za vse nekega dne mogli prinesti vse upanje. Kdo ne bi razumel, da se to upanje morda že ustvaria v teh mračnih in negotovih časih. In če upanje, o katerem govori državni poglavar, zavisi od vseh Francozov, naj Francija to upanje ohrani. Od nas vseh je odvisno, a'i bomo v teh odločilnih dneh vodili našo usodo po dobri poti ali pa po poti, ki nima izhoda.

Francoski list za sodelovanje z Nemčijo in Italijo

Ženeva, 25. okt. AA. (DNB). Iz Vichyja poročajo, da je v nekem francoskem časopisu izšel članek, čigar pisec se zavzema za tesno sodelovanje med Francijo in Nemčijo. Poudarja, da mora v današnjih razmerah francoska zunanja politika izbirati med naslednjimi tremi možnostmi:

1) politika izolacije, ki jo pisec smatra za brezpredmetno,

2) zveza z Anglijo in

3) sporazum z Nemčijo.

Pisec tega članka smatra, da Francija ne more živeti osamljena in da mora poiskati sodelovanje vsaj z enim svojim sosednjim narodom. Če bi Francija spet sklenila sporazum z Anglijo, bi po mnenju pisca tega članka s tem ustvarila klico za bodočo vojno. Tej nevarnosti bi se Francija mogla izogniti s tem, da bi zavrnila takšen sporazum z Anglijo in stremela za tem, da doseže sporazum z Nemčijo, v kateri živi 80 milijonov ljudi. Francija in Nemčija bi predstavljali zvezo 120 milijonov prebivalcev in ta zveza bi bila istočasno branik, ki bi Francijo varoval pred vsemi poskusi. Z gospodarskega stališča bi nemški in italijanski življenjski prostor imel veliko interesa na tem, da bi bil v tesni zvezi z gospodarskim razvojem Francije. Končno pisec tega članka poziva vse Francoze, naj se oklenejo realne politike, ki bo edina rešila Francijo.

Poluradna nemška sodba

Berlin, 25. okt. AA. (DNB) Nemška diplomatska in politična korespondenca pripisuje Hitlerjevim sestankom v zapadni Evropi zgodovinski pomen v okviru duhovnega in političnega preobrata, ki se že zdaj med vojno uresničuje v vseh delih celine. Ta preobrat se je začel pri mladih narodih Evrope, ki so združili svoje sile, namesto da bi jih imeli v službi razdora, in sicer kot reakcijo na stoletno diplomatsko tradicijo, ki je v sporih med celinskimi narodi našla najugodnejše možnosti za razvoj in s tem stalno potiskala evropsko celino v ozadje. Za vso Evropo, pravi list, je moral priti čas, v katerem bodo narodi namesto nesoglasja postavili svoje sile, predvsem svojo lastno nacionalno edinost, v službo nove evropske zasnove. Mladi evropski narodi, ki so prevzeli vodstvo nad izgradnjo novega reda na celini, so z dejanji dokazali, da njihovih akcij ne vodijo egocentrični in imperialistični instinkti. Njihovo pojmovanje je, da je treba nadaljevati boj proti vsem rušilnim silam, ki so razkiale Evropo v želji, da bi ostala za zmerom podrejena, in da je treba vsem narodom Evrope, prijateljem ali dovčerajšnji nsovražnikom, dati možnost, da zavzamejo tisto mesto, ki jim gre po tradiciji in ki ustreza njihovim sposobnostim.

Napovedi o sklicanju rajhstaga

Curih, 25. okt. j. (UP) V dobro poučenih švicarskih krogih pričakujejo, da bo Hitler v kratkem podal pred rajhstagom izjavo o svojih razgovorih s predstavniki Francije in Španije. Po informacijah iz istih krogov v Berlinu že teko priprave, da se skliče rajhstag čim prej k izredni seji.

Angleška mnenja

London, 25. okt. j. (Reuter) Ves londonski tisk tolmači sedanje Hitlerjeve sestanke kot iskanje izhoda iz položaja, v katerega je prišla Nemčija, ker se niso posrečili njeni poskusi frontalnega napada na Anglijo. Kar se tiče sestanka med Hitlerjem in Petainom, je videti, kakor da predsednik francoske vlade še omahuje med svoječasno izraženim optimističnim upanjem na »častni mir, kakršen je običajen med vojaki«, in med svojim kasnejšim spoznanjem, da je Francija trenutno nezmožna vsake akcije.

Diplomatski sotrudnik »Daily Maila« vidi za sedanjo taktiko nemške politike del širšega načrta, ki se bo pričel v kratkem izvajati, podprt z velikopotezno protiangleško propagando in katerega namen je vplivati na volilce Zedinjenih držav v takem smislu, kakor si ga žele politiki držav osi.

Londonske verzije o nemških predlogih

London, 25 okt. (BCC) Čeravno o rezultatih sestanka med kancelarjem Hitlerjem in maršalom Petainom še vedno ni nobenih zanesljivih podatkov, pravijo nekatere informacije, da je maršal Petain vsaj deloma pristal na nemške zahteve, ki so bile stavljene Franciji pred dnevi.

Nova verzija o teh zahtevah pravi, da so med njimi naslednji: Francija naj bi odstopila Alzacijo, Loreno in Nico. Pristala naj bi na razdelitev svojih kolonij v Afriki. Kolonije v Severni Afriki in Siriji naj bi zasedli nemška in italijanska vojska, da bi tako zavarovali svoje vojaške postojanke v Severni Afriki. Nasprotno bi Francija dobila pri Bordeauxu koridor do morja, sedanja meja med zasedenim in nezasedenim delom pa bi se pomaknila v bližino Pariza. Francoska vlada naj bi se preselila v Pariz. Smatrajo, da za enkrat Nemčija sama ne želi, da bi Francija vstopila v vojno proti Angliji.

Stališče Amerike

Washington, 25. okt. AA. (Reuter.) Francoski veleposlanik v Washingtonu je obiskal snoči zunanjega ministra. Ta njegov korak je zbudil takoj komentarje. Nekateri mislijo, da je državni podtajnik Sumner Welles poklical francoskega veleposlanika in da mu je razložil stališče USA glede tesnega sodelovanja Francije z državama osi.

New York, 25. okt. AA. (Reuter). »Associated Press« poroča iz Washingtona, da znamenja možnosti sodelovanja med Francijo in državama osi zbujajo živo zanimanje v Washingtonu. »Associated Press« pripominja, da se je iz zanesljivega vira zvedelo, da imajo **Združene ameriške države ob sodelovanju z drugimi ameriškimi republikami gotove načrte za zasedbo francoskega ozemlja na področju Antilov v primeru če bi se tak korak izkazal za potrebnega s stališča obrambe zapadne poloble.**

New York, 25. okt. o. (United Press.) Francoski poslanik Haye je bil pozvan v Belo hišo, da bi zvedeli od njega za francoske namene v zvezi s sestanki francoskih in nemških državnikov. Ob tej priliki mu je bilo sporočeno ameriško stališče za primer, če bi se Francija pridružila osovinskim silam. Zedinjene države bi smatrale če bi Francija izročila osovinskim silam svojo vojno mornarico, to dejanje za neposredno ogražanje ameriških interesov ter bi zato v smislu sklepov havanske konference okupirale francoske kolonije na zapadni polobli, predvsem otok Martinique. Ameriška vlada je pohitela z obvestilom Francije o svojem stališču, da bi bil maršal Petain informiran o njem, še preden bo francoska vlada sprejela svoje končne sklepe.

Štiri področja Roosevelovega zanimanja

Washington, 25. oktobra. s. (CBS). Predsednik Roosevelt je v stalnih stikih z zunanjim ministrom Hullom in drugimi vodilnimi ameriškimi politiki glede razvoja mednarodnega položaja. Po poluradnih informacijah zasleduje predsednik Roosevelt posebno skrbno štiri faze razvoja mednarodnih dogodkov:

1. dogodke v Španiji, zlasti v zvezi s sestankom kancelarja Hitlerja z generalom Francom;

2. vprašanje usode francoskega vojnega brodovja in razvoj nemško francoskega razmerja, zlasti kolikor bi utegnilo vplivati na položaj francoskih kolonij v Ameriki;

3. položaj v Grčiji in sploh na Srednjem vzhodu;

4. položaj na Daljnem vzhodu, zlasti v zvezi z novimi poročili o možnosti japonsko-ruskega sporazuma.

V merodajnih krogih zagotavljajo, da predsednik Roosevelt sicer ne vidi nevarnosti, da bi dogodki v kateremkoli teh štirih področjih lahko neposredno ogrožali ameriške interese. Kljub temu pa pripravlja ameriška vlada vse potrebno za zavarovanje svojih interesov za primer, da bi v kateremkoli teh štirih področij prišlo do nenadnih dogodkov.

Ameriška ugibanja

Washington, 25. okt. o. »United Press« poroča iz Vichyja, da Francija ne bo izročila svoje vojne mornarice, niti ne bo stopila v vojno proti Angliji in da tega Nemčija niti ne zahteva. Prepustitev francoskih pomorskih in letalskih oporišč pa se potrjuje od vseh strani. Maršal Petain je načelno pristal na odstop Alzacije Nemčiji ter Nice Italiji kakor tudi odstop nekaterih francoskih kolonij. Izpuščenih bo okrog 2 milijona francoskih vojnih ujetnikov in dovoljen bo francoski koridor do Bordeauxa, okupacijsko področje pa bo zmanjšano na najmanjšo potrebo.

Japonske informacije preko Švice

Bern, 25. okt. j. (Domei.) **Iz dobro informiranih švicarskih virov se doznava, da so tekli razgovori nemškega kancelarja Hitlerja z generalom Francom odnosno z maršalom Petainom na naslednjih osnovnih točkah, na podlagi katerih naj bi bil sklenjen nov sporazum med Nemčijo, Španijo in Francijo:**

Španija naj bi dala Nemčiji na razpolago razna svoja pristanišča in letališča ob Atlantiku ter na Kanarskih otokih. Ta oporišča bi služila Nemčiji v trgovinski vojni proti Veliki Britaniji. Francija naj bi s svoje strani odstopila Nemčiji pravico do souporabe pomorskih in letalskih oporišč v Afriki, v Siriji ter v nezasedenem delu Francije. Kot protiuslugo bi Španija dobila od Nemčije polno podporo v njenih zahtevah do Gibraltarja. Francija bi dobila kot protiuslugo povračilo vseh francoskih vojnih ujetnikov, blizu dveh milijonov mož. Razen tega bi se izpremenila sedanja demarkacijska črta med svobodno in okupirano Francijo na ta način, da bi se na področju severno od Toursa ter ob švicarski meji potisnila v smeri proti reki Seini. Kot oporišča za nemške akcije naj bi Francija dovolila Nemčiji in Italiji souporabo luk Dakarja, Toulona, Casablance in Bizerte.

Četvorni evropski pakt?

New York, 25. okt. (CBS) Iz Berlina in Vichyja prihajajo govorice o možnosti sklenitve četvornega pakta med Nemčijo, Italijo, Francijo in Španijo. Ta pakt naj bi služil kot osnova za ustvaritev novega reda na kontinentu Evrope.

Petain se bo sestal tudi z Mussolinijem

Rim, 25. oktobra. s. (Ass. Press) V dobro poučenih tukajšnjih političnih krogih napovedujejo, da se bo najbrž že prihodnje dni sestal zunanji minister grof Ciano s podpredsednikom francoske vlade Lavalom.

Vichy, 25. okt. s. (United Press.) **Tu govore o možnosti skorajšnjega sestanka med ministrskim predsednikom Mussolinijem ter grofom Cianom in maršalom Petainom. Istočasno se širijo govorice, da se bosta kancelar Hitler in Mussolini ponovno sestala.**

Odmevi sestanka z generalom Francom

Madrid, 25. oktobra. s. (CBS) Organ španske falange »Arriba« citira danes list maršala Göringa »National Zeitung«, ki pravi, da reorganizacija političnega reda v Afriki direktno zanima Španijo. Dalje pa piše »Arriba«: V rekonstrukciji Evrope sedaj ni mogoče več izgubljati časa. Sedaj je prišel trenutek, ko mora Španija sodelovati pri ustvaritvi usode nove srečnejše Evrope.

Milan, 25. oktobra. AA. (DNB) »Corriere della sera« piše o politiki Španije ter pravi med drugim: Odnošaji med Španijo in državama osi so vse dozdaj kazali istovetnost teženj in zunanjepolitičnih naziranj voditelja rajha in generala Franca. Italija, Nemčija in Španija gredo v isto smer. Samo po sebi se razume da bo naravna skladnost med temi tremi državami dobila tudi določnega izraza. Že zdaj brez nestrpnosti lahko mirno pričakujemo dejanj, ki bodo sledila besedam. Na koncu članka stoji, da zgodovinski sestanek med voditeljem rajha in generalom Francom jasno dokazuje najnovejši neuspeh britanske politike.

Berlin, 25. okt. AA. (DNB). V svojih obširnih komentarjih o sestanku med Hitlerjem in Francom omenja berlinski tisk odmev tega sestanka v svetovni, posebno pa v španski javnosti. Listi ugotavljajo, da je ta sestanek zanesel zmedo v londonske kroge. »Berliner Börsen Zeitung« pravi: Zgradba angleške politike v Sredozemlju, zgradba, ki so jo zidali stoletja in stoletja, je v razvalinah. Stebri Gibraltarja, Sueza, Malte, Cipra in Haife so na tleh. Sredozemski narodi so v svoji veliki večini izprevideli, da so bili predolgo figure na angleški šahovnici. To se posebno čuti na Španskem, kjer prevladuje mnenje, da je angleški nasilnostni sistem dozorel za smrt. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da govore angleški listi o nemškem pritisku na Španijo, pri tem pa pozabljajo, da samo preobračajo dejstva in Španijo želijo ravno v trenutku, ko je najsvobodnejša v svojih odločitvah.

Madrid, 25. okt. AA. (DNB) General Garsta Eskanez je imenovan za vojaškega guvernerja na Kanarskih otokih, kamor bo odpotoval ju tri.

Obnova nižjega šolstva na Poljskem

Varšava, 25. okt. AA. (DNB). Šolske razmere v Varšavi se hitro urejajo. Dozdaj so porabili nad 4 milijone zlotov za popravilo poškodovanih šolskih poslopij. Vzpostavljen je reden šolski pouk v 130 varšavskih ljudskih šolah, ki jih obiskuje približno 68.000 otrok in na katerih poučuje 1140 poljskih učiteljev in učiteljic. V tem številu ni vštetih 45 poljskih zasebnih šol s kakšnih 10.000 učencev. Razen ljudskošolskemu pouku posveča prosvetni oddelek glavne gubernije v Krakovu posebno pozornost nadaljevalnemu strokovnemu pouku na Poljskem, pri čemer se drži stališča, da je ena bistvenih gospodarskih in socialnih potreb poljskega naroda pospeševanje narodnega obrtnega in trgovskega stanu, kakor nižjega in srednjega stanu sploh. Dozdaj je bilo v Varšavi obnovljenih oziroma na novo odprtih 45 nižjih strokovnih šol, pri čemer ni vštetih večje število večernih obrtnih šol. Razen tega je bilo odprtih v Varšavi še 35 srednjih strokovnih šol, na katerih končni izpit velja kot mojstrski izpit.

Rusija povabljena na dunavsko konferenco

V ponedeljek se v Bukarešti prične dunavska konferenca, ki se je bodo udeležili tudi sovjetski zastopniki

Bukarešta, 25. okt. s. (CBS). Rumunsko zunanje ministrstvo je nocoj objavilo, da se v ponedeljek prične v Bukarešti konferenca delegatov Nemčije, Italije, Rusije in Rumunije na kateri bodo razpravljali o dunavskih vprašanjih. Na konferenci bodo proučili skupne in individualne interese vseh štirih držav, kolikor se tičejo Dunava.

Nemčija, Italija in Rumunija so sklenile, kakor pravi komunike, povabiti tudi Rusijo k udeležbi na konferenci, ker se je s priključitvijo Besarabije Rusija spet razširila do Dunava.

Bukarešta, 25. okt. s. (United Press). Tu so v teku velike priprave za bližnjo dunavsko konferenco. Čeravno bo konferenca razpravljala samo o prometu na Dunavu, domnevajo v tukajšnjih diplomatskih krogih, da bosta Nemčija in Italija izrabili to priliko tudi za razgovore političnega značaja z ruskimi delegati. Predvsem smatrajo, da želita Nemčija in Italija točno ugotoviti, kakšno stališče zavzema Rusija do položaja na Balkanu in na Bližnjem vzhodu.

Moskva, 25. okt. s. (CBS). Ruska delegacija za dunavsko konferenco v Bukarešti je danes z letalom odpotovala iz Moskve v Bukarešto.

Kaj sodijo v Moskvi

Moskva, 25. okt. s. (CBS). Tu sodijo, da je Nemčija s tem, da je povabila Rusijo na dunavsko konferenco v Bukarešti, hotela pomiriti Rusijo, ki je bila morda nekoliko vznemirjena zaradi prihoda nemške vojske v Rumunijo. Po informacijah iz tukajšnjih diplomatskih krogov si nemški poslanik Schullenburg zadnje dni prizadeva, da ugotovi kakšno stališče bi zavzela Rusija v primeru prehoda nemške vojske skozi Turčijo v Malo Azijo.

Rusko-japonska pogajanja

Danes bo nastopil svoje mesto novi japonski veleposlanik v Moskvi ter začel pogajanja za sklenitev nenapadalne pogodbe med Rusijo in Japonsko

Moskva, 25. okt. s. (CBS) Novi japonski veleposlanik pri ruski vladi general Tatekava bo jutri predal svoja akreditivna pisma predsedniku SSSR Kalininu.

V diplomatskih krogih so prepričani, da bo prihod novega japonskega poslanika v Moskvo privedel v najkrajšem času do zaključitve rusko-japonske pogodbe o nenapadanju. Glavna načela te pogodbe so bila določena že za bivanja prejšnjega japonskega poslanika Toga v Moskvi v več razgovorih z Molotovom. Pričakujejo, da se bodo tudi nadaljnji razgovori naglo razvijali.

London, 25. okt. j. (CBS) Po informacijah iz Moskve se vrše med novim japonskim poslanikom Tatekavo in zastopniki sovjetskega zunanjega ministrstva pogajanja za sklenitev nenapadalnega pakta med sovjetsko Rusijo in Japonsko.

Tokio, 25. okt. j. (Domei) O vesteh, da teko med japonskim poslanikom v Moskvi Tatekavo in Stalinom pogajanja za sklenitev nenapadalne pogodbe med Japonsko in Sovjetsko unijo, ni mogoče dobiti v japonskih službenih krogih nikakega pojasnila. V prvi vrsti so bile vesti o teh pogajanjih razširjene iz Londona. Ker jih v službenih japonskih krogih niti ne potrjujejo niti ne zanikajo, ni mogoče reči, ali vesti odgovarjajo resnici ali ne. Vsekakor je značilno, da so se te vesti pojavile še preden je novi japonski poslanik Tatekava izročil v Kremlju svoje poverilnice. Domneve o sklepanju nenapadalnega pakta med Japonsko in Sovjetsko unijo vsekakor dokazujejo izredni pomen, ki ga takemu paktu pripisujeta Anglija in Amerika glede na njune interese na Daljnem vzhodu.

Tatekava je že bil pri Molotovu

Moskva, 25. okt. s. (Tass.) **Predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov je danes popoldne sprejel novega japonskega veleposlanika Tatekavo.**

Hud napad na Čungking

Čungking, 25. okt. j. (DNB) Z zboljšanjem vremena se je poživila tudi aktivnost japonskega letalstva. Danes so japonski bombniki izvršili ponoven napad na Čungking. Napada se je udeležilo več skupin japonskih težkih in lahkih bombnikov. Formacija 27 bombnikov je vrgla zažigalne bombe na del spodnjega mesta Čungkinga, kjer so na mnogih mestih izbruhnili požari.

Čungking, 25. okt. s. (CBS) Davi ob 10. lokalnega časa je 42 japonskih bombnikov pričelo z napadom na Čungking. Napad je trajal 4 ure. V teku napada je bila med drugim poškodovana na reki Jangce poškodovana 370 tonska ameriška topničarka »Tutrilla«. Topničarka je bila zasidrana v bližini ameriškega poslaništva. Letalska bomba je zadela neko skalo na obrežju reke, ki se je zrušila v reko ter poškodovala topničarko. Ameriško poslaništvo je ostalo nepoškodovano, čeravno je padlo več bomb v bližino poslopja.

Vojna v Afriki

Ponavljajoči se spopadi v severnozapadnem Egiptu in v Sudanu — Letalske akcije z obeh strani

Rim, 25. okt. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske poroča:

V severni Afriki so naše prednje kolone odbile motorizirane oddelke sovražnika zapadno od Sidi el Baranija. Formacije naših letal so bombardirale pristaniške naprave v Port Sudanu, letališče v Katburu, severnovzhodno od Kaira, sovražne vojaške objekte v Abukiru zapadno od Aleksandrije, Maatenbaguš, letališči v Fuki in el Dabatu ter tamkajšnji železniški postaji in Marsa Matruh. Povsod so bili doseženi znatni uspehi in izbruhnili so veliki požari. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Sovražna letala so bombardirala Tobruk brez vsakega učinka ter Bengasi, kjer je bil ubit neki Libijec in je bilo poškodovanih nekaj arabskih hiš, a škode na vojaških objektih ni bilo.

V Vzhodni Afriki je prišlo do spopadov motoriziranih oddelkov na področju okrog Casale in v Setitu, ki so za nas ugodni potekli. Naša letala so bombardirala ladje na morju pred Port Sudanom.

Sovražna letala so napadla Azozo in Casalo, kjer je bilo 5 ljudi ranjenih, Decamere, el Uak, in el Gabo v Somaliji. Nikjer niso dosegla nobenega uspeha.

Angleška poročila

Kairo, 25. okt. AA. (Reuter) Vrhovno poveljstvo je izdalo uradno poročilo, da so britanska letala izvršila snoči nočne napade na sovražnikove vojaške objekte pri Curi, na letališče Asmare in na letališči pri Teseniji in Casali. V Zapadni puščavi so britanska letala bombardirala vojaške objekte pri Sidi Baraniju. Vsa angleška letala so se nepoškodovana vrnila.

Kairo, 25. okt. s. (CBS.) Današnji komunike poveljstva angleške vojske na Bližnjem vzhodu javlja, da je v sredo angleška izvidnica pri Casali v Sudanu izvedla uspešen napad na oddelek sovražne vojske. Sovražnik je imel nekaj žrtev in se je moral umakniti.

Aleksandrija, 25. okt. AA. (Reuter) Včerajšnje uradno poročilo pravi, da je sovražnik v prvih jutranjih urah izvedel letalski napad na mesto, da pa je prizadejal malo škode. Ubita je bila ena ženska, tri pa ranjene. Napad je trajal poldrugo uro.

Pred novo ofenzivo na severu

New York, 25 oktobra. s (CBS). Listi poročajo iz Rima, da so italijanske čete od Sidi Baranija prodrle dalje proti vzhodu ter dospele do 65 km pred Marsa Matruh. Iz poročil je razvidno da se najbrž pripravlja že v bližnji bodočnosti velika italijanska ofenziva v Egiptu

Po italijanskih cenitvah šteje angleška in kolonialna vojska v Egiptu 260.000 mož, tri nadaljnje avstralske divizije pa se prav tako pripravljajo na pot v Egipt. Pred Marsa Matruhom se nahajata v frontnih položajih dve dobro opremljeni diviziji angleške vojske.

Potopljene ladje

London, 25. okt. br. (Reuter.) Admiraliteta je nocoj objavila kratek komunike, da je angleška podmornica »Rigend« v Sredozemskem morju torpedirala in potopila italijansko 6000-tonsko transportno ladjo. Podmornica »Sharkfiks« pa je ob francoski obali potopila neki nemški bojni motorni čoln.

London, 25. okt. s. (Reuter.) Admiraliteta javlja nocoj, da se je potopil rušilec »Venezia«, ki je zadel na sovražno mino. Sorodniki žrtev so bili informirani. Potopljeni rušilec je imel 1000 ton in normalno 120 mož posadke.

Italijanska polmesečna bilanca

Rim, 25. okt. AA. (Stefani) »Telegrafo« prinaša bilanco vojaških operacij od 11. do 25. oktobra in pripominja, da se je letalska in pomorska delavnost v zadnjih 15 dneh znatno povečala. Kljub neizbežnim manjšim izgubam na italijanski strani se je ta dvotedenska aktivnost končala zadovoljivo za Italijo. Anglija si prizadeva — piše »Telegrafo« — kako bi nadaljevala z oskrbovanjem Egipta, medtem ko so Italijani vso svojo pozornost osredotočili na to, da bi presekali najvažnejše britanske prometne zveze. Italijansko letalstvo je imelo stalno pred očmi osnovno potrebo, da izvede udarce na same vire, iz katerih se sovražnik oskrbuje. To je tudi razlaga za bombardiranje petrolejskih naprav na Bahreinskih otokih. Ker je mnogo težje uničiti petrolejske vode, so italijanski letalci posvetili večjo pozornost predvsem rafinerijam, ki so v večini primerov v pristaniščih. Razen tega so rafinerije tudi mnogo pomembnejše za oskrbo, kakor pa petrolejski vodi sami.

List nato omenja, da so bili končni izidi vseh dosedanjih letalskih nastopov v Afriki v italijansko korist. Italijansko letalsko udejstvovanje postaja iz dneva v dan večje in je usmerjeno proti britanskim postojankam v Egiptu. Končno »Telegrafo« ugotavlja, da so dozdaj vsa britanska prizadevanja ostala brez uspeha.

Polemika z angleško propagando

Rim, 25. oktobra. AA. (Stefani) Britanska propaganda obsoja Italijo in njeno letalstvo zaradi bombardiranja letališča v Kairu in petrolejskih skladišč na Bahreinskih otokih med največjim mohamedanskim praznikom ramazanom. Italijanski listi to obtožbo s prezirom zavračajo in naglašajo, da so Angleži, ko sejejo neslogo, zmerom v zmoti in zmerom store kakšno napako. »Popolo di Roma« pravi, da ni treba dosti poznati arabskih tradicij, pa mora človek vedeti, da koran odvezuje vojake verskih obveznosti, posebno v vojni. List pravi, da Angleži ne dovolijo svojim mohamedanskim vojakom, da bi slavili ramazan, in dodaja, da italijanski letalci dobro poznajo svoj posel. Če trdi poročilo glavnega štaba, da so Italijani bombardirali letališče, je gotovo, da gre za letališče, t. j. vojaški objekt.

V Rimu ni nič znanega o ameriškem protestu

Rim, 25. oktobra. AA. (DNB) Glede na govorice, po katerih je vlada USA vložila protest pri italijanski vladi zaradi bombardiranja Bahreinskih otokov na pristojnih mestih v Rimu pravijo, da do tega trenutka še ni prispela nobena pritožba takšne vrste. V italijanskih krogih v Rimu izjavljajo, da so Bahreinski otoki v resnici britanski protektorat in da sta družbi Standard Oil in Texas, ki imata tam svoje naprave, pač društvi z ameriškim kapitalom, da pa so kljub vsemu temu njih podjetja na Bahreinskih otokih de iure angleška podjetja. Z ozirom na to ima italijansko letalstvo pravico te otoke napadati.

*

Obletnica fašistične revolucije

Rim, 25. okt. AA. (Stefani) Ob obletnici fašistične revolucije bo 28. oktobra cela vrsta prireditev in manifestacij. Mussolini bo ob tej priliki obiskal Pontini, Sabaudijo, Littorijo in Aprilijo. Novica, da bo obiskal Mussolini ta mesta, je med prebivalstvom zbudila največje navdušenje.

Smrt italijanskega admirala

New York, 25. okt. br. (SDA). Tu je nenadno umrl italijanski admiral Cantu, komisar italijanskega oddelka svetovne razstave. Zadela ga je kap. Dosegel je starost 67 let.

Italijanska letala pri poletih nad Anglijo

Nemško vojno poročilo — Nočni in dnevni napadi na London — Glavni cilj angleških letalskih napadov sta bila Hamburg in Berlin

Berlin, 25. okt. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča:

Bojna letala so včeraj v kratkih presledkih večkrat napadla angleško glavno mesto ter kraje v južni Angliji in učinkovito bombardirala več pristanišč, industrijskih naprav in prometnih zvez. Ponoči so se napadi s težiščem v Londonu nadaljevali. Tam so nastale eksplozije in so izbruhnili požari, ki so daleč vidno pričali o naših uspehih. Ponoči so se napadi razširili tudi na centre oboroževalne industrije in razne pristaniške predele. Miniranje angleških luk se je nadaljevalo.

V okviru vojnih akcij, ki jih nemške letalske sile izvajajo proti Angliji, so prvič sodelovale tudi skupine italijanskih bojnih letal, ki so operirale s svojih oporišč na zasedenem ozemlju. Pri uspešno izvedenih napadih so dosegle z učinkovitim bombardiranjem velike uspehe pri napadih na pristaniške naprave v vzhodnih predelih Anglije.

Sovražnik je ponoči spet vdrl nad severno in zapadno Nemčijo. Njegov glavni napad je bil usmerjen proti Hamburgu, kjer je na nekaterih krajih bombardiral predele mesta in luke. Nastali so požari in povzročena je bila tudi gmotna škoda. Skrit za plastjo gostih oblakov, je sovražnik z manjšimi silami prodrl tudi nad Berlin. Odvrgel je posamezne bombe, ki so povzročile požare in nekoliko poškodovale nekatera poslopja. Večji požar je izbruhnil v nekem skladišču lesa. V Berlinu in Hamburgu je bilo nekaj ljudi ubitih in ranjenih.

Sestreljenih je bilo 5 sovražnih letal. Vsa nemška in italijanska letala so se vrnila na svoja oporišča.

Včerajšnji napadi

Amsterdam, 25. okt. AA. (DNB). Angleški radio potrjuje, da so se davi ob zori začeli novi nemški napadi na London. Po tem angleškem poročilu, je prva skupina letal napadla London potem ko je preletela grofijo Kent. Brž za prvimi nemškimi letali, pravi isto poročilo — so v vseh londonskih okrajih odjeknili topovski streli. Poročilo navaja, da se je en nemški bombnik strmoglavec spustil z višine 2.000 m na zemljo. Dalje pravi, da prevladuje prepričanje, da je bilo sestreljeno eno nemško letalo. Bombe so padle po vseh londonskih okrajih ter v bližnjo in daljno okolico. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih. Nad grofijo Kent so se odigravali dopoldne srditi letalski spopadi. V nekaterih mestih v srednji Angliji — pravi to poročilo — je bilo porušenih gotovo število hiš in povzročenih nekaj požarov.

Poškodovan železniški viadukt

New York, 25. okt. AA. (DNB) »Associated Press« poroča iz Londona, da so nemške bombe znatno poškodovale britansko železniško omrežje. Ena bomba je zadela neki viadukt in na njem poškodovala osem prog. Promet čez ta viadukt poteka samo po dveh tirih. Zadetih je bilo gotovo število tovornih vlakov in vagonov cistern.

Bombe na Škotsko

New York, 25. oktobra. AA. (DNB) Po poročilu ameriških novinarjev je včerajšnji napad nemških letal nad Anglijo prizadejal škodo v londonskih industrijskih podjetjih. Bombe so padle tudi v škotski grofiji Hamshire in Somerset. Znatno škodo so nemški letalci povzročili v nekem mestu grofije Hamshire. Izveden je bil napad tudi na 10 škotskih okrožij. Angleški minister za dela je pozval gradbene delavce, naj sodelujejo pri preprečevanju škode na zgradbah.

Amerika prodaja ladje Angliji

Washington, 25. oktobra. AA. (DNB). Osrednja zvezna uprava za mornarico je dovolila prodajo trgovskih ladij Dikens (7220 ton) in Gambo (5579 ton) Veliki Britaniji.

Angleški bombniki nad Berlinom in Hamburgom

Angleška vojna poročila — London je imel mirno noč a vroč dan — Celonočni napadi na Nemčijo in zasedene pokrajine

London, 25. okt. j. (Reuter.) Sovražni letalski napadi na Anglijo v noči na petek so bili zopet manjšega obsega, čeprav so nemška letala preletela dokaj obsežne razdalje ter obiskala mnoge daleč narazen ležeče točke na angleškem ozemlju. V prvi vrsti so sovražna letala napadla London, Liverpool, centralno Anglijo ter razne cilje na zapadu ter jugozapadu, razen tega pa še dve področji na Škotskem. Od vseh teh napadov pa se lahko le en sam označuje za resnejšega. Ta napad je bil izvršen na neko mesto v centralni Angliji in je bil, dasi prav kratkotrajen, vendar izredno silovit.

Sam London s predmestji vred je imel sorazmerno mirno noč. Po kratki periodi močnega zapornega ognja v prvih večernih urah so napadi prenehali in alarm potem vso noč ni bil več obnovljen. Z vseh krajev Anglije poročajo o sorazmerno majhni škodi, ki je bila prizadejana v glavnem le zasebnemu imetju.

Danes pa je nemško letalstvo zelo ojačilo svojo dnevno ofenzivo proti Londonu in jugovzhodni Angliji. Prvikrat v tekočem tednu so prihajale nad Anglijo zopet večje skupine ki so štele po 20 do 50 bombnikov. Nekaj časa so napadale tudi po dve ali celo več takih skupin hkrati. Angleška obrambna letala so se s sovražnikom ponovno spustila v borbo ter so se zračne bitke razvile predvsem nad kentsko grofijo nad kanalsko obalo ter nad izlivom reke Temze. Nemška letala so doletavala nad Anglijo v silni višini včasih do 10.000 m visoko. Zaradi učinkovite obrambe se je le posameznim skupinam posrečilo prodreti do Londona, kjer so pričela v strmoglavih napadih metati bombe. Povzročena je bila sicer znatnejša škoda, predvsem na privatnem imetju.

Angleško večerno poročilo

London, 25. okt. s. (Reuter) Letalsko, in notranje ministrstvo javljata v svojem nocojšnjem komunikeju: Formacije sovražnih letal, večinoma lovcev, 20 do 100 aparatov po številu, so danes v presledkih ponovno preletele južnozhodno obalo Anglije. Letala so skušala v veliki višini prodreti proti Londonu. Angleška lovska letala in protiletalsko topništvo so bila stalno v akciji.

Poročila, ki so na razpolago do 18., pravijo, da je bilo danes sestreljenih 12 nemških letal. 8 angleških lovskih letal z današnjih bojev pogrešajo, vendar so se 4 piloti rešili.

Nad Nemčijo

London, 25. okt. j. (Reuter) O včerajšnjih in nočnih angleških letalskih napadih objavlja letalsko ministrstvo naslednji komunike:

V četrtek so skupine angleških bombnikov izvršile kombinirane napadalne in izvidniške polete vzdolž francoske, belgijske in holandske obale. Napadene so bile sovražnikove postojanke pri Ostendu, Gravelinesu, dalje neka tovarna ter tovorni kolodvori pri Calaisu in neki konvoj pri Zeebruggeju.

V minuli noči so angleški bombniki ter letala obalne službe izvršila razsežne operacije nad Nemčijo in okupiranimi kraji. V Berlinu so bili bombardirani razni cilji. Nadalje so bili bombardirani petrolejski rezervoarji v Hamburgu Hannoverju in Gelsenkirchenu, nadalje pristaniške naprave ter ladje v Hamburgu, Cuxhavenu, Bremerhavenu, Wilhelmshavenu, Rotterdamu, Le Havru in Lorientu. Nadaljnji cilji so bili železniška križišča ter tovorni kolodvori. Električne centrale so bile bombardirane v Hamburgu ter v kanalskih lukah.

Letalski napadi so trajali vso noč. Eno angleških letal se ni vrnilo.

London, 25. okt. s. (CBS) O napadu angleških letal na Berlin preteklo noč javlja letalsko ministrstvo nekaj podrobnosti. Napad je trajal skoro tri ure. Prva skupina angleških letal je prispela nad Berlin kmalu po polnoči. Letala so ovirali nizki oblaki, ki so segali ponekod do 1500 m nad zemljo. Zato so se morala spustiti letala prav nizko, da so odkrila določene cilje. Pri prvem napadu je bila vržena salva eksplozivnih bomb na dva kolodvora. Druga skupina, ki je prispela na cilj nekoliko pozneje, je ponovila napade na iste objekte. Eno izmed letal je bilo zadeto od drobcev izstrelka protiletalskega topa, pa se je vendarle srečno vrnilo v Anglijo.

Nadaljnje skupine angleških letal so zanetile velik požar v središču Berlina. Zadnji napad se je pričel ob 1.30. Letala iz te skupine so 75 minut krožila nad Berlinom ter posamično prehajala od časa do časa v napad. Vse te operacije so bile izvedene kljub močnemu ognju protiletalskega topništva. Ob 2.45 je bil napad končan.

Letalsko ministrstvo pravi, da je iz poročil angleških pilotov razvidno, da so bili povzročeni v Berlinu številni požari ter da so bili poškodovani železniški objekti in druge naprave v središču mesta.

Ameriški opazovalci

New York 25. okt. AA. (Reuter). Te dni odpotuje z letalom v London posebno zastopstvo strokovnjakov ameriškega vojnega in pomorskega letalstva. Ameriški strokovnjaki bodo opazovali nemške letalske napade, da si tako pridobe strokovnih skušenj.

Spremembe v naši diplomatski službi

Beograd, 25. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov so na predlog zunanjega ministra postavljeni: Pavel Beljanski, svetnik v 3-2 pri kr. poslaništvu v Rimu za svetnika v 3-2 v zunanjem ministrstvu; Vidosav Andjelković, svetnik v 4-1 v zunanjem ministrstvu za generalnega konzula v 4-1 pri kr. poslaništvu v Korči; Nikola Šujica, svetnik v 4-2 v zunanjem ministrstvu za svetnika v 4-1 v zunanjem ministrstvu; Nikola Nadić, svetnik v 4-2 v zunanjem ministrstvu, za svetnika v 4-2 na kr. poslaništvu v Stockholmu; Miljutin Mirković, svetnik v 4-2 v zunanjem ministrstvu za svetnika 4-2 na kr. poslaništvu v Rimu; Radomir Marinković, generalni konzul v 4-2 na kr. poslaništvu v Korči za svetnika v 4-2 v zunanjem ministrstvu; Dobrivoj Krstić, konzul v 5. skupini kr. generalnega konzula v Tirani za svetnika v 4-2 v zunanjem ministrstvu; Dimitrij Stošović, tajnik 6. skupine v zunanjem ministrstvu za tajnika 5. skupine v zunanjem ministrstvu; Spasoje Jevremović tajnik 6. skupine v zunanjem ministrstvu za tajnika 5. skupine istotam in Borko Trpković, tajnik 7 skupine v zunanjem ministrstvu za podkonzula v 7. skupini pri kr. konzulatu v Tirani.

Prvi šef presbiroja banovine Hrvatske

Zagreb, 25. okt. o. Kraljevi namestniki so na predlog predsednika ministrskega sveta imenovali za šefa informativnega odseka Centralnega presbiroja novinarja dr. Branka Sokolića iz Zagreba. Kakor se je zvedelo, je banska oblast v Zagrebu imenovala nato dr. Sokolića za šefa presbiroja za banovino Hrvatsko. Dr. Sokolić se je doslej udejstvoval kot politični urednik »Jutarnjega lista«. Posebno veliko aktivnost je razvijal tudi v novinarski stanovski organizaciji, kjer je že več let predsednik zagrebške sekcije JNU, oziroma sedanjega novinarskega društva banovine Hrvatske. Dve leti je bil tudi predsednik osrednje organizacije Jugoslov. novinarskega udruženja. Rešil je konkurza zagrebški Novinarski dom, ki sedaj zopet služi svojemu namenu. Posebno je zaslužen za pokojninsko zavarovanje novinarjev. Njegovo imenovanje za prvega šefa presbiroja banovine Hrvatske simpatično pozdravlja ves zagrebški tisk, ki smatra to imenovanje za zelo posrečeno. Dr. Sokolić je bil rojen l. 1901 v Trebinju v Hercegovini ter se je že v dijaških letih pričel baviti z novinarstvom. Za doktorja je diplomiral na pravni fakulteti zagrebške univerze.

Bivši angleški poslanik v Beogradu umrl

Beograd, 25. okt. p. Po vesteh iz Londona je včeraj tam umrl sir Charels des Raz, ki je bil za časa svetovne vojne angleški poslanik v Beogradu. Angleški diplomat je dovršil velik del svoje kariere na Balkanu. Bil je za poslanika v Carigradu, v Atenah, na Cetinju in od leta 1914 do 1920 v Beogradu, odnosno pri srbski vladi na Krfu. Bil je v Beogradu že ob času avstrijskega ultimata. Skupno s srbsko vojsko se je prebil preko Albanije na Krf. Leta 1918 se je vrnil v Beograd, kjer je ostal do leta 1920, ko je bil upokojen.

Razpisano zdravniško mesto

Beograd, 25. okt. p. Uprava državnega zdravilišča za tuberkulozo v Topolšici je razpisala natečaj za mesto zdravnika, uradniškega pripravnika v 8. pol. skup. Prošnje opremljene z vsemi dokumenti, je treba predložiti upravi zdravilišča v Topolšici v 15 dneh.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem. Po vsej državi hladno. Ponekod precej močan veter menjajoče se smeri.

Junaško žrtvovanje letalske posadke

Vzroki nesreče pri Borovu še niso dognani — Ganljiv pogreb posadke v Beogradu

Nekaj trenutkov po katastrofi: Spredaj zadnji del prelomljenega trupa letala, iz katerega so se potniki rešili. V ozadju gori sprednji del, v katerem je v trenutku našlo smrt šest ljudi.

Šele zdaj, ko se je poleglo razburjenje, ki je držalo 24 ur vse Borovo in okolico v svojem objemu, in ko je bilo mogoče razporediti vse izpovedi prič, v prvi vrsti pa potnikov, ki so preživeli katastrofo, šele zdaj je mogoče zaokrožiti sliko te velike letalske nesreče.

Rešeni potniki zlasti zanimivo pripovedujejo, kako so se rešili v usodnem trenutku odnosno izpod ruševin letala. V trenutku, ko se je letalo razbilo — dotlej pač nihče drugi razen posadke ni vedel kaj se dogaja — je izbruhnil požar. Popotniki so bili brez pomoči, zaprepaščeni, brez diha. Razdomljeno letalo je gorelo, a potniki v aluminijasti lupini trupa so brez moči gledali, kako jih bolj in bolj objema plamen.

Evgenij Bacić in Otmar Krepel

V takšnem strašnem trenutku nihče ni bil sposoben storiti kaj za svojo rešitev. Niso se zavedali možnosti rešitve. Edini izmed šestorice rešenih se je na način, ki ga sam ne ve pojasniti, znašel Henrik Gerwick izven ruševin in območja plamenov. Ostale so izvlekli izpod ruševin in jih rešili grozne smrti, čeprav je eksplodiral bencin. Rešeni potniki so šele pozneje zvedeli, da so bili reševalci kmetje z bližnjih njiv, ki so bili v trenutku nesreče oddaljeni od žalostnega prizorišča kakšnih 100 do 200 m. Tem pogumnim ljudem gre zahvala, da preživeli potniki niso živi zgoreli. Reševalci so se po nesreči vrnili na svoja polja, neznani, skromni po svojem velikem junaštvu. Rešeni potniki jih niti niso mogli osebno spoznati in jim izkazati hvaležnost.

Drugo poglavje v tej nenavadni požrtvovalnosti je bil junaški podvig posadke: prvega pilota Otona Kreplja in njegovega tovariša Evgenija Bacića. V skrbi za ranjene potnike, ki so ostali živi, pač strokovnjaki, ki raziskujejo vzrok nesreče, še niso utegnili reči svojo besedo o veličini neustrašenega zadržanja obeh pilotov. Njihovo junaštvo pa je v naslednjem: Jasno je, da se je nesreča zgodila v trenutku. Toda niti v tem neznatnem odseku časa pilota nista izgubila prisebnosti, marveč sta z odličnim manevrom storila vse, da rešita kabino s potniki in da sama sprejmeta smrtonosni udarec. To jima je delno tudi uspelo. Pilota sta padla, padle so tudi štiri žrtve med potniki, toda glavni del kabine je ostal manj poškodovan in šest človeških življenj je bilo rešenih. Tudi same ruševine letala na kraju nesreče so pričale o visoki zavesti obeh pilotov in o junaštvu, ki sta ga Krepel in Bacić plačala s svojim življenjem. Ko že počivata v objemu zemlje, še vedno govorijo v Borovu o njuni požrtvovalnosti.

Komisija medtem še ni mogla ugotoviti pravega vzroka nesreče. Dva odlična pilota z zvestim radiotelegrafistom sta odnesla v grob skrivnost svoje usode. To je edino dejstvo, vse drugo so ugibanja. Niti potniki, niti priče ne morejo dati natančnejših prijemov, po katerih bi se moglo sklepati o neposrednem vzroku nesreče. Motorji so delovali odlično. Letalo je bilo obremenjeno za 200 kg pod dovoljenim viškom. Dokumenti govore o pravilnem delovanju motorjev in pravilni obremenitvi. Vreme je bilo ugodno, dan solnčen, veter slaboten. Ugibanja so različna, ali niti eno ni v celoti uvaževanja vredno. Komisija bo zlasti posvetila pozornost izpovedi zdravnika dr. Pražića iz Osjeka, ki je v usodnem trenutku skočil z letala in je najmanj poškodovan. On je bil v trenutkih nesreče najbolj priseben. Ne samo, da se je rešil z odskokom, marveč je tudi s pomočjo prvih reševalcev rešil svojo zaročenko Mirjano Winklerjevo in jo z avtom prepeljal v osješko bolnišnico, kjer je na žalost izdihnila.

Ruševine letala z motorji vred so bile prepeljane iz Borova v Zemun, kjer jih bodo strokovnjaki natančno pregledali. Po zaslišanju dr. Pražića v Osjeku je tudi komisija opravila svoje delo. In tako v Borovu skoraj ničesar več ne priča, da se je tam zgodila tako velika nesreča.

Pogreb vseh treh članov posadke na beograjskem pokopališču je bil veličasten. Zbrali so se številni predstavniki našega civilnega in vojnega letalstva, rezervni letalci in mnogo sočustvujočega občinstva. Vojaška godba je igrala posmrtno koračnico, trije »Lockhedi« so krožili nad pokopališčem, ko so prinesli tri krste iz mrtvašnice. Predsednik Aeroputa Rudolf Pilc je izpregovoril prisrčne besede v slovo, nakar se je od tovarišev poslovil šef pilot Aeroputa inž. Dragiša Stanisavljević: »Dragi Otmar! Tvoja naloga še ni bila končana. Ko si dosegel sposobnosti prometnega asa, smo te izgubili. Tvoja požrtvovalnost in disciplina ostane za zgled tvojim tovarišem. In ti, tovariš Backo, — vsi tvoji tovariši vemo, s kolikšnim razumevanjem in vestnostjo si pojmoval svoj poklic. Zdaj, ko smo na kraju izpopolnjevanja, si nas zapustil in mi smo s teboj izgubili eno svojih največjih nad. In ti, naš sodelavec Antonović, ki si iz ljubezni do svetlega in visokega poklica izgubil svoje življenje, si izkazoval svojima tovarišema pilotoma velike usluge, kadar se je zameglilo nebo in ni bilo videti obzorja. Svetel primer vaše požrtvovalnosti, zavednosti in tovarištva je zapustil velik spomin pri vaših tovariših. Vaša žrtev bo osvežila njihovo voljo, da bodo vztrajali v svojem poklicu za napredek našega prometnega letalstva in za blagor našega letalstva vobče. Slava vam!«

Kdo so smrtno ponesrečeni potniki? Elizabeta Gerwickova je soproga Henrika Gerwicka, svetnika poštnega ministrstva iz Berlina, ki se je rešil. G. Gerwick je radijski strokovnjak in je potoval s svojo ženo iz Beograda v Zagreb, kjer je nameraval strokovno predavati v Matici hrvatskih obrtnikov. Karel Moser je bil lastnik dobro znane galerije slik na Dunaju. Doma je bil iz Slovenije, v svetovni vojni se je boril s češko legijo v Rusiji, nato je prešel kot dobrovoljec na solunsko fronto. V Beogradu ima sorodnika, katerega je obiskal, potem ko je priletel z letalom iz Dunaja v Beograd. Čeprav ga je sorodnik zadrževal, naj le še ostane kak dan v gostih, je Karel Moser na vsak način hotel nadaljevati pot v Zagreb in je odpotoval v smrt... Pojasnjena je tudi osebnost smrtno ponesrečenega potnika Temistokleja Dume. Dr. Temistoklej Duma je bil novinar, dopisnik rumunske poročevalne agenture Rador v Zagrebu. Bil je blizu 60 let star in se je poleg novinarstva bavil s politiko ter je bil še nedavno poslanec v rumunskem parlamentu. Šele pred 6 mesci se je naselil v Zagrebu. Ko bodo izvršene vse formalnosti, bodo posmrtni ostanki Elizabete Gerwickove, Karla Moserja in dr. Temistokleja Dume prepeljani v njihove domače, kraje, inž. Mira Winklerjeva pa bo uživala svoj večni počitek na Mirogoju v Zagrebu.

Kostanji pod sekiro

Te dni so pričeli mestni delavci podirati kostanje v Zvezdi tudi ob strani Šelenburgove ulice. Spet postajajo na pločniku gruče mimoidočih ki z zanimanjem opazujejo in prisostvujejo smrti starih, mogočnih dreves, ki so videla lep kos zgodovine našega mesta. Kar pomislimo na dobo od blestečih dni Ljubljanskega kongresa pa skozi dobro stoletje do letošnjih slavnostnih dogodkov o priliki odkritja spomenika Viteškega kralja. Prenekaterim postane kar nekam hudo ob pogledu, kako neusmiljeno sekajo krampi življenjske korenike starim, častitljivim pričam minulosti. Toliko debat in misli je sprožila bodoča oblika Zvezde v javnosti — zdaj je vsem prerekanjem napravila konec sekira in žaga. Kostanji padajo drug za drugim in nekateri naši penzionisti so se že sprijaznili z njihovo usodo. Če so podrli že skoraj vse kostanje v notranjosti parka, pravijo, naj posekajo še tiste na zunanji strani! Če je že tako, potem naj pač pobere vrag vse skupaj.

Pa se le še plete beseda med starimi možmi, kako prijetno je bilo včasih pod široko senco košatih kostanjev. Koliko življenjskih modrosti in velikih besed se je rodilo na zelenih klopeh pod kostanji, ki jih danes ni več ali jim od ure do ure poteka čas. Zvezda dobiva nov obraz po poteh in smereh regulacijskega načrta. Da dobi Kongresni trg s prenovljeno Zvezdo res lepo, harmonično obliko reprezentativnega ljubljanskega trga, bo pač treba še marsikaj preurediti, dodati in izpopolniti. Zlasti fronta od Wolfove ulice do Filharmonije vzbuja celo vrsto kritik. Zdaj, pravijo nekateri, so padli kostanji nemilo odkrili vrsto nesorazmerno zraslih hiš, ki močno kazijo okolico in kvarijo pogled. Je že tako, da bo treba potrpeti do končne ureditve trga in Zvezde, zaradi katere zdaj padajo kostanji in so že potegnjene meje novih nasadov.

Smrt najstarejšega Ljubljančana

V starosti 94 let je umrl g. Janez Korče, poslednji slovenski bojevnik iz bitke pri Kustoci

Ljubljana, 25. oktobra

Umrl je najstarejši ljubljanski prebivalec, poslednji slovenski vojščak iz bitke pri Kustoci, 94-letni Janez Korče. Ni ga poznala samo Ljubljana, o lanskem božiču smo ga predstavili tudi vsej slovenski javnosti z obširno izpovedjo njegovega življenja in njegovega pričevanja, kako je bilo v bitki pri Kustoci. Naj le kratko ponovimo nekaj njegovih značilnih navedb:

— Rodil sem se 26. aprila 1846 v Blatni Brezovici pri Vrhniki. Od 9 otrok nas je odraslo 5 sinov in 3 hčerke, ki so bili vsi poročeni in kmetovalci. Vsi so dočakali visoko starost nad 80 let. Zgodaj sem si začel služiti kruh. Leta 1853. sem se z bratom Valentinom, ki mu je bilo 24 let, prvič pripeljal v Ljubljano. Nato sem to belo mesto še večkrat obiskal in se zlasti spominjam, kako so leta 1854 nadaljevali gradnjo proge od Ljubljane proti Trstu. Aprila 1866 sem moral odriniti k Janezom

(k 17. pešpolku) v Ljubljano. Po prvih vežbah smo odrinili v Verono. Zbirali so se Italijani pa so se zbirali tudi Avstrijci, bilo nas je slednjič okrog Verone 82.000 mož, velika vojska za tiste čase. Italijane je vodil Lamarmora, ki je 23. junija prešel s svojo vojsko čez reko Mincio. Odločilna bitka je bila pri Kustoci, srednje veliki vasi južno od Gardskega jezera. Bili smo odločno pripravljeni za napad. Avstrijsko vojsko je vodil nadvojvoda Albreht. Nastopil je usodni dan, 24. junij 1866. Ob 3. zjutraj je začelo grmeti italijansko topništvo. Avstrijska vojska je takoj odgovorila. Popoldne se je približal trenutek odločilnega napada. Z naskokom na nož smo planili nad italijanske oddelke. Ob treh popoldne je bila končana z našo zmago. Do avgusta smo morali nato čakati v Veroni, da se sklenil mir. Slednjič smo bili premeščeni v Bolcan v Tirole, kjer sem bil dodeljen vojaški godbi. Takrat sem se tudi naučil pisati in brati. Vse to mi je posebno prav hodilo v poznejšem življenju, ko sem bil v železniški službi na Dunaju, potem na Madžarskem, slednjič v rudniku Sörgetalju in potem na Dunaju, od tam pa sem se vrnil v domovino, se poročil in se na Vrhniki bavil z lesno trgovino. Tu sem do leta 1877. dobro uspeval. Potem sva z ženo začela voditi gostilno najprej v Ljubljani, nato pa sva bila dolga leta v Cerknici. Tu sem dobro uspeval. Pred svetovno vojno sem cerkniško posest v glavnem izročil sinu, ki pa je kmalu moral na vojno in je 15. junija 1915 padel na ruskem bojišču. Odkar mi je leta 1926. umrla žena, sem prepustil vso posest snahi v Cerknici in se preselil v Ljubljano k hčerki Poldki, vdovi Bergantovi, in njenim otrokom...

Naša slika kaže gospoda Janeza Korčeta v spremstvu hčerke ge. Poldke. Še nedavno se je tako sprehajal po Ljubljani, saj je imel vedno strogo urejeno življenje. O tem je pripovedoval: »Hodim h korarski maši, prebiram politiko in dnevne dogodke, privoščim si počitek, se sprehajam po Ljubljani in okolici. Živel sem zmerom skromno. Čeprav sem bil gostilničar, se preko mere nisem vdal alkoholu. Slovansko zaveden sem bil zmeraj. Dasiprav je imel tako visoko število let na ramah, je še vsak dan prosil Boga, naj mu še kaj navrže, da bi učakal stoletnico zdrav in čil, kakor jelen na planini. Toda letošnje usodno leto je presekalo tudi pot njegovega dolgotrajnega življenja. Lepo kakor je živel, se je Janez Korče preselil v večnost. Časten mu bodi spomin, uglednim družinam pa izrekamo odkritosrčno sožalje! — Pokojniku se bo izpolnila zadnja želja, da bo prepeljan v Cerknico. Ura pogreba bo objavljena v osmrtnici.

Vanja Leventova in Žan Francl v „Traviati“

Novost pri letošnji uprizoritvi Verdijeve opere »Traviata« bo nova zasedba obeh glavnih vlog. Violeto bo pela bolgarska sopranistka Vanja Leventova, partijo Alfreda pa Žan Francl. Očeta bo podal kakor v prejšnjih zasedbah Janko, Floro Španova, zdravnika Lupša, barona Sladoljev, nadalje sodelujejo še: Ramšakova in Perko. Dirigent Niko Štritof. Uprizoritev bo zanimiva tudi zaradi režije in inscenerije, ki ju je obnovil Drago Zupan. »Traviata« spada med predstave, ki so doživele pri nas rekordno število ponovitev.

Ali žena kdaj pozabi moža, ki ga je resnično ljubila? — Ne! — Problem nezakonskega otroka se obravnava v igralsko dovršenem WARNER BROS-filmu

ŽELELA SEM SI OTROKA...

Slavna BETTE DAVIS, Vas bo navdušila in ganila do solz.

KINO MATICA — Tel. št. 22-41. Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Kulturni pregled

Sedem sto let trogirske katedrale

Kakor je »Jutro« pred kratkim objavilo, bodo letos proslavili v Trogiru sedemstoletnico obstoja trogirske katedrale, ki je eden najlepših umetnostnih spomenikov na našem Jadranu. Ker je usodni potres leta 1667 uničil v Dubrovniku najlepše srednjeveške zgradbe, je Trogir prav za prav edino mesto v Dalmaciji, kjer so nam ostali starejši spomeniki tako lepo ohranjeni.

Trogir so osnovali v 4. stoletju grški kolonisti, ki so mu nadeli ime Tragurion. Že v 9. stoletju je postal neodvisno mesto, ki je prišlo pozneje z vso svojo obalo pod varstvo hrvatsko-ogrskih kraljev. V tem času je mesto doživelo višek svojega razvoja. Prebivalstvo je bilo prvotno romansko, vendar je dotok Slovanov, ki so naseljevali vso okolico, stalno naraščal. Mesto je bilo močno utrjeno. Znano je, da se je ogrski kralj Bela IV. zatekel pred Tatari za obzidje Trogira. Leta 1420 je z ostalo Dalmacijo prišel tudi Trogir pod benečansko nadoblast, pod katero je ostal vse dotlej, dokler ni Napoleon zadal republiki sv. Marka smrtnega udarca.

Trogirsko katedralo so začeli graditi v času, ko je bil Trogir na višku moči in bogastva. Letnica, ki se nahaja v napisu na portalu, označuje l. 1240 kot čas, ko se je začela gradnja katedrale. Gradili so jo dve sto let, toda tako obliko, kakor jo ima danes, je dokončno dobila šele leta 1599. Razumljivo je, da katedrala slogovno ni enotna, marveč vidimo na nji oblike romantike, gotike in renesanse, ki se pa prelivajo med seboj in tvorijo harmonično celoto. Cerkev ima tri ladje, preddvor, nad katerim se dviga zvonik, krstilnico in kapelo bl. Ivana Orsinija

Preddvor cerkve je bil zgrajen v drugi polovici 14. stoletja in ima znaven nekaj romanskih lokov oblike čiste apulske gotike. Iz preddvora prideš skozi monumentalen portal v srednjo ladjo cerkve.

Romanski portal katedrale, imenovan po umetniku, ki ga je ustvaril, Radovanov portal, predstavlja višek srednjeveškega umetniškega ustvarjanja. Z vsake strani vrat so štirje pilastri, ki jih dičijo reliefi in skulpture. Na zunanjem pilastru je na kamenitem podstavku lev, ob katerem stojita na levi strani pramati Eva, na desni pa praoče Adam. Ta dva kipa prastaršev sodita med najstarejše nage figure v umetnosti srednjega veka. Srednja dva pilastra nosijo na ramenih Saraceni v turbanih. Na zunanjem izmed teh dveh stebričev so reliefne podobe svetnikov in apostolov, na notranjem pa alegorične predstave mesecev Notranji pilaster je okrogel ter pokrit z podobami, ki predstavljajo lovske prizore. Luneto portala krasi relief Kristusovega rojstva, obok pa dve vrsti reliefov iz Kristusovega življenja in trpljenja. Nad obokom je kip sv. Lovrenca, patrona cerkve.

Katedrala ima, kakor sem že omenil, tri ladje. Stranski ladji sta ločeni od glavne po štirih mogočnih stebrih. Svodi vseh treh ladij imajo tipične gotske oblike. Ciborijski oltar z osmerostranično piramidno streho, delo domačega mojstra Mavra in krasna romanska prižnica sta mojstrovini iz 13. stoletja. Gotski korni sedeži pred oltarjem so iz 15. stoletja in jih nekateri pripisujejo mojstru Budislaviču.

V 15. stoletju sta bili prizidani cerkvi še kapela bl. Ivana Orsinija in pa krstilnica.

Kapela bl. Ivana Orsinija je ob levi stranski ladji in predstavlja pravi biser zgodnje renesančne umetnosti. Graditi jo je začel l. 1468 Nikola Florentinec ob sodelovanju Andreja Alešija in Ivana Dukoviča. Gotovo je to naša najlepša renesančna umetnina. V kapeli je oltar, v katerem so shranjeni ostanki bl. Ivana Orsinija, ki je bil v 11. stoletju škof v Trogiru. Vse zidove pokrivajo od tal do vrha reliefi in skulpture. Najnižjo vrsto tvorijo angelci, ki z baklami v roki vstopajo skozi polodprta vrata. Nad njimi so niše, v katerih so kipi apostolov in svetnikov, nad temi pa drže svod mali puti. Svod je kasetiran in v vsakem kvadratu je glava angela.

O Nikoli Florentincu, ki je ustvaril to kapelo, nam je le malo znano, vendar ga nekateri umetnostni zgodovinarji na osnovi njegovih del smatrajo za učenca velikega italijanskega renesančnega mojstra Donatella.

Krstilnica trogirske katedrale leži ob preddvoru in je delo Andreja Alešija. (Nekateri ga imenujejo tudi Aleksi). Andrej Aleši je po rodu iz Drača. Bil je prvotno sodelavec Jurija Orsinija, pozneje pa Nikole Florentinca. Jurij Orsini je bil mojster benečanske gotike in je močno vplival na Alešija, ki se njegovega vpliva ni mogel nikoli popolnoma otresti. Tako najdemo celo v tistih njegovih delih, ki so nastala pod vplivom renesančne umetnosti Nikole Florentinca, še vedno gotske motive Jurija Orsinija. Tudi krstilnico trogirske katedrale je Aleši ustvaril v mešanem gotsko-renesančnem slogu.

Nad vrati, ki vodijo iz preddvora v krstilnico, je relief Kristusovega krsta v reki Jordan. V krstilnici sami je kip Janeza Krstnika, na zadnji steni tik pod stropom pa relief sv. Hieronima. Gotsko zašiljeni svod je kasetiran. V posameznih kvadratih pa niso glave angelov, kakor v kapeli bl. Ivana Orsinija, marveč rozete. Ob vrhu stene sta dve vrsti listov, ki so upognjeni v dveh nasprotnih smereh. Isti motiv najdemo tudi v prekrasni šibeniški katedrali, ki jo je ustvaril Jurij Orsini. Pod tem nizom listov je vrsta putov, ki drže venec.

Trogirska katedrala je zidana iz rezanega kamna in ni poslikana. Ima pa nekaj lepih slik na platnu, dela italijanskih renesančnih mojstrov. Na sliki bl. Avguština je signiran Palma mlajši. Sliki sv. Magdalena in Polaganje Kristusa v grob pripisujejo nekateri umetnostni zgodovinarji Tizianovemu učitelju Belliniju. Sliki Sv. Janez Krstnik in Sv. Hieronim pa pripisujejo Carpacciu.

Po prvotnem načrtu bi imela trogirska katedrala dva stolpa. Zaradi šibkega ogrodja preddvora je bil dograjen en sam zvonik, ki ima gotska okna; vendar so okna v prvem nadstropju v lombardski gotiki, medtem ko so okna v drugem nadstropju že v benečanski gotiki. Drugo nadstropje je namreč šele v 16. stoletju dogradil Matej Gojković, ker je bil vrh prvotnega stolpa poškodovan, ko so Benečani obstreljevali Trogir.

Trogirska katedrala je delo mnogih umetnikov. Znani so nam le nekateri, večini pa ne vemo niti imena. Vsi ti znani in neznani so ustvarili umetnino, ki s svojo neizmerno lepoto gane vsakega človeka.

Mitja Polak

Program Italijanskega kulturnega instituta v Ljubljani

Dne 31. oktobra bo Italijanski institut v Ljubljani začel drugo šolsko leto svojega delovanja. Tega dne bo v prostorih instituta na Napoleonovem trgu predaval znameniti italijanski lingvist, profesor torinske univerze Matteo Bartoli. Medtem je institut že začel s tečaji italijanskega jezika, ki so pokazali tudi letos velik odziv. Vodstvo instituta ima — prav kakor v prejšnjem šolskem letu — g. prof. Gasparini. Prejšnji podravnatelj g. prof. Grillo bo letos predaval v Beogradu, na njegovo mesto pa je prišel g. prof. Papaluca. Na institutu delujeta še prof. Budrovich in učiteljica gdč. Lussoni.

Iz razgovora z ravnateljem instituta g. prof. E. Gasparinijem posnemamo nekatere podatke o letošnjem programu tega zavoda. Poglavitna naloga ostaja slej ko prej smotrno, znanstveno utemeljeno delo za spoznavanje italijanske kulture, pri čemer so jezikovni tečaji drugovrstnega pomena. Znanstveno delovanje instituta obstoji v prirejanju predavanj univerzitetnega značaja, pri katerih sodelujejo tudi odlični gostje iz Italije, ter v prirejanju poljudnejših predavanj iz literarne in umetnostne zgodovine. Program je seveda maksimalen in se bo izvedel samo v mejah možnosti. Poleg že omenjenega lingvista prof. M. Bartolija utegnejo predavati v Ljubljani prof. Natalino Sapegno (zgodovina italijanske književnosti), prof. Chabod

BRATOM IN SESTRAM NA MEJI — POMOČ!

Deseti november 1940

bo dan narodne zbirke

Družbe sv. Cirila in Metoda

Domače vesti

Skrivnostne številke

Nekateri posebno iznajdljivi čitatelji so opazili na pregibu ob notranji strani nekaterih časopisov številke, ki so jim takoj pripisali tajen namen. Če so številke visoke, je položaj ugoden za to vojujočo stranko, če so nizke, pa za drugo. Drugi zopet vedo povedati, da so številke nekak barometer ali termometer notranjega položaja. So ljudje, ki verujejo v te številke kakor nekdaj stare ženice v številke za loterijo.

Stvar pa je veliko bolj preprosta in nima prav nikakršne zveze s tem, kar so čitatelji podtaknili tem nedolžnim evidenčnim številkam. Listi z veliko naklado in z velikim obsegom se hkrati tiskajo na več rotacijskih strojih. Ko so prve številke dotiskane, gredo v zadnjo revizijo, ki odpravi morebitne tehnične napake. Dogodi se, da je v kakem stroju slabo tiskarsko črnilo, da kaka plošča ni dovolj jasna in v tem primeru bi revizor ne vedel, kateri stroj dela te pomanjkljivosti. Da se temu izogne, odtisne vsak rotacijski stroj na izvode, ki se na njem tiskajo, svojo številko, po kateri se dožene, v katerem stroju je dotična napaka.

To je vsa skrivnost omenjenih številk, ki so zadnje čase prizadevale toliko preglavic nekaterim čitateljem, ki jim je premalo povedanega v besedilu, pa zato vneto iščejo med vrsticami in celo v pregibih posameznih strani. Moramo jih razočarati: Tiste številke nimajo drugega smisla, kakor da so pripomoček za olajšavo kontrole nad posameznimi stroji.

Salon za eleganco
SOUVAN - CO
Mestni trg 24
Suknje za gospode in damski plašči
OBLEČEMO VAS ZA JESEN IN ZIMO
Krojimo po zadnji modi

— **Diplomirani so bili** na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Ivan **Jurca** z Vrhnike, Anton **Jaklič** iz Poznikovega in Franc Zupan iz Loma nad Tržičem. Čestitamo!

— **Nagrajena dela naših fotoamaterjev.** Na mednarodni razstavi umetniške fotografije v Zagrebu je ocenjevalni odbor razdelil nagrade razstavljalcem. Med drugim so bila nagrajena tudi dela magistra pharm. Ivana Koželja in Petra Kocjančiča. Prvi je dobil srebrno, drugi pa bronasto plaketo.

* **Iz Legije koroških borcev.** V nedeljo 27. t. m. se bodo z ljubljanskega pokopališča pri Sv. Križu prepeljali posmrtni ostanki industrijca tov. Ivana Megušarja v družinsko grobnico v Kropi. Vabimo tovariše, da se udeleže pogreba pokojnega borca, in sicer ob 15. v Kropi. Zbirališče članov bo pri književniku in novinarju tov. Vladimiru Kapusu v Kamni gorici. Tovari-

FRANZ JOSEF GRENČICA
REG. S. BR. 22365 od 18. IX 1940 g.

si, izkažite poslednjo čast borcu za našo severno mejo!

* **Ogled slik v Litiji.** Mladi mariborski slikar Oton Polak bo razstavil v nedeljo in ponedeljek nekaj svojih akvarelov in pastelov s potovanja pod Uršljo goro. Prikazuje nekaj tipičnih kmetij nad Slovenjim Gradcem, zlasti s Sel, kjer župnikuje pisatelj Fran Ksaver Meško. Razstavo bodo odprli jutri v nedeljo ob 11. uri (po deseti maši). V pojasnilo k slikam bo spregovoril učitelj g. Župančič. Slike si oglejte v Okrajni hranilnici v Koblerjevi hiši na Glavnem trgu. Ni vstopnine. Ogled bo mogoč še v ponedeljek dopoldne.

* **O ukinitvi vlakov na progi Čakovec — Pragersko.** Prejeli smo: Med proge, ki so po zadnjih ukinitvah vlakov najbolj prizadete, spada proga Čakovec — Pragersko, saj so na njej ukinjeni kar štirje vlaki. Iz Čakovca bodo vozili po novem vlaki ob 3.44, 6.33 in 16.06. Ukinjen je med drugimi tudi potniški vlak iz Čakovca ob 12.10, ki je bil najbolj frekventiran na tej progi. Z njim se vozijo domov med drugimi dijaki z meščanske šole v Ormožu ter z gimnazije in meščanske šole v Ptuju; prizadetih bo z ukinitvijo tega vlaka najmanj 100 dijakov, ki bodo zaradi oddaljenosti svojih domov od proge prihajali s popoldanskim vlakom domov šele v trdi temi. Zaradi tega predlagajo prizadeti starši, da se ta vlak spet uvede in da se namesto njega ukine, ako je tovorni promet res tako velik, vlak, ki odhaja iz Čakovca ob 3.44. Ta vlak je skoraj vedno prazen, v njem potuje okoli 10 ljudi. Tudi drugi vlaki imajo dobro zvezo z Ljubljano. S to izpremembo ne bi bilo ustreženo samo staršem, ampak vsemu potujočemu občinstvu.

* **Posadke potopljenih parnikov se vračajo.** V sredo je prispela v Zagreb posadka našega parnika »Rad«, ki je bil nedavno potopljen v bližini irske obale. Naši mornarji so po dolgotrajni odisejadi preko Aten prispeli domov. V celoti je v sedanji vojni bilo potopljenih 6 naših parnikov z nosilnostjo 45.300 ton. Ko so se mornarji z »Rada« na poti v domovino ustavili v Lizboni, so naleteli tam na vrvež, ki od daleč kaže nazorno sliko po vojni razrvanih razmer. V Lizbono se je zateklo zadnji čas okrog 300.000 beguncev z vseh koncev sveta, med katerimi so bivši predsedniki republik, kralji in knezi. Plovba po Sredozemskem morju pa je, kakor pripovedujejo, še zmerom precej varna, saj vso pot niso srečali niti italijanskih niti angleških ladij.

* **Pogreb Ivana Magušarja.** Dne 27. oktobra bo prepeljano truplo pokojnega Ivana Magušarja ob 11. uri dopoldne iz Ljubljane v Kropo, od koder bo pogreb ob 15. uri na tamošnje pokopališče. Prijatelji in lovci so vljudno vabljeni, da se pogreba udeleže. — Zveza lovskih društev.

* **100.000 din nagrade za izsledite roparskega morilca.** Že ponovno smo poročali o roparskem umoru, katerega žrtev je postala vsa rodbina premožnega Saloma Haima Poljokana v Banji Luki. Čeprav je ves policijski aparat na nogah, morilca doslej še ni uspelo izslediti. Aretiranih je bilo kakšnih 15 osumljencev, a so bili po večini zaradi pomanjkanja dokazov izpuščeni. Poljokanovi sorodniki so za izsledite morilca razpisali najprej nagrado 10.000 din, jo čez nekaj časa povišali na 50.000, zdaj pa na 100.000 din.

* **40.000 din vreden prstan je pozabila.** Te dni se je v šibeniku mudila Dženila Saračevićeva, soproga direktorja tvornice celuloze v Sarajevu s svojim možem. Ko se je pri odhodu v pristanišču vkrcala na parnik in se odpeljala proti Splitu, je iznenada opazila, da ji manjka prstan z dragocenim kamnom, vreden 40.000 din. Dala je ustaviti parnik in mož se je takoj s čolnom vrnil v hotel, kjer pa o prstanu ni bilo ne duha ne sluha. Kakor zatrjuje gospa, ga je med umivanjem snela in položila na stekleno ploščo umivalnika v sobi, potem pa ga je pozabila natakniti nazaj.

* **Sam si je napravil umetne zobe.** V Bosanski Dubici živi ključavničarski mojster Ahmed Bejtović, ki v mestu uživa sloves odličnega obrtnika, čeprav je samouk. Polagoma so mu izpadli vsi zobje iz zgornje čeljusti pa se je odločil, da si sam napravi umetno zabovje. Izdelal je model in iznašel izredno posrečeno mešanico aluminija in drugega materiala, iz katerega je napravil zobe, da jih ljudje po pisanju hrvatskih listov ne ločijo od naravnega zobovja.

* **Zaščita otrok v laškem okraju** je zelo potrebna, ker je to srez, ki je najbolj industrijski od vseh srezov v Sloveniji. Zato je Unija za zaščito dece pripravljena nuditi temu srezu posebno pomoč in pozornost. Odbora za Trbovlje in Hrastnik sta bila že prej osnovana, zdaj se je ustanovil še odbor za občine Laško, Sv. Krištof, Jurklošter, Sv. Lenart in Loka pri Zidanem mostu. Priprave je vodila občina Laško. Na občnem zboru je bil izvoljen odbor, ki obeta postati središče za oskrbo revne dece v tem delu sreza. Predsednik je E. Vranc, okr. šol. nadzornik v Laškem. Glede na veliko število lačnih, raztrganih in bosih otrok po laških hribih bo delo odbora težavno, a hvaležno kakor pri malokaterem drugem društvu. Zato pozdravljamo dobrodelnost v imenu vseh, ki v današnjih težkih časih vedo, kaj je sočutje in ljubezen do bližnjega!

* **Žrtev nesreče.** V slovenjegraški bolnišnici je umrl v četrtek zjutraj 66letni dninar Kresnik Jožef iz Starega trga pri Slovenjem Gradcu. Kresnik je pred dnevi vozil apno in pri Suhem dolu pri vožnji navzdol padel pod voz. Kolo mu je zdrobilo desno nogo in dobil je tudi hude notranje poškodbe. Ponesrečenca so takoj prepeljali v bolnišnico, a kljub prizadevanju zdravnikov je podlegel zadobljenim poškodbam. Zapušča ženo in troje otrok. Naj počiva v miru!

Iz Ljubljane

u— **Medgarnizijska vežba ljubljanske in škofjeloške garnizije** bo danes nekje v ljubljanski okolici. Prisostvujejo ji tudi rezervni oficirji. Zberejo naj se do 9. dopoldne pred škofijskim dvorcem v Medvodah, kamor se lahko peljejo z vlakom ali pa z vojaškimi kamioni, ki bodo čakali od 8. do 9. pred velesejmom v Ljubljani.

u— **Proslava štiridesetletnice ljubljanske gluhonemnice** bo v zvezi z razstavo pismenih in ročnih izdelkov gojencev in gojenk. Razstava bo odprta po proslavi 26. t. m. in ostane odprta še v nedeljo do 17. ure. Zaradi nedostajanja prostora bosta na razstavi razvidna v glavnih obrisih delo in vzgoja gluhonemih, vendar bo ogled razstave za vsakogar zelo zanimiv. V nedeljo 27. t. m. ob 8. bo v cerkvi sv. Petra spominska sveta maša za pokojne dobrotnike, vzgojitelje in gojence gluhonemnice. V ponedeljek 28. t. m. pohitijo učiteljski zbor, gostje in gojenci v Ribnico na zadnjo počivališče velikega dobrotnika in ustanovitelja gluhonemnice Ignacija Holzapfla. V pokopališki cerkvi na Hrvači bo sveta maša, na grobu pa spominska slovesnost. — Za proslavo 40letnice gluhonemnice vlada v naši javnosti veliko zanimanje. Vabilu k tej izredni slovesnosti se bodo odzvali tudi gostje iz Zagreba, Beograda in ostalih krajev države.

u— **Osrčje najživahnejšega prometa v našem mestu** že dobiva dokončno lice. Stari Maličev hotel so podrli skoro do pritličja, kjer ima svoje trgovinske prostore veletvrdka Bata, ki se bo vselila v nove prostore na Aleksandrovi cesti med 2. in 3. novembrom. Vogalni del podrtega poslopja, kjer je nekoč v kleteh obratovala zelo priljubljena restavracija, so ta teden prepregli z debelim armiranim železobetonom, potem ko so že dovoljno zasuli vse praznine z odkopanim materialom in navoženim debelim gramozom. V zaokroženem loku so še v ta beton vstavili slične prometne ograde, kakršne opaziš ob tromostju na Marijinem trgu. V Šelenburgovi ulici nasproti Knafljeve ulice so včeraj pričeli popravljanje tramvajskih tračnic, ki so se tod posedle za okrog dva centimetra. Potniki na tramvajskih vozovih morajo prestopati.

u— **Poroka.** Poročila sta se g. dr. Božo **Kobe**, sodni pripravnik v Ljubljani, in gdč. Mara **Severjeva**, diplomirana filozofka, hčerka ugledne trafikantke gospe Severjeve v Šelenburgovi ulici. Mlademu paru iskrene čestitke!

u— **Slovo petih Sokolov.** Ljubljanski Sokol vabi članstvo na poslovilni večer, ki bo drevi ob 20. v restavraciji pri »Sokolu« (pred Škofijo). Poslovili se bomo od bratov Erbežnika, Maliča in Volčiča, ki odhajajo kot srednješolski telovadni učitelji na svoja mesta v Čačak, Smederevo in Prokuplje; nadalje od bratov Skrbiniška in Muško ča, ki gresta služit dijaški rok. Zdravo; Uprava.

u— **Razstava kluba Neodvisnih v Jakopičevem paviljonu,** ki združuje reprezentativna dela dvanajstorice slovenskih slikarjev in kiparjev, je odprta vsak dan od 9. do 18. ure. Občinstvo naj z obilnim obiskom pokaže zanimanje za domačo umetnost!

u— **Slavni francoski skladatelj Ravel** je spoznal ruskega pianista Nikito Magalova že v njegovi zgodnji mladosti. V Parizu mu je bil predstavljen kot dvanajstletni deček. Slavni francoski pianist in skladatelj Ravel je poslušal njegovo igro ter je zbrani okolici izjavil: »Ta deček ima pred seboj sijajno bodočnost in prerokujem mu največjo umetniško kariero.« Nikita Magalov bo koncertiral v Ljubljani v ponedeljek 28. t. m. ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani. (—)

DANES OB POL 20. URI
REDNA PLESNA VAJA
Akademske Jadranske straže — Kazina.

u— **Pianist prof. Edvard Weiss** bo nastopil na samostojnem klavirskem koncertu v mali filharmonični dvorani v sredo 30. t. m. ob 20. uri. Med drugim bo igral Beethovnovo sonato, ki je znana pod imenom Mondschein in pa znamenito Chopinovo sonato b-mol, v kateri je njegova slavna žalna koračnica. Opozarjamo na koncert priznanega koncertnega mojstra. Vstopnice so v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— **Jutri in vsako nedeljo ob 16. uri popoldanska plesna vaja v Jenkovi plesni šoli Kazina-Zvezda. Študenti (-nje) popust.** (—)

u— **Društvo gluhonemih priredi** danes ob pol 16. v Frančiškanski dvorani v Ljubljani v okviru proslave 40letnice ustanovitve ljubljanske gluhonemnice, ki bo pod pokroviteljstvom g. bana, nastop. Prodaja vstopnic bo danes od 10. do 12. pri blagajni Frančiškanske dvorane in eno uro pred predstavo istotam.

u— **Pri odkritju nagrobnika dr. Pavlu Grošlju** bo danes ob 16. na pokopališču pri Sv. Križu zapel dve žalostinki oktet članov opere in ne Slovenski vokalni kvintet, kakor je bilo prvotno javljeno.

u— **Prijavljanje zalog kuriva.** Po 3. členu uredbe o centrali za kurivo morajo vsi trgovci s kurivom prijaviti tej centrali svoje zaloge drv. Dogaja pa se, da prizadeti prijavljajo te zaloge mestnemu aprovizacijskemu uradu. Zato opozarja mestno poglavarstvo vse trgovce s kurivom, ki so po omenjeni uredbi dolžni prijaviti svoje zaloge, da jih prijavljajo **neposredno** centrali za kurivo v Beogradu.

u— **Prodajalci kislega zelja** na ljubljanskem trgu so nameščeni na sredniem otoku. Kislo zelje se danes prodaja po 4 do 4.50 din kilogram. Zato opozarjamo gospodinje, da sta med temi zeljarji tudi dva, ki prodajata kislo zelje ceneje, po 3 din, oziroma 3.50 din kg. Kljub nižji ceni pa je to kislo zelje prav tako lepo in dobro in bodo teh konkurenčnih cen v dobi splošne draginje ljubljanske gospodinje gotovo vesele.

u— **Kleparska in steklarska dela ter vodovodne, električne in plinske instalacije** pri zidavi mesarskih tržnic v Ljubljani razpisuje mestno poglavarstvo v »Službenem listu« z dne 26. t. m. in na ta razpis opozarjamo vse interesente.

u— **Nalivno pero se je našlo** v »Zvezdi«. Dobi se v Rožni dolini, cesta št. 10., pri Petriču.

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal danes od 20. do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Franta Mis, Poljanska cesta št. 15/II. telefon št. 32-84.

u— **Vodstvo po razstavi kluba Neodvisnih** v Jakopičevem paviljonu, bo imel jutri prof. Marij Pregelj. Razstava je odprta vsak dan od 9.—18.

u— **JNAK Edinstvo.** Dne 7. novembra 1940 bo ob 20. v društvenem lokalu VIII. redni občni zbor. Na dnevnem redu so poročila odbora, volitve novega odbora, predlogi in slučajnosti. Udeležba je za vse člane strogo obvezna.

u— **V soboto 9. novembra — ejtni ruski ples** v vseh zgornjih prostorih »Zvezde«. Koncert. Bar. Dva jazz-orkestra. (—)

u— **Plesne vaje SK Svobode** se vrše vsako soboto ob 20. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

u— **O izvedbi vsesvetske akcije je sklepal** v četrtek zvečer v sejni dvorani mestnega poglavarstva Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane pod predsedstvom stolnega župnika dr. Klinarja. Poročal je tajnik VSS, načelnik socialno političnega oddelka dr. Kodre, ki se je toplo zahvalil ljubljanskim dnevnikom in oddajni postaji, da s propagando pomagajo popularizirati vsesvetsko akcijo. Neimenovani dobrotnik je daroval za vsesvetsko akcijo din 2.000, o čemer smo že poročali. Vzajemna zavarovalnica pa je poklonila din 10.000. — Kakor doslej, se bodo venci in sveče tudi letos prodajali na stojnicah pred vsemi ljubljanskimi pokopališči, v mestu pa v pisarni vsesvetske akcije v Mahrovi hiši, v prodajalnah mestne elektrarne in plinarne ter na stojnicah na Vodnikovem trgu ter pred kresijo. Prodajanje vencev v pisarni vsesvetske akcije ter v prodajalnah mestne elektrarne in plinarne se bo pričelo že v soboto dne 26. t. m., dočim bomo o prodaji vencev in sveč na stojnicah naknadno poročali še podrobneje. Pri tem pripominjamo, da bo pisarna vsesvetske akcije poslovala ves dan tudi v nedeljo. — V okviru akcije se pripravlja za letošnji praznik umrlih hvalevredna novost. Zadnja leta so se dogajale o praznikih naših rajnikov po vseh pokopališčih številne tatvine sveč. Da se to brezvestno početje pokopaliških hijen vsaj nekoliko omeji, je sklenil vrhovni socialni svet izvesti v okviru letošnje vsesvetske akcije sistematično zbiranje ostankov dogorelih sveč na ta način, da bodo na dan vseh svetnikov in vernih duš postavljene ob pokopališki cerkvi pri Sv. Križu košare, v katere naj bi obiskovalci grobov dajali voščene ostanke dogorelih sveč. Košare bodo stražili mestni sluge. Po končanih praznikih umrlih pa bodo uslužbenci mestnega poglavarstva z vseh grobov skrbno pobrali vosek. Ves nabrani vosek bodo nato prodali, izkupiček pa bo šel v prid mestnim revežem.

u— **Nadaljevanje plesnih vaj SK Grafike** v nedeljo ob 15. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

SHIRLEY pleše indijanske bojne plese,
SHIRLEY kadi s sinom indijanskega poglavarja »pipo miru«,
SHIRLEY uči moderne plese,
SHIRLEY predseduje velikemu zborovanju indijanskih poglavarjev

SHIRLEY TEMPLE DANES PREMIERA
v sijajnem, romantičnem filmu
zanimive in napete vsebine!
VELIKI OREL
KINO SLOGA, tel. 27-30
V ostalih vl.: Randolph Scott, Margareth Lockwood, Martin Goodrider, M. Mosković.
Predstave danes izjemoma že ob 15., 17., 19. in 21. uri; jutri v nedeljo ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. — Preskrbite si vstopnice že v predprodaji!

Čistoča ust
obvaruje zobe pred
boleznimi. Vsakodnevna
nega zob je torej
zapoved zdravja.
Chlorodont
zobna pasta

u— **Lepa zaloga nakradene opreme in delov biciklov.** Kakor smo izvedeli, je orožniška postaja v Vevčah v svojem vnetem delovanju v svojem obširnem rajonu naletela kar na lepo zalogo nakradene opreme in raznih drugih delov koles. Vse te predmete je patrulja spravila na orožniško postajo v Vevčah. Zalogo tvorijo dinami, svetilke, posamezna kolesa, plašči in zračniki, torpedi, balance verige in še razni drugi deli. Pozivamo vse one, ki so bili okradeni, da se zglasijo na orožniški postaji v Vevčah, morda bodo našli v tej veliki zbirki potrebščin za kolesa kakšne predmete s svojih koles, s čimer bodo dali orožniški postaji lahko tudi smernice za poizvedovanje še za drugimi tatovi koles.

u— **Samomor češkega advokata.** Žalosten primer bedne emigrantske usode izpričuje dogodek, ki se je odigral v četrtek ponoči na Svetosavski cesti št. 10. V tej hiši je stanoval 33-letni češki advokat dr. Franc Časny iz Brna, ki se je po okupaciji Češkoslovaške zatekel v Ljubljano in se tu skromno preživljal s poučevanjem jezikov. Bil je samski in je zadnje dni ves potrt in zaskrbljen taval okrog. V četrtek se je zgodaj zvečer vrnil domov in se zaklenil v sobo, kakor se je prepričala gospodinja, ki mu je hotela zvečer kakor vsak dan pripraviti posteli. Ima že kakšno nujno delo, si je mislila, nič hudega sluteč. Ko paj e naslednje jutro potrkala na vrata jih je našla še zmerom zaklenjena in iz sobe ni bilo čuti glasu. Vsa v skrbeh je poklicala stražnika in sosede, ki so vdrli v sobo in našli dr. Časnyja na postelji mrtvega. Zastrupil se je bil z veronalom, ki ga je použil veliko količino, sodeč po praznih ovojih. Iz poslovilnega pisma se sicer ni mogel razbrati pravi vzrok advokatovega obupnega dejanja, vendar je povod že samo po sebi, po zunanjih okoliščinah dovoli jasen. Truplo nesrečnega češkega emigranta so po komisijskem ogledu prepeljali v mrtvašnico.

u— **Ukradene predmete je prodajal.** V poglavje o mladini na izgubljenih potih spada primer komaj šestnajstletnega fanta K. N., ki je na starinarnici ponujal prešito odejo in dele ženskega šivalnega stroja. Kupovalki se je zazdela vsa stvar takoj sumljiva in poklicani stražnik je fanta aretiral. Pa je prišlo na dan, da je fant že pred dnevi prodajal na starini tri velike vaze, uro, dve Kraljevi sliki in še nekaj predmetov. Nobenega dvoma ni, da izvirajo predmeti iz kakšnega skladišča za ukradene reči, če ni mladoletnik nemara sam vse to nakradel. Fanta zdaj na policiji zaslišujejo.

u— **Vreče in drugo.** Vreče so zaradi pomanjkanja jute postale kar dragoceno blago in močno zaželen plen tatov. Agenti železniške policije so prijeli 40-letnega Franceta K. po poklicu mesarskega pomočnika, ki je bil zaposlen v skladišču ljubljanskega tovornega kolodvora. Iz skladišča so zadnje čase izginjale vreče in dolgo niso mogli priti tatu na sled. Zdaj pa je prišlo na dan, da je vreče kradel France z nekim tovarišem. Ukradene vreče sta potlej prodajala trgovcem po nizki ceni. — Mali tatovi niso prav nič izbirčni pri izbiri plena. Ivanu Vrhovniku so iz skladišča v Kobaridski ulici odnesli večjo količino emajlnega laka v raznih barvah. Kar nekaj sto kilogramov kuhinjske soli pa so odnesli iz skladišča Franca Černeta na Zaloški cesti.

u— **Statistika ukradenih koles** je od dne do dne bolj številna. Vsak teden prejme policijska uprava najmanj 10 do 15 prijav, tako da povzročijo kolesarski tatovi na teden najmanj 15.000 din škode. Včasih so se lotevali tatovi samo nezaklenjenih koles, danes pa jih ne zadrži nobena ovira več. S posebnimi pripravami ali s ponarejenimi ključki in vitrihi padajo ključavnice in mehanizmi v strokovnjaških tatinskih rokah. Policija je že odkrila nekaj skladišč ukradenih in predelanih koles, vendar je, kakor vse kaže, v bližnji in daljni okolici še vse polno takšnih skladišč, odkoder potlej romajo ukradena kolesa na vse strani po nizkih cenah naprodaj. Z zimo bo sezona kolesarskih tatov slej ko prej ponehala.

Three questions

Poznate TOGAL tablete?

Že nad dvajset let služijo Togal tablete kot preskušeno sredstvo, ki deluje proti revmatizmu, protinu, išhiasu, živčnim boleznim in glavobolu.

Zakaj priporočajo TOGAL?

Zato, ker so Togal tablete neškodljive za želodec, srce in ostale organe, če se uživajo v predpisanih količinah.

Kaj so TOGAL tablete?

Po mnogoštevilnih zdravniških ocenah (jih je preko 6000, med kateremi so tudi priznani profesorji s klinik) so Togal tablete kombinacija kemičnih vrednot in predstavljajo dober preparat kot rezultat farmako-terapijskih svojstev gotovih komponent.

Reg. S. br. 17662 3/X 1933.

Zapiski

Nova številka »Proteja«. Pravkar izišla 6. številka ilustriranega časopisa za poljudno prirodoznanstvo »Proteus« prinaša članek Marka Zalokarja »Morski živelj ob obali Jadrana«. Mikavno in jasno spisana razpravica bo zanimala vse, ki imajo radi naše morje. Članek je primerno ilustriran. Prav tako je opremljen z ilustracijami prispevek antropologa dr. B. Škerlja »Rase v pacifičnem prostoru«. V zgodovino medicine sodi članek dr. Mirka Karlina »Dve poglavji iz zgodovine trepanacije lobanje«. Dr. Mirko Černič (Maribor), ki se mnogo bavi z vprašanji medicinskega besedja in izrazja, je prispeval zanimive jezikovno kritične opazke z naslovom »Naše leposlovne in strokovne oznake«. V članku graja razne stvarne in jezikovne nerodnosti v slovenskem prevodu ameriškega romana »V pomladi življenja« in še nekatere druge stvarne in jezikovne napake v prevodih in v listih. Pisec ugotavlja, da naša jezikovna kultura kljub obilni književni produkciji in kljub pogostim polemikam slovenskih jezikoslovcev čedalje bolj nazaduje. O tem pravi dobesedno: »Na naših najvišjih učiliščih in v našem leposlovju, kjer bi morala biti slovenščina vzor in zgled nam vsem, jo naravnost onečaščajo. In nikogar ni, ki bi se temu početju zoperstavil, pohujšanje je vsak dan večje in širše. Če bo šlo tako dalje, bomo kaj kmalu brez lastnega jezika — rabili bomo pač slovenske besede, toda duh ne bo slovenski.«

Dr. Černič poziva naše pisatelje, da slede Župančiču in se vrnejo na rodno grudo, sicer »bomo kaj kmalu postali iz kmečkega naroda blaziranci in kmetavzarji«. Številko zaključujejo drobne vesti in Pogovori s čitatelji. »Proteus« urejuje dr. Lavo Čermelj in izdaja Prirodoslovno društvo v Ljubljani.

Nov zvezek »Popotnika«. Dobro urejevani časopis za sodobno pedagogiko »Popotnik« posveča v zadnjem času, kakor smo v naši kulturni kroniki že ponovno poudarili, posamezne številke važnejšim problemom našega vzgojstva, tako da razni naši pedagoški pisatelji obravnavajo vsak s svojega vidika isti pojav ali problem. Tako je najnovejši zvezek posvečen predšolskemu otroku pri nas. Poleg uvodnega članka iz peresa »Popotnikovega« urednika E. Vranca prinaša članek Josipa Jurančiča »Življenje slovenskega otroka v predšolski dobi«. V. Jagodič razpravlja o zaščiti predšolskih otrok pri nas. Anton Skala podaja v članku »Otroški vrtci nekdaj in danes« nekaj misli ob stoletnici Fröblevega otroškega vrtca. Miloš Ledinek se bavi z vprašanjem, ali naj bo otrok pri šolskem delu na prvem mestu. Mena Aleksič razglablja osebne in socialne odnose šolskih novincev. Temu gradivu sledi anketa o vprašanju, kdaj je naš otrok zrel za vstop v elementarni razred. O tem razpravljajo Jurče Vreže, Jadviga Golež, Mirko Vavda in Martin Mencej. Poleg teh člankov, ki tvorijo smiselno enoto, so v zvezku objavljeni med drugim še naslednji prispevki: Ernest Adamič, »Meditacija o prokletstvu in blagoslovu poklica«; A. S., »Krasimo naše šole«; Fran Roš, »Elementarni razred se predstavlja«; Jože Župančič »Dva otroka« (1. Tinče s kmetov; 2. Mestna Milka); Josipina Stegenšek »V elementarnem razredu na poskusni šoli«; Leo Pibrovec »Preizkušanje pouka v branju po globalni metodi«; Dolfe Prešeren, »Zbiranje obrazovalnega gradiva«.

(sodobna zgodovina), prof. Fiocco (umetnostna zgodovina), prof. Camillo Pellizi (korporativno pravo), baron Giacomo Acerbo (agrarni problemi) in prof. Bompiani (matematične vede). Poleg teh bosta vsekako predavala prof. Gasparini in Papaluca kakor tudi nekateri profesorji z italijanskih institutov v Zagrebu in v Beogradu. Tako bo g. prof. Gasparini predaval med drugim o Michelangelu med gotiko in barokom, o Mategni, o astroloških spomenikih v Italiji, o mestu Veroni, o mestu Vicenzi in o sodobnem italijanskem slikarstvu. G. prof. Papaluca bo predaval o italijanski Afriki. Med poljudnejšimi predavanji so v programu: prof. Papaluca o Dantejevih manjših delih, o Jacoponu da Todiju, o Giacomu Leopardiju, o pesniški obnovi Carduccija, o Giovanniju Pascoliju, o D' Annunziu, o Francescu de Sanctisu in novi kritiki. Prof. Gasparini bo predaval o Renatu Serra in impresionistični kritiki in o »crepuscolarnem« pesniku Guidi Gozzanu. V programu instituta so tudi nekateri solistični koncerti in koncert komorne glasbe z Michelangelijem, Rossijem in Agostijem.

Posebna skrb je posvečena izpopolnitvi institutove knjižnice. V tem pogledu so vsi trije italijanski instituti v Jugoslaviji tako urejeni, da se medsebojno izpopolnjujejo, vsak izmed njih pa se specializira za to ali ono panogo. Tako se ljubljanski institut v svojih knjižnih zbirkah specializira za zemljepis in lingvistiko ter v tem pravcu — kolikor dopuščajo sredstva — nabavlja nova specialna dela.

Ravnatelj instituta g. prof. Gasparini, ki se je že povsem vživel v Ljubljani, je v razgovoru poudarjal, da želi glede na svoje izrazito kulturno poslanstvo tudi sodelovanja Slovencev pri znanstvenem delu instituta. Italijanščine vešči strokovnjaki lahko preko instituta in v mejah pripomočkov, s katerimi razpolagajo vsi trije zavodi v Jugoslaviji, črpajo iz bogate zakladnice italijanske znanstvene književnosti.

Iz Celja

e— **Gostovanje ljubljanske drame v Celju.** Ljubljanski igralski ansambl bo gostoval prvič v letošnji sezoni v sredo 30. t. m. Uprizoril bo Gogoljevo satirično komedijo »Revizor« z Danešem v naslovni in Cesarjem v glavni moški vlogi. Glavni ženski vlogi bosta igrali Nablocka in Levarjeva, Hlopova Drenovec, ženo Gabrijelčičeva, Osipa Kralj, Ljapkina-Tjapkina Skrbinšek, Zemljaniko Lipah, Špekina Peček, Dobčinskega Sever, Bobčinskega Novak, Korobkina Kaukler, Iljiča Bratina, stražnika Presetnik. Niška Plut in Korobki novo ženo Simčičeva. Delo je zrežiral dr. Bratko Kreft. Opozarjamo, da bo začetek predstave ob pol 20.

e— *Delovanje podmladka Aerokluba v Celju.* V sredo zvečer je bil na II. drž. realni gimnaziji v Celju občni zbor podmladka Aerokluba »Naša krila« v Celju. Občnemu zboru sta prisostvovala tudi direktor g. Bračko in nadzornik podmladka g. prof. Čadež. Po otvoritvi je direktor g. Bračko poudaril pomen delovanja podmladka Aerokluba in pozval člane, da se z vso resnostjo oklenejo dela v tej organizaciji. Sledila so poročila, iz katerih je razvidno, da je podmladek v minulem šolskem letu napel vse svoje sile in storil vse, da bi dosegel svoj cilj: da seznani mladino z letalstvom. Za sedanje šolsko leto je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Alojz Makuc (7a), podpredsednik Drago Šimenko (7a), tajnik Marjan Sadar (6c), blagajnik Zoran Jerin (6c), knjižničar Dušan Nendl (4c). Pred nekaj dnevi je bil ustanovni občni zbor podmladka Aerokluba na I. drž. realni gimnaziji v Celju. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednica Anica Uršičeva (8a), podpredsednik Franc Coklin (7a), tajnica Božena Rihtarjeva (6a), blagajnik Peter Rus (5a). Nadzorstvo nad podmladkom na I. drž. realni gimnaziji je prevzela ga. prof. dr. Marija Perparjeva. Na obeh gimnazijah ima podmladek preko 700 članov.

e— *Jadranski dan 31. oktobra.* V proslavo osvobojenja našega morja iz tisočletnega suženjstva bodo tudi letos po vsej naši domovini proslave z akademijami, predavanji itd., ki jih bodo priredili krajevni odbori Jadranske straže. Tudi celjski odbor Jadranske straže pripravlja tako proslavo, ki bo v prvih dneh novembra v Mestnem gledališču s sodelovanjem vseh celjskih šol in celjske vojaške godbe. O proslavi bomo še poročali.

e— *Tečaj za učenje ruskega jezika* priredi Kolo jugoslovenskih sester v Celju tudi letos. Tečaj bo dvakrat na teden v večernih urah v Narodnem domu. Oni, ki hočejo obiskovati pouk redno, naj se javijo z dopisnico Kolu jugosl. sester.

e— *Zaključni račun o gospodarstvu mestne občine celjske*, njenih podjetij in skladov za obračunsko leto 1939-40 bo v smislu § 122. zakona o mestnih občinah razpoložen na obči vpogled pri mestnem računovodstvu od ponedeljka 28. t. m. do vštetega 4. novembra ob navadnih uradnih urah. Morebitne ugovore je treba vlagati v navedenem roku pismeno pri mestnem poglavarstvu. Pravica do vpogleda in ugotovitev pritiče vsakemu članu mesta Celja, kakor tudi vsaki osebi, ki od katere koli dohodka v mestu Celju plačuje državni neposredni davek.

e— *Identiteto slepega siromaka so ugotovili.* Kakor smo poročali, so našli v torek zvečer v hotelu »Zvezdi« v Celju v sobi za reveže mrtvega slepca, ki se je preživljal z igranjem na citre in petjem. Siromak je bil podlegel kapi. Pokopali so ga na bolniškem pokopališču. Sedaj so ugotovili, da je mrtvec 52-letni, v Hrastnik pristojni Karel Keber.

e— *Šahovski turnir.* V 16. kolu spominskega turnirja dr. A. Schwaba, ki ga prireja šahovski klub Gaberje, so bili v četrtek zvečer doseženi naslednji rezultati: Ahtik: J. Schneider 0:1, Hajsinger : Domajnko 0:1, Medved : Verčkovnik 0:1, Pukmajster : Slimšek 0:1, Mirnik : Regner 1:0, Fajs : F. Schneider 1:0, Golja : F. Csörgö 0:1, Habenšus : Esih 1:0. Rezultati prekinjenih partij: Regner : Medved 1:0, Domanjko : Ahtik 1:0, Fajs : Habenšus 1:0, Esih : Medved 1:0. Stanje po 16 kolu: Josip Schneider 14½, F. Csörgö in Fajs 14, Golja 12, Mirnik in Verčkovnik 11½, E. Csörgö in Habenšus 10, Slimšek 9, Esih 8, Domajnko in Regner 7, F. Schneider 5½, Hajsinger 4, Medved 3, Rajšek 2, Ahtik 1, Pukmajster 0 točk. Zadnje kolo bo v torek 29. t. m. Razdelitev nagrad bo v nedeljo 3. novembra. Ob tej priliki bo tudi proslava petletnice obstoja Šahovskega kluba Gaberja.

e— *Socialnemu skladu* starejših sester pri celjski sokolski župi je darovala sestra Marica Sernečeva v Celju 1.000 din v počastitev spomina svojega pokojnega soproga, ki so ga spajale tesne vezi s celjskim Sokolom. Odsek izreka najtoplejšo zahvalo!

e— *V počastitev spomina dr. Gvidona Serneca* so darovale odbornice Kola jugosl. sester v Celju 880 din v sklad sestre predsednice Marice Sernečeve, ki je namenjen letovanju revne dece. S tem žele izraziti hvaležnost za pokojnikovo naklonjenost društvu, saj je izvršil vse pravne posle pri nakupu Celjskega doma v Bakarcu brezplačno in dal mnogokrat dragocene nasvete, da je društvo ukrenilo pravo. Pripomogel je tako k lepemu razvoju društva, ki more po 19-letnem obstoju pokazati dobre uspehe svojega dela.

e— *Tatvina v trgovini.* Te dni je 27-letna brezposelna služkinja Marica K. iz Šmarja ukradla v neki celjski modni trgovini 200 din vreden ženski klobuk in pobegnila. Stražnik jo je kmalu zasačil in aretiral. Oddeli so jo sodišču. Aretiranka je bila šele pred kratkim izpuščena iz zapora, kjer je sedela zaradi tatvine.

e— *Drage preproge.* Policija je aretirala dva krošnjarja, 38-letnega Osmana Caferovića iz Dubice in 51-letnega Omana Harovića iz Prijedora, ker sta kupila v neki celjski veletrgovini več slabših preprog in jih nato prodajala s 100-odstotnim dobičkom. Tako sta prodajala neki gospodični preprogo za 280 din. Ko je gospodična ugotovila, da je plačala mnogo previsoko ceno, je oba krošnjarja ovadila, nakar so ju prijeli.

e— *Vlom v Mozirju.* V noči na torek je nekdo vlomil v gostilno «Pri pošti« v Mozirju in odnesel razne jestvine.

e— *Prometna nesreča.* Na cesti v Draži vasi pri Konjicah je neki avto podrl 64-letnega, v Konjice pristojnega Angela Praha, dninarja brez stalnega bivališča, na tla. Praha, ki je dobil hude poškodbe na rebrih, so oddali v celjsko bolnišnico.

e— *Zdravniško dežurno službo za člane OUZD* bo imel jutri zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti.

e— *Žrtev napadalcev.* Pred dnevi sta dva moška s koli napadla 67-letnega preužitkarja Andra Rodiča iz Jezerišča pri Žurmancu in ga močno poškodovala. Rodiča so oddali v celjsko bolnišnico.

Iz Maribora

a— *Osebna vest.* V Mariboru se je mudil višji inšpektor v ministrstvu socialne politike g. dr. Mario *Krnpotić*, ki si je v spremstvu g. dr. S. *Fornazariča* ogledal razne mariborske kulturne ustanove, med drugim tudi Študijsko knjižnico, o katere ureditvi se je zelo pohvalno izrazil.

a— *Novi šahovski prvak Maribora.* Pri predsnočnjem zaključnem kolu prvenstvenega šahovskega tekmovanja v organizaciji šahovske sekcije SK Železničarja so bili rezultati sledeči: prof Stupan je dobil partijo proti Ketišu, Dasko proti Čertaliču, Maroti proti Marvinu in Babič proti Brešu. Partija Regoršek : Bien se je morala iz nujnih razlogov preložiti na sinoči, vendar pa ne more izid njunega srečanja bistveno spremeniti dokončnega stanja. Letošnje šahovsko prvenstvo Maribora si je priboril Dasko z 9 točkami. Drugi je prof. Stupan z 8, tretji Maroti s 7, četrti Regoršek s 5 in pol (1). peti Marvin s 5 in pol točkami. Vsi navedeni bodo drevi nagrajeni. Po 4 točke imajo Breš, Babič in Ketiš, 3 in pol (1) Bien, 2 Nosan, Čertalič pa 1 in pol.

a— *Radvanjski incident pred sodiščem.* Včeraj je bil obsojen pred sreskim sodiščem elektromehanik Edvard Čiček iz Bolfenkove ulice, ker je 1. oktobra 1939 napadel tekstilnega tehnika Borisa Pertota in mu zlomil desno nogo. Kakor znano, je bil Pertot napaden, ker je skupini pevcev, ki so peli tuje pesmi, vljudno dejal, naj ne pojó tako. Sodnik dr. Obran je pri včerajšnji razpravi zaslišal številne priče, ki so Čička zelo obremenjevale. Občinstvo v razpravni dvorani, ki je bila polna, se je zelo začudilo ob izpovedbi neke Grete Anderle, ki je izpovedala, da je Pertotova skupina izzivala s klici »Živio Jugoslavija!« Po dveurni razpravi je sodnik dr. Obran razglasil sodbo, po kateri je Edvard Čiček obsojen nepogojno na 25 dni zapora, nadalje na plačilo 7400 din, in sicer 200 din Borisu Pertotu za bolečine, 3600 din za odhod na zaslužku, 1800 din pa za bolniške stroške zaradi zlomljene noge in drugih poškodb na obrazu. Za razpravo je bilo v Mariboru zelo živahno zanimanje.

a— *»Pasji umor«.* V neznanega kolesarja, ki se je peljal po Strossmayerjevi ulici, se je pred hišo št. 15 nekajkrat zakadil pes. Pes je rentačil in ni miroval, kolesar pa si ni vedel drugače pomagati, ko da je z nožem zaklal ščene. Lastnica zaklanega psa pravi, da je oškodovana za 1000 dinarjev. Zdaj iščejo kolesarja. »Pasji umor« vzbuja v vrstah ljubiteljev psov v Mariboru mnogo negodovanja.

a— *Okraden živinozdravnik.* V noči na petek so neznani zlikovci izpraznili kurnik živinozdravnika g. Petra Škofiča v Strossmayerjevi ulici št. 15, ki je oškodovan za 400 dinarjev. Zmerom bolj množeče se tatvine v zadnjem času pozivajo k poostreni previdnosti in k podvojenemu nadzorstvu.

a— *Iz Studencev.* Naša marljiva studenška sokolska družina bo v kratkem uprizorila Jurčičevega »Desetega brata« v spretni priredbi g. Fr Sornika odličnega igralca in režiserja ruskega sokolskega letnega gledališča

a— **Konec tedna v mariborskem gledališču.** Danes bo druga ponovitev Senečićeve tragikomedije »Nenavaden človek«. Na vrsti je red A. Jutri bo ob znižanih cenah prva letošnja popoldanska predstava z veselo ljudsko igro »Vdova Rošlinka«, zvečer pa se bo prvič v nedeljo ponovil Senečićev »Nenavaden človek«, ki bo spričo dosedanjih uspehov gotovo ugajal tudi nedeljskim obiskovalcem.

a— **Preložena predstava.** Iz tehničnih razlogov je predstava vojne drame »Konec poti«, ki naj bi jo igrali gojenci V. Skrbinškove dramske šole ponedeljek 28. t. m., preložena na sredo 30. t. m. Inscenacijo je prispeval inž. Maks Hlad, material za inscenacijo je darovala tvrdka inž. Šlajmer in Jelenec.

a— **Zdravniška in lekarniška služba.** Jutri 27. t. m. bo imel zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika g. dr. Hugo Velker, Koroška cesta 10, telefon št. 25-75. Nočno lekarniško službo pa imata od danes do vključno 1. novembra Minařikova mestna lekarna pri Orlu na Glavnem trgu in Ressova lekarna na vogalu Meljske in Aleksandrove ceste.

Gospodarstvo

K ustanovitvi prve tvornice avtomobilov v naši državi

Že včeraj smo poročali o otvoritvi prve popolne tvornice avtomobilov v naši državi, ki jo je zgradila Industrija motorjev d. d. v Rakovici pri Beogradu, katere delnice so v celoti v rokah države. Načrt za ustanovitev take tvornice je bil sprožen že leta 1930, ko je bila sklicana v trgovinskem ministrstvu prva konferenca o tem vprašanju. V smislu sklepov te konference je trgovinsko ministrstvo razpisalo ponovno natečaje za ustanovitev tvornice avtomobilov v naši državi, pri čemer so bile k udeležbi pozvane predvsem velike inozemske tvornice avtomobilov. Vse to prizadevanje pa je ostalo brez uspehov. Izkazalo se je, da na ta način ni mogoče priti do povoljne rešitve, ker so vse inozemske tvrdke, ki so se javile, postavljale nesprejemljive pogoje. Zahtevale so velike koncesije, ki bi šle na škodo naše domače industrije, pa tudi na škodo države in avtomobilizma. Inozemske tvrdke so v naprej zahtevale popolno garancijo za uspeh, ne upoštevajoč potrebe in interese države, v kateri naj bi delovale. Tvrdke so po večini zahtevale, da bi se smela na našem trgu prodajati izključno njihova znamka, poleg tega pa so stavili še za pogoj, da naša država dovoli carine prost uvoz avtomobilov in posameznih delov iz dotične inozemske tvornice.

Glede na rezultate teh natečajev so domači strokovnjaki spoznali, da je treba tako tvornico nasloniti na že obstoječo domačo industrijo, predvsem na industrijo, ki izdeluje motorje. To stališče je od vsega začetka zavzemala tudi Industrija motorjev d. d. Ravnatelj tega podjetja inž. Matič je že v maju 1934 izdelal prvi konkretni predlog. Ko je leta 1936 država odkupila večinski paket delnic Industrije motorjev d. d. in postala izključna lastnica podjetja, tedaj je narodnoobrambni svet poveril sestavo podrobnega načrta temu podjetju. Projekt je zopet izdelal inž. Matič. Na osnovi izdelanega projekta je naša država dala družbi na razpolago nova sredstva. Tako je prišlo do zvišanja delniške glavnice leta 1937 od 15 na 30 milijonov, lani pa na 60 milijonov din. Po ponovnih ožjih in širših konferencah je vojno ministrstvo razpisalo natečaj za preizkušnjo tipov posameznih tovornih avtomobilov, da bi se na tej podlagi določila tipa, ki naj se izdeluje v naši državi. Tega natečaja se je udeležilo 10 najbolj znanih inozemskih avtomobilskih tvornic. Na vožnjah do 8500 km so bile izvršene razne preizkušnje, nakar se je komisija vojnega ministrstva odločila za **tovorni avtomobil tipe »Praga« R. N in je 27. junija lanskega leta poverila izdelovanje tega tipa Industriji motorjev v Rakovici.**

Nova tvornica je zgrajena tik poleg obstoječe tvornice motorjev, kjer se izdelujejo letalski motorji. Navzlic težkočam, ki so nastopile zaradi vojne, je delo uspešno zaključeno in so montirani vsi potrebni stroji. Manjka le še majhno število strojev, ki pa bodo v kratkem prispeli. Navzlic temu je tvornica pričela obratovati. Izdelovala bo vse dele, ki so potrebni za gradnjo avtomobila, razen karoserij, ki jih izdeluje tvornica »Jasenica« v Smederevski Palanki. Podjetje je že leta 1936 zgradilo lastno livarno, vendar bo morala zaenkrat vlivanje nekaterih delov prevzeti livarna »Jugoslovensko jeklo«. V zadnjem času je tvornica deloma iz doma izdelanih delov in iz uvoženih delov izdelala že okrog 150 tovornih avtomobilov. Izdelovala bo zaenkrat le tovorne avtomobile za potrebe naše države, pozneje pa tudi za naš trg in je predvideno, da bo izdelovala tudi potniške avtomobile.

Po četrtkovi otvoritvi je predsednik Industrije motorjev d. d. general v pokoju g. Veselinović podal še nekaj zanimivih podatkov o ustanovitvi te tvornice. Odločitev za gradnjo tvornice je padla leta 1938. Sredi lanskega leta je podjetje dobilo od vojske naročilo za dobavo tovornih avtomobilov v vrednosti 75 milijonov din. Naša administracija je v tem času doprinesla svoj delež, da so se dela zavlekla, kar pa je odločno preprečil vojni minister. Tvornico so pričeli graditi ob koncu julija lanskega leta. Predsednik g. Veselinović je izrazil svoje zadoščenje, da bo naša domovina dobila to dolgo pričakovano podjetje, ki je edino na Balkanu. Imeli smo srečo, da smo si izbrali primerno tipo tovornega avtomobila, ki se sedaj izdeluje v novi tvornici. To je tipa češke tvornice »Praga«, ki pripada koncernu Kolben - Daněk. Tvornica »Praga« je naše prizadevanje smatrala kot svoje in njeni predstavniki so nam pomagali bolj kakor brat bratu, zato jim gre posebna zahvala. Prav tako pa gre zahvala Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki sta se zavzela za ostvaritev načrta.

Gostje, ki so prisotvovali otvoritvi, so imeli priliko videti zanimiv proces izdelovanja avtomobila od njegovih najmanjših delov do čisto opremljenega stroja. Sodoben način racionalne produkcije omogoča delo v stalnem neprekinjenem tempu. V tvornici so zaposleni po večini naši domači delavci pod nadzorstvom domačih inženjerjev, po večini iz aeronavtične stroke. Le majhno število specialistov iz češke tvornice pomaga pri delu, dokler ne bodo izvežbani domači specialisti. Generalni direktor tvornice »Praga« inž. Jaroslav Gauze, ki je prisostvoval svečanosti, je izrazil svoje največje zadovoljstvo glede brzine in dovršene izdelave proizvodov tvornice, ob enem pa zadoščenje, da je na tem področju doseženo sodelovanje med češkim in našim narodom in da je bilo veliki češki tvrdki omogočeno pomagati pri ustvaritvi avtomobilske industrije v Jugoslaviji.

Prva seja sosveta Banovinskega prehranjevalnega zavoda

Včeraj dopoldne je bila v prostorih kmetijskega oddelka banske uprave, kjer ima Banovinski prehranjevalni zavod (»Prevod«) svoje začasne prostore, I. seja sosveta Prevoda. Seje, ki jo je vodil predsednik g. Snoj Franc, so se udeležili polnoštevilno vsi člani sosveta.

Predsednik je pozdravil člane sosveta in se jim zahvalil, da so prevzeli to odgovorno mesto. Prikazal je potrebo ustanovitve Prevoda ter stanje naše prehrane in poudaril smernice, po katerih se bo vršilo delo Prevoda.

Poročilo o organizaciji Prevoda in o kreditih, s katerimi razpolaga, je podal podpredsednik inž. Lambert Muri. Prokurist g. Leopold Nagode pa je poročal o preskrbi s pšenico in moko ter o preskrbi z oljem. Uradnik Prevoda inž. Košir pa je prikazal položaj na trgu koruze, ki je za prehrano našega podeželja bistveno važna.

Po teh poročilih se je razvila obširna debata, v katero so posegali prav vsi člani sosveta. V teku debate so bili stavljeni mnogi predlogi, predvsem glede podrobne organizacije prehrane. Pozornost je vzbudil predlog, da naj se tako po občinah kakor na sedežih okrajev ustanove prehranjevalni odbori, ki naj vodijo skrb za potrebe občin in okrajev ter naj bodo pomožni organi Prevoda. Člani sosveta so poudarjali, da je bila ustanovitev prehranjevalnega zavoda potrebna. Po končni debati je predsednik odgovoril posameznim govornikom in je v tej zvezi dal še nekatera podrobnejša pojasnila.

Gibanje kliriških računov z inozemstvom

Najnovejši izkaz Narodne banke o gibanju kliriških računov z inozemstvom zaznamuje prvikrat zopet nazadovanje salda naših kliriških terjatev v Italiji. Kakor je znano, so po likvidaciji našega kliriškega dolga v Italiji ob koncu septembra pričele naglo naraščati naše kliriške terjatve, ki so 15. oktobra dosegle že vsoto 47.1 milijona din; v tretji četrtini oktobra pa je saldo teh naših terjatev nazadoval na 43 milijonov.

V večjem obsegu pa se je povečal saldo naših kliriških terjatev v Nemčiji, in sicer od 1.56 na 3.86 milijona mark. Tudi v kliringu z **Nizozemsko** smo postali aktivni in znaša saldo naših terjatev že 1.52 milijona holandskih goldinarjev. Kliriški račun s Francijo in francoskimi kolonijami je ostal brez sprememb. Naše kliriške terjatve v **Bolgariji** pa so se zmanjšale za 0.3 na 2.9 milijona din.

Med pasivnimi kliringi kaže kliriški račun s **češko-moravskim protektoratom** zopet povečanje našega dolga za 3.1 na 63.4 milijona Kč. Tudi naš kliriški dolg v **Slovaški** se je dvignil za 1.0 na 27.0 milijona din. Kakor je znano, smo zaradi povečanega uvoza iz **Turčije** postali v kliringu s Turčijo dolžniki. V tretji četrtini oktobra se je naš kliriški dolg v Turčiji nadalje povečal za 3.1 na 10.7 milijona din. Tudi naš kliriški dolg v **Rumuniji** je narasel za 0.2 na 6.0 milijona din. V kliringu z **Madžarsko** smo v drugi četrtini zabeležili povečanje našega dolga od 11.9 na 22.8 milijona din, v tretji četrtini oktobra pa se je naš dolg zopet zmanjšal na 17.8 milijona din.

Gospodarske vesti

= **Uvoz novega riža iz Italije.** Na osnovi trgovinskega sporazuma bomo v kratkem dobili iz Italije prve pošiljke riža letošnje letine. Iz Beograda poročajo, da je vprašanje razdelitve tega riža rešeno in da je treba določiti le še ceno, po kateri se bo prodajal novi riž. Cena bo najbrž v vsej državi enaka, posameznim luščilnicam pa bodo določeni rejoni za oskrbo. Prevozni stroški se bodo skupaj obračunavali. Kontingent 20.000 ton riža (od tega 16.000 ton neluščenega), ki nam ga bo dobavila Italija, bo uvožen v štirih enakih partijah, in sicer tako, da bomo v vsakem četrtletju uvozili eno četrtino celotnega kontingenta. Uvoz se bo vršil preko Prizada. Zveza luščilnic se je že sporazumela s Prizadom glede ključa, po katerem se bo riž razdelil na posamezne luščilnice. Tako bodo ustrezajoče količine poslane že iz Italije neposredno posameznim luščilnicam.

= **Tvornico špirita in kvasa v Savskem Marofu** je kupil Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani, in sicer za konzorcij slovenskih industrijcev. Tvornica v Savskem Marofu spada med najmodernejše tvornice špirita in kvasa v naši državi.

= **Cene novemu vinu v Dalmaciji.** Iz Splita poročajo, da je spričo nove letine postala trgovina z vinom na dalmatinskem tržišču zelo živahna. Novo vino se prodaja po 5.50 do 7 din za liter.

= **Ustanovitev odseka za ureditev vasi pri gradbenem ministrstvu.** Po odredbi gradbenega ministra se bo pri arhitektonskem oddelku ministrstva ustanovil poseben odsek za ureditev in gradnjo vasi. Ta odsek bo zasledoval delovanje banskih uprav, kolikor se nanaša na izvajanje odredb II. dela gradbenega zakona, predlagal bo ministrstvu potrebne spremembe in izpopolnitve zakonov, kako tudi ustrezajočih odredb pravilnikov glede urejanja in asanacije vasi, dajal bo banskim upravam navodila glede izvajanja gradbenih pravilnikov, sodeloval bo pri sestavljanju regulacijskih načrtov za posamezne vasi ter dajal banskim upravam in občinam navodila, kako naj se izvedejo potrebne eksproprijacije, apropriacije in komasacije. Nadalje bo odsek izdeloval in pomnoževal načrte za kmečke hiše, gospodarska poslopja, za kmečke javne objekte ter za razporejanje kmečkih zgradb na posameznih posestvih ter stavil banskim upravam te načrte na razpolago, da jih lahko predpišejo in porazdele med kmečke zadruge in posestnike. Odsek bo zbiral tudi statistično in drugo gradivo o naseljevanju, o razvoju vasi, o kmečkih cestnih problemih itd. Končno bo opravljal tudi vse ostale posle, ki so v zvezi z urejanjem in izgradnjo vasi.

= **Dobave.** Direkcija jug. drž. železnic v Ljubljani, prometno komercialni oddelek, sprejema do 31. oktobra ponudbe za dobavo stenja za olje ter ploščatih gorilcev za petrolej, obči oddelek pa do 31. oktobra za dobavo bakrenih cevi, bakra v drogih, medeninastih cevi, medenine, pločevine medeninaste, vijakov medeninastih ter žice in mreže iz medi. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 28. oktobra ponudbe za dobavo gramoza in peska, kalcijevega karbida, karbolineja in katrana, do 4. novembra za dobavo jamskega hrastovega lesa, krogličnih ležajev, tračnikov, svetiljk za kočije ter motnega stekla.

= **Dobave.** Direkcija drž. železnic, prometno-komercialni oddelek v Ljubljani, sprejema do 28. oktobra ponudbe za dobavo carinske vrvice in pisanih cunj, do 30. oktobra za dobavo nalučnikov za ploščate petrolejske gorilce in do 31. oktobra za dobavo žgane žice ter žičnikov. Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 29. oktobra ponudbe za dobavo jamskega kabla, pocinkane in bakrene pločevine ter gumijastih cevi. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 28. oktobra ponudbe za dobavo delavskih dežnih plaščev, okroglega železa, medene pločevine, bele kovine, jeklenih žičnih vrvi, mlina za barve, voščenega platna, katrana, ploščnatih pil, portlandskega cementa in matičnih vijakov, do 4. novembra za dobavo zračnic za avtomobile, betonskega železa, smrekovega jamskega lesa, strešne lepenke, do 25. novembra pa za dobavo tropolnih sklepal z varovalkami in merilnimi instrumenti. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 4. novembra ponudbe za dobavo vijakov, podložnic, jeklene vrvi, portlandskega cementa in do 18. novembra za dobavo strojnih svedrov.

= **Licitacije.** Dne 28. oktobra bo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Petrovgradu javna ofertna licitacija za oddajo del za adaptacijo in dograditev nove zgradbe. Dne 28. oktobra bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo raznih živil. Dne 29. oktobra bo pri upravi 1. oddelka vojno tehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skopiju licitacija za dobavo 800 metrov svilenega platna. Dne

2. novembra bo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Nišu licitacija za oddajo električne inštalacije za sanatorij »Knez Pavle«.

Borze

25. oktobra

Na beograjski borzi je prišlo danes do prometa v grških bonih po nespremenjenem tečaju 53, medtem ko druge borze niso zabeležile tečajev. Na svobodnem trgu pa se devizni tečaji nadalje ravnajo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri čvrstejši tendenci trgovala po 446 (v Beogradu po 447). V ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 175.15 — 178.35, New York 4425 — 4485, Curih 1028.64 — 1038.64. **Tečaji na svobodnem trgu:** London 216.61 — 219.81, New York 5480 — 5520, Curih 1271.10 — 1281.10.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.95, London 17.10, New York 431, Milan 21.7250, Madrid 40, Berlin 172.6250.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 446 — 448 (446), 4% agrarne 51.50 den. 4% severne agrarne 52.50 — 53, 6% begluške 76.50—78, 6% dalm. agrarne 69.50 — 70, 6% šumske 71 bl., 7% invest. 97 den., 7% stabiliz. 92 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 95 den, 8% Blair 100 den.; delnice: Narodna banka 6500 bl., PAB 192 den., Trboveljska 340 den., Gutmann 55 bl., Šećerana Osijek 205 — 295, Osiječka ljevaonica 170 den., Isis 60 bl., Oceania 700 den., Jadranska 400 den.

Beograd. Vojna škoda 447 — 448 (447), 4% agrarne 56.25 den., 4% severne agrarne 53 — 53.25 (53), 6% begluške 77.50 — 78, 6% dalm. agrarne 70.50 — 71 (70.25—70.75), 6% šumske 70 bl., 7% invest. 101.50 den., 7% Blair 95.50 den., 8% Blair 101 den., PAB 199 — 201.

Blagovna tržišča

ŽITO

Chicago, 25. okt. Začetni tečaji: **pšenica:** za dec. 86.50, za maj 84.875, za julij 80.375; **koruza:** za dec. 62.50, za maj 63.25.

Winnipeg, 25. okt. Začetni tečaji: **pšenica:** za dec. 70.375, za maj 71.625, za julij 75.875.

+ **Novosadska blagovna borza** (25. t. m.) Tendenca nespremenjena. **Pšenica:** za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi. **Oves:** baški, sremski 316 — 318. **Rž:** baška 326 — 328; ban. 324 — 326. **Ječmen:** baški in sremski 342.50 — 345; pomladni 412.50 — 417.50. **Koruza:** baška 338 — 340; nova umetno sušena 260 — 265. **Moka:** franko mlin v dunavski banovini brez skupnega davka in vreč; »0« 620 — 640; krušna moka 353. **Otrobi:** franko mlin brez skupnega davka in vreč: 180. **Fižol:** baški in sremski beli brez vreč 425 — 430.

Povišanje rudarskih mezd na Hrvatskem

Zagreb, 25. okt. o. Po uspešno končanih pogajanjih med Delavskimi zbornicami in hrvatsko delavsko zvezo ter zastopniki zveze rudarskih in metalurških podjetij bodo po posredovanju rudarskega poglavarstva povišane vsem rudarjem na področju Hrvatske mezde za 18 odstotkov v obliki draginjske doklade k celotnemu mesečnemu zaslužku. Ta draginjska doklada se bo izplačevala od 1. t. m. dalje.

Cestna petletka zagrebške mestne občine

Zagreb, 25. okt. o. Mestni gradbeni oddelek je pripravil 5letni načrt za zgraditev cest v Zagrebu. Ta načrt obsega vse prometne zveze, ki prihajajo vpoštev glede na sedanji razvoj mesta.

Lep uspeh na sokolskem odru v Sevnici

V soboto, 18. oktobra, je Dramski odsek uprizoril kot otvoritveno predstavo letošnje igralske sezone skrbno pripravljeno narodno igro tridejanko »Krivoprisežnik«. Obisk je bil zelo zadovoljiv, vendar bi bilo želeti, da bi v bodoče posečali prireditve te vrste člani v večjem številu in s tem pokazali razumevanje za trud igralcev.

Delo je doseglo prav dober uspeh. Vsebina je bila živo prikazana, značaji originalni in vsi detajli povezani v lepo harmonično celoto. Igralci so svoje vloge rešili dobro, za kar so bili nagrajeni z dolgotrajnim odobravanjem. Odlično je bil podan glavni junak Krivoprisežnik, ki je bil s svojo stvaritvijo res na višku; posebno ga je odlikovala njegova lepa izgovarjava in mimika, v šesti sliki pa je pokazal svoj izreden igralski talent. Zelo sta ugajala Veronika in veliki hlapec, tudi Fran se je dobro vživel v svojo vlogo in nastop temperamentne Marjane je bil prav učinkovit. Omeniti je treba še dober lik Jakoba in Zidarke. Sploh pa zaslužijo prav vsi sodelujoči priznanje, ker so pripomogli k takemu uspehu, ki zasluži tem večjo pozornost, ker je delo režirala nad vse zmožna in neumorna sestra Marija Tavzesova, ki se je tako požrtvovalno trudila, da je izvežbala za naš oder med drugimi še nekaj novih moči, ki bodo z vajo postali še prav dobri igralci.

Repriza »Krivoprisežnika« bo v nedeljo 27. t. m. popoldne in je zanjo že zdaj veliko zanimanje. Vsakomur priporočamo, da si jo ogleda!

V nedeljo popoldne, 20. oktobra, je priredilo sevniško sokolsko okrožje zelo lepo uspelo prosvetno akademijo z izbranim sporedom, glasbenimi in pevskimi točkami dece in naraščaja, nakar je sledil krasen govor župnega prosvetarja br. Pahorja. Zaključno točko so izvajali člani Sokola Radeče s simbolično igro g. Špicarja »Ključi«, ki je izredno ugajala.

NAROČAJTE V „JUTRU“!

Pristanišče Port Said,

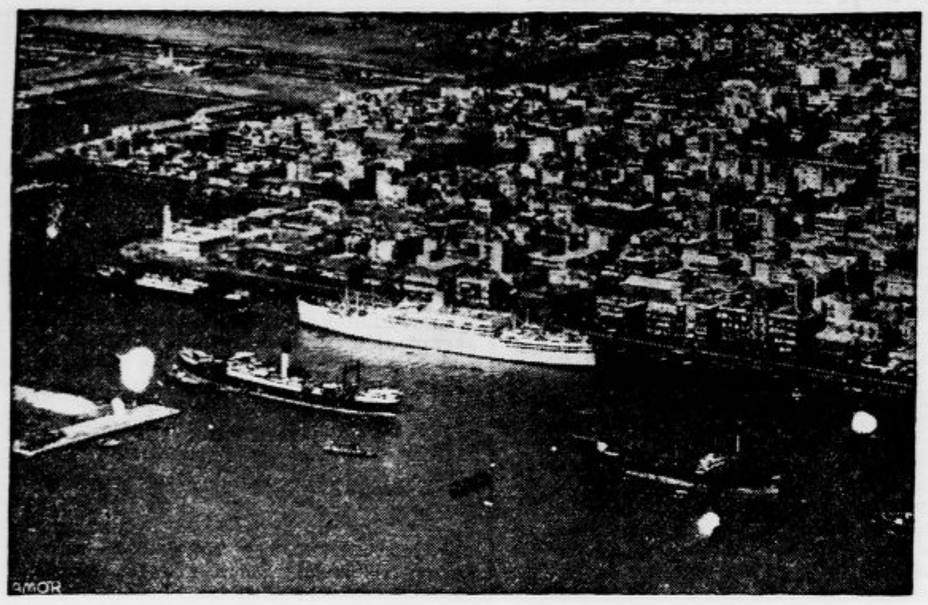

Izhodišče iz Sueškega prekopa v Sredozemsko morje

Potres v Besarabiji

Tam, kjer se srečujejo skladi moldavskih hribov s Karpati

Kakor so listi poročali, so potresomerni aparati zadnje dni zabeležili potres na ruskem in rumunskem ozemlju posebno v mestu Akermanu, v Černovicah in v še nekaterih drugih krajih. Moskovski radio je povedal, da so nedavno občutili sunke tudi v Kijevu, Poltavi, Harkovu in na ukrajinskem ozemlju, vendar ni bila nikjer povzročena škoda. Zdaj sporoča ravnateljstvo moskovskega potresomernega zavoda, da je bilo središče zadnjega potresa precej oddaljeno od Moskve. Ognjišče je bilo nekaj desetin kilometrov od Kišineva.

Profesor Nikiforov, znan veščak in ravnatelj seizmološkega instituta Sovjetske akademije znanosti je dal novinarjem izjavo, da je bil epicenter potresa 1580 km od Moskve. Gibanje zemlje je bilo v Moskvi močno 48 mikronov. Ognjišče potresa je bilo 50 km jugozapadno od Kišineva. To je že tretji potres, ki so ga zabeležili v teh krajih v teku letošnjega leta. Praviloma so v tem pasu le rahli potresi, časih pa so sunki tudi močnejši, kakor so bili n. pr. l. 1802. in 1934.

Po sodbi ruskih strokovnjakov je bilo ognjišče potresa v Vrančerskih gorah v vzhodnem delu Karpatov, kjer se srečujejo tektonski skladi moldavskega gorovja z mladim karpatskim hribovjem. Tukaj je bila, tako sodijo geologi, najbrže v globini 160 do 200 m v zemlji razpoka, predstavljajoča potresno polje. Kakor vele poročila o tem potresu, je zahteval potres tri smrtne žrtve, nekaj več ljudi pa je bilo ranjenih.

Počitek po obedu

naj bo le kratek, če hoče biti koristen

O Napoleonu I. pripovedujejo, da je mogel podnevi ob vseh mogočih priložnostih takoj za kratek čas zaspati in da mu je ta spanec prinašal osvežitev ter krepil njegovo delovno silo. Kar je delal Napoleon takrat nagonsko in kar so smatrali tedaj samo za osamljeno nenavadnost, bi si moral privoščiti danes vsak, ki so mu živci in delovne moči podnevi in morda do poznega večera posebno napete.

Naše nočno spanje običajno itak ni to, kar bi moralo biti. Ne samo, da zahajamo dosti prepozno v posteljo, prav gostoma se iz njega zbudimo vse prej nego sveži in z novimi močmi. Je kakor nekakšna svinčena omrtvelost, iz katere se moramo zjutraj, ko nas kliče služba, s silo odtrgati. S takšnim spanjem se telo ne more osvoboditi vseh škodljivih snovi, ki so se v njem nabrale podnevi, tkivo in stanice se ne morejo nikoli do kraja obnoviti. Zato ni čudno, da se podnevi pojavlja utrujenost, zlasti tedaj če smo začeli zgodaj z delom ali če že po naravi nismo krepke sorte.

Utrujenost pa se pojavlja podnevi še iz drugega razloga. Največ hrane dovajamo telesu normalno opoldne. Po vsakem obedu se pretaka kri v povečani meri proti prebavilom, ostali telesni udi, zlasti možgani, pa so začasno malokrvni. To nam povečuje občutek utrujenosti. Če pa v tem položaju malo ležemo, storimo le to, kar je pravilno in naravno. Daljše spanje podnevi v zdravstvenem pogledu seveda ni pravilno. To spoznamo že po tem, da nas v takšnem primeru obhajajo težke sanje in da se počutimo še bolj lene, ko vstanemo. Narava hoče imeti pač noč kot čas pravega spanja.

Spanje podnevi, naj si bo po obedu ali drugače, naj bo tedaj le kratko spanje. Tedaj je najbolje, da ravno ležemo, zapremo oči, prenehamo misliti in se obdamo z notranjim zidom proti vsakemu hrupu in vtisu od zunaj. 10 do 15 minut takšnega ležanja v polspanju popolnoma zadostuje in si ga lahko privoščimo celo v odmorih med delom. V obratu se sicer ne bomo mogli povsod stegniti, a za osvežitev zadostuje, da se za nekoliko minut »pogreznemo vase«, zlasti če se za ta čas iznebimo vseh misli. Kdor ima spočetka težave, da bi si tako odpočival, in ga moti vsak šum, naj si zamaši ušesa z vato in zaveže oči. Tehnične ovire pa kmalu premagamo. Kmalu si bomo pridobili sposobnost vriniti takšen počitek po vsakem posebnem naporu in ob vsaki dnevni uri, s čimer se bomo ohranjevali sveže in zmogljive za ostalo delo. Pravilno gojeni kratki spanec je dragocen pripomoček k našemu današnjemu življenjskemu načinu in skrbi za naše zdravje.

Kepa zlata s Kavkaza

Iz Vorošilovska na Kavkazu poročajo, da so izkopali v nekem zlatokopu na Severnem Kavkazu kepo zlata, ki tehta 990 gramov.

Angleški ujetniki v Nemčiji

V Nemčiji se nahaja, kakor službeno poročajo iz Berlina, v ujetništvu 1550 angleških častnikov in 35.900 podčastnikov in vojakov.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da bo imela Praga v najkrajšem času štiri krematorije;

da imajo najmodernejše zaklonišče pred bombnimi napadi v prostorih egiptskega poslaništva v Londonu;

da so angleške železnice povišale vozne cene za 6 odstotkov;

da je bil za novega guvernerja Adena imenovan dosedanji britski rezident v Sansibaru Willy Hutton;

da je zahtevala poplavna katastrofa v Franciji 551 življenj;

da je na Finskem nastopil nenaden mraz;

da je za vsak disciplinski prekršek v rdeči vojski predvidena kazen 10 do 20 dni zapora;

da so iznašli kemično sredstvo za desinficiranje novcev;

da je prvi konvoj kitajskih kamionov sreč no prišel preko burmanske ceste;

da so imeli v Pescari, Italija, te dni rahel potres, ki je minil brez škode;

da so spravili kulturo riža na Japonskem pod državno nadzorstvo;

da bo poletni čas na Angleškem ostal v veljavi tudi preko letošnje zime;

da je pristojni nemški komisar razpustil luksemburški parlament.

Prehlad uničuje ribe

V Ženevskem jezeru se pojavljajo zlasti na francoski strani v zadnjih dneh stotisoči 4 do 5 cm dolgih, mrtvih rib. Gre za neko vrsto ostriža, in sicer za ribice, ki so se izlegle lansko leto.

Po mnenju strokovnjakov je to veliko umiranje rib pripisati siloviti nevihti, ki je divjala pred kratkim in stalila sneg v gorah. Voda Ženevskega jezera se je zaradi tega močno skalila, obenem se je temeljito spremenila množina kisika v njej. Šibki organizem mladih ribic teh sprememb ni mogel zdržati, poginile so za nekakšnim prehladom. Ribičev pa to množestveno umiranje rib ne skrbi preveč, kajti ostriži se razmnožujejo s silovito brzino, tako da trpe druge vrste rib zavoljo tega. Nesreča bo imela tedaj rajši zaželjene posledice.

Maršal Petain

stari vodja Francije, ki se je sestal s Hitlerjem

Zasedena in nezasedena Francija

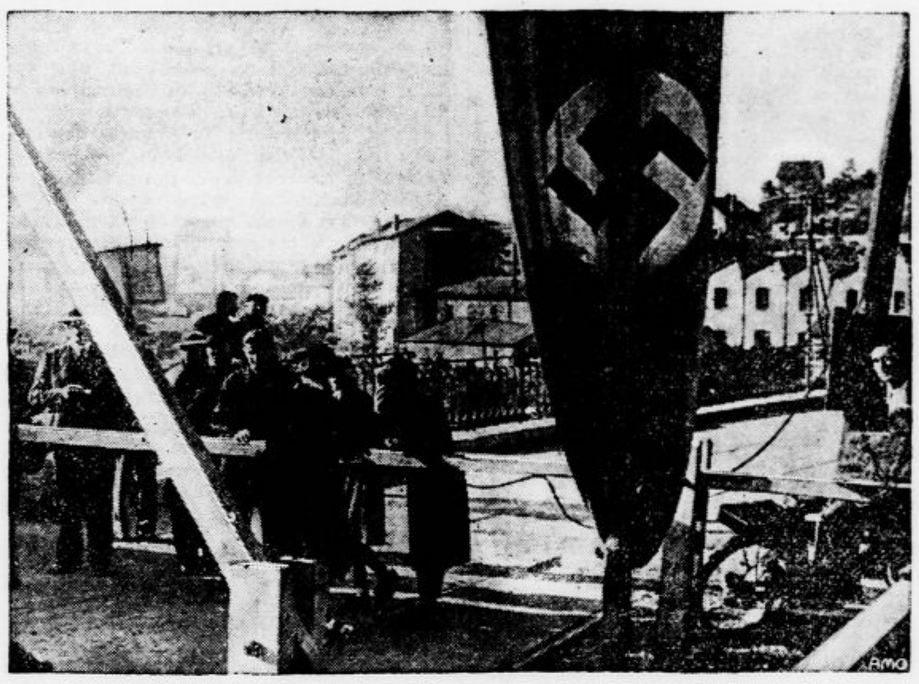

Meja med obema pasovoma v Bellegardeu

Angleški letalski svet

na seji v prostorih britanskega letalskega ministrstva v Londonu

Priprava za konserviranje sončnih žarkov

Naprava z brezžičnim vmesnim prostorom

Pred pragom nove zime, ki bo nemara mrzla, obhaja tega ali onega misel, kakšna sreča bi bila, če bi mogli del poletne sončne toplote prihraniti za zimski čas. Komur bi to uspelo, bi postal milijonar.

A kako naj bi se to zgodilo, ko ne znamo sončne energije izkoristiti niti za trenutek, ko nam sije? Poskusov v to smer je bilo sicer dosti, niso še pa bogve kako obnesli. Morda se bo obnesla priprava, ki si jo je dal patentirati sedaj Američan C. G. Abbot.

Abbotova priprava sestoji iz dolgega, v hrbtu sferičnega zrcala, ki meče žarke na tenko vodno cev v svoji osi. Cev je črna, da vsrka kolikor mogoče dosti žarkov, vmesni prostor pa je brezzračen kakor pri termovki prostor med obema stenama. Izgubi se tedaj tudi čim manj toplote. Vse je preračunano tako, da se voda v cevi skoraj trenutno spremeni v paro, ki se da potem izkoristiti kot pogonsko sredstvo.

Stroj je opremljen še s pripravo, ki skrbi za to, da pride v cev vedno samo toliko vode, kolikor se je more spremeniti v paro. Tako gre neprestano enakomeren tok pare iz cevi na kraj, kjer lahko opravlja svoje delo. Cev in zrcalo sta nagnjena vedno tako, da dobivata sončne žarke ves dan enakomerno.

Mrtvemu levu ukradel zlat zob

Nenavadnemu zločinu so prišli na sled v Ameriki. Žrtev sta bila mrtev lev in njegov odsotni lastnik. Leva je že kot mladiča pripeljal iz Afrike znani ameriški lovec na leve Jay Bruce, po katerem je žival dobila tudi ime. Podaril ga je zoološkemu vrtu v Oaklandu. Mlada žival je postala rahitična in bi bila poginila, da je ni zdravil Homer Snow, sin znanega ameriškega potovalca po Afriki. Lev »Bruce« je prišel potem kot »domača žival« k neki filmski igralki. Pri njej si je zlomil zob. Snow ga je poslal nato k nekemu zobozdravniku, ki mu je vložil gotovo največji zlati zob, kar jih je kdaj bilo. Med tem je Bruce zrasel in ker se ga je njegova lastnica začela bati ter je bil Snow odpotoval, so ga spet predali živalskemu vrtu. Tu je ugriznil nekega policista, ki je neprevidno ravnal ž njim, v roko in mož postave ga je ustrelil. Snow je za njim zelo žaloval, pa je truplo izročil nekemu zavodu da ga nagačijo. Ker je Snow potem odpotoval, so nagačenega leva dali v led. Štiri leta je ležal Bruce v ledu, potem se je Snow vrnil v Oakland in je prišel takoj, da si ogleda zamrznjenega leva. Tedaj je ugotovil, da je bil med tem časom neznan tat mrtvemu levu s cepinom izmaknil zlati zob.

Razstava pesti

V New Yorku se je vršila razstava, pri kateri je sodelovalo več sto »imetnikov konjičkov« s svojimi zbirkami in izdelki. Tu si videl med drugim zbirke znamk, male modele podmornic, steklene posnetke nekoliko tisoč žuželk, neštete škatlice za vžigalice i. t. d. kakor tudi zbirko odtisov pesti, ki jih je v svojem prostem času delal neki zobozdravnik iz Filadelfije. Ta zobozdravnik je v zadnjih devetih letih naprosil skoraj vsakega boksača, ki je v Zedinjenih državah nastopil javno, naj mu da na razpolago za odtis v mavcu svojo stisnjeno pest. Zdravnikovo stanovanje je zavoljo tega od vrha do tal dekorirano s strašnimi boksaškimi pestmi, ki jih je sedaj pokazal tudi javnosti.

Pogreb žrtev nesreče na Sredozemskem morju

V Marseilleu so pokopali nemške častnike, ki so se ubili pri nesreči letala na Sredozemskem morju. Pogreba so se udeležili nemški general von Mohr, italijanski general Tachini in francoski general Montegau, vsi trije člani kontrolne komisije za izvajanje premirja med Nemčijo in Francijo. Pri pogrebu sta sodelovala oddelka nemške in francoske vojske.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zanimivosti

Jekleni oklop vojnih ladij vsebuje milijarde drobnih diamantov, ki jih ni videti s prostim očesom, temveč je z močnim povečalom. Domnevajo, da izvira trdota jekla od teh diamantov. Tvorijo se tedaj, ko se v električnem obloku železo ob navzočnosti ogljika tali in hitro ohladi.

V Južni Ameriki imajo Indijanci navado, da si na nočnih potovanjih devajo kresnice na prste na nogah. To naj bi plašilo kače.

Breza s kakimi 200.000 listi izdiha v vročem dnevu 300 do 400 litrov vode.

Eksplozija, ki so jo opazovali pred časom v ozvezdju Herkula, se je zgodila pred kakimi 1700 leti. Šele sedaj so namreč svetlobni žarki od tam prispeli do nas.

NAMESTO ANEKDOTE

V Ameriki kroži zgodbica o raztresenem profesorju, ki poseka menda vse, kar so si kdaj izmislili v tem genru. Mlada Američanka je po letih obiskala vseučilišče, kjer je študirala in je srečala svojega starega profesorja, ki je bil znan kot raztresenec. »Ali se me ne spominjate več?« ga je vprašala. »Takrat ste me prosili, da bi postala vaša žena...« — »Ah, seveda, spominjam se!« je vzkliknil profesor. »Nu... in ali ste postali?«

VSAK DAN ENA

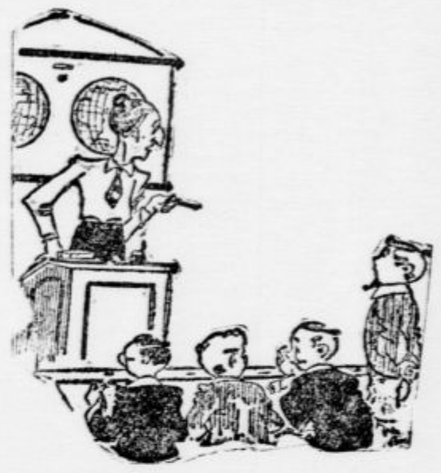

Učiteljica v šoli: »Tonček, ti ki si posebno bister, povej mi primer, kako dolgo traja večnost?«

Tonček: »Gospodična, večnost traja od prve ure do konca šolskega pouka.«

(»Berlinske Titende«)

H. Adams 36

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

Preden je utegnil dokončati to misel, je zagledal deklico, ki jo je bil poljubil. Stopala je proti njemu. Njena lepota je kar sijala v blagi svetlobi večernega solnca.

»Videla sem vas, da odhajate venkaj,« je šepnila, ko je obstala zraven njega. »Ali ste čakali mene?«

Na to vprašanje ni bilo lahko odgovoriti. Če reče ne, bo nevljudno, če reče da, bo toliko kakor izpoved ljubezni.

»Zelo vroče je bilo,« je dejal. »Hotel sem se takoj spet vrniti, da zaplešem z vami, čeprav veste, kako slab plesalec sem.«

To je bil očiten izgovor, ki Peter ni bil ponosen nanj, kajti ni mu bilo po naturi, da bi hodil okrog stvari kakor maček okrog vrele kaše; a Vera mu to pot ni priskočila na pomoč. Molčala je in čakala, kaj še poreče.

»Vera, ali ste hudi, ker sem vas poljubil?«

Široko ga je pogledala. »Vse je na tem, kaj pomeni,« je počasi dejala.

»To pomeni, da ste prekrasna ženska, jaz pa samo navaden, povsem navaden človek.«

»O, ne navaden!« je skoraj strastno zašepetala.

»Zelo navaden,« je ponovil. »To pomeni.«

»In to je bilo vse?«

Peter ni odgovoril. Vedel je, da bi se mu vsa predala, če bi jo zdajle potegnil k sebi. Dan poprej bi bil tako tudi storil, a zdaj mu je bilo povsem nemogoče. Vera pa je bila prepametna, da bi bila silila vanj. Izprevidela je, da bitka zanjo še ni dobljena, da se pa lahko ogne dokončnega poraza in morda celo izvojuje zmago. Samo trenutek je premišljevala. »Greva plesat?« je vprašala in brez nadaljnje besede sta krenila noter.

Nocoj so plesali v velikem družabnem prostoru. Če je pri večerji ujedljivost gospe Neilsonove nekoliko motila, ni imela zdaj nobenega vpliva na občo veselost. Plesala tako ni več mnogo in morda sploh ne bi bila šla plesat, da so mogli njeni kavalirji svobodno izbirati; a Dafna in gospod Summers sta gledala na to, da so ji izkazovali dolžno spoštovanje.

»Tudi ti jo moraš enkrat poprositi za ples, Pat,« je Dafna šepnila zaročencu. »Papa ti bo štel to v veliko zaslugo.«

»Saj tudi mora, dušica! Pojdeš potem z menoj na vrt?«

»Kje pa morem —«

»Tedaj bo venela ob zidu kakor bleda rožica, ki je nihče ne zaliva.«

»Ali, Pat, meni na ljubo!«

»Samo če tudi ti meni na ljubo —«

»Nu, v božjem imenu! A hitro, preden ti jo kdo odvede.«

Pat se je zmrdnil, vendar je hrabro storil svojo dolžnost ter krmaril s svojo mogočno, okorno ladjo po gneči plesalcev in kramljal z njo tako ljubeznivo, kakor da mu je poseben užitek. Gospod Bickerton si je bil zagotovil Judyjo. Oba sta dobro plesala in nobenega izmed njih ni mikalo, da bi se ogledal po kom drugem. Vse bolj nepristransko je delila svojo naklonjenost Karolina. Bilo je, kakor da bi bil napočil vsem dekletom srečen čas.

Pozno je že bilo, ko je prišel Bill Mason, da se zasuče s sestro. Videl jo je bil s Petrom Greyem na terasi in tudi opazil, kako sta skupaj plesala; zdaj je hotel vedeti, do kod so se razvile stvari.

»Ne posebno daleč,« je rekla Vera na njegovo vprašanje. V tem oziru je bila njena navada, da je govorila z Billom povsem odkrito. »Bil je v moji sobi in me je poljubil — «

»Sam od sebe je prišel v tvojo sobo? Saj to je imenitno!«

»Ponj sem šla, ker se mi je naročnica zapletla v ogrlico.«

»Lahko si mislim,« se je Bill zarežal. »Takšne reči znaš! In kaj se je zgodilo potem?«

»Odšel je spet.«

»Seveda je spet odšel. In na terasi?«

»Se ni zgodilo nič. Dejal mi je, da mu je žal, če sem huda.«

»To mu je podobno. Le igraj z njim naprej in ne umakni trnka, dokler ribica ne popade.«

»Prav nič se ne zanesem, da bi popadel. Tako čuden je bil.«

»Potrpi, vse pride! Sijajna si na pogled, lepa, da ti ni primere, nobena izmed deklet, kar jih je tukaj, se ne more kosati s teboj. Mislim, da se nama sreča vendar že nasmiha. Pri bridžu sem dobil deset funtov, čeprav mi Doris Grantova še ni plačala, in pri dveh, treh čednih stavah sem tudi še nekaj zaslužil. Najbrže bom pripravil Karolino Ormesbyjevo, da vtakne kake tisočake v Honduraško družbo. Potem sva —«

»Bill, tega vendar ne moreš storiti!«

»I kakopak, detece, rekel sem ji, da dobi vlogo deseterno nazaj.«

»Bill, zmerom mi moraš vse razdejati!«

Te besede je izrekla tako hitro, da jih ni mogel slišati nihče izmed ostale družbe, toda poudarek na njih je bil grenak.

»Kaj hočeš reči?« je nejevoljno vprašal. »Nikoli še nisem zanemaril dobre prilike.«

»A moje prilike mi vse pokvariš! Peter ve o Honduraški družbi vse, ti pa kljub temu izkušaš opehariti Karolino. Pri večerji je sedela zraven njega in ga je seveda vprašala —«

»Izrečno sem ji zabičal, da mora molčati, ker je vsa stvar strogo zaupna!«

»Bedak! Vprašala ga je, ti pravim. Videla sem, kako se je ozrl nate, in zdaj vem, kaj je pomenil tisti pogled. Kaj si mora misliti o tebi? Ni čudo, da me je pustil na cedilu!«

»Nesmisel,« je Bill srdito zagodrnjal. »Vsako priložnost moram zagrabiti, ki se mi ponudi. S Petrom se že pogodita, samo da vržeš vse adute na mizo. Napravi ga ljubosumnega, spogledaj se nekoliko s kom drugim. Kako bi bilo z Bickertonom, njegovim ameriškim prijateljem? Ta je tudi bogat, da sam ne ve, kam bi z denarjem.«

Sestro je odpravil brez težave, a hkratu ga je navdajal tesnobni občutek, da utegne imeti prav.

Socialni program HSS

Govor ravnatelja Gospodarske sloge — Ostro obračunavanje s frankovci in komunisti

V Zagrebu je bil širši sestanek Hrvatske seljačke stranke. Glavni govornik je bil ravnatelj Gospodarske sloge prof. Ljudevit Tomašić. Obširno je poročal o gospodarski politiki HSS in ugotovil, da so zapustili gotovi ljudje stranko čim je ta pričela izvajati gospodarsko politiko v interesu širokih slojev in je s tem prizadela interese nekaterih posedincev. Prof. Tomašić je nato nadaljeval:

»Ti ljudje vodijo, sedaj podtalno, brezobzirno in celo podlo borbo proti hrvatskemu kmečkemu pokretu, proti osebi dr. Mačka in banovini Hrvatski. Dokler smo se borili samo za hrvatstvo, so bili vsi ti gospodje z nami. Ko pa se je pokazalo, da mora imeti hrvatstvo tudi svojo gospodarsko in socialno vsebino, pa se je pojavila reakcija proti temu. Nas ta reakcija ne bo motila v našem delu. Nadaljevali bomo izvajanje svojih idealov in komur se kmečka Hrvatska ne dopade, lahko popere šila in kopita. Liberalno kapitalistični časi so minili. V bodoče bo služil kapital interesom skupnosti in ne več samo posameznikom in gotovim ustanovam. Hrvatska seljačka stranka bo izvedla v okviru banovine Hrvatske vse one zdrave misli, ki se že izvajajo v ostalem svetu. Stvarno že sodeluje in bo tudi v bodoče sodelovala pri graditvi nove Evrope. HSS ni bilo težko znajti se v novih prilikah, ker je bila že 40 let nosilka idej, ki danes zmagujejo. Tako je imela prva v svojem programu idejo, da kapital in denar ne moreta biti merilo za vse v človeški družbi, temveč samo delo. Prav tako je imela že do vsega početka v svojem programu načelo, da mora služiti kapital delu in ne delo kapitalu.

Med Hrvati je danes prilično dosti političnih spekulantov, ki upajo, da bodo prišli s pomočjo levice ali desnice do oblasti v naši banovini. Pri tem pa pozabljajo, da bo vodila v Hrvatski politiko vedno tista stranka, za katero stoji organizirani hrvatski narod, in to je samo HSS. Zaradi tega je naravnost smešno početje tistih Hrvatov, ki mislijo, da bodo prišli s pomočjo tujcev do oblasti v naši banovini. Njihovo delo pa ni samo smešno in žalostno, temveč tudi podlo, ker izdajajo razne pamflete proti HSS, dr. Mačku in banovini Hrvatski, katerih pa si ne upajo podpisati. Ko je izdajal dr. Maček za časa diktature svoje letake, jih je vedno podpisal in nosil za nje vso odgovornost. Gospodje pa, ki sestavljajo razne pamflete in letake pri črni kavi in brizgancih, nimajo moralnega poguma, prevzeti odgovornost za nje, ker vedo, da je vse, kar pišejo, sama laž.«

Prof. Tomašić je nato obširno polemiziral z nekim letakom, ki očita Gospodarski slogi, da je bilo poneverjenega iz njenih blagajn 30 milijonov din. Res pa je, je dejal prof. Tomašić, da je Gospodarska sloga poslala lansko zimo v hrvatske pasivne kraje za 35 milijonov din hrane na kredit, ker so bili ljudje popolnoma brez denarja. V ta namen je najela pri Banovinski hranilnici 35 milijonov din posojila. Pozneje so ljudje pričeli odplačevati nabavljeno jim hrano ter je na ta način Gospodarska sloga vrnila že nad 26 milijonov posojila. Sedaj napadajo temni lažnjivci Gospodarsko slogo v zahvalo, da je rešila tisoče in tisoče Hrvatov lakote in morda smrti od gladu.

Nato je napovedal prof. Tomašić veliki gospodarski načrt za gospodarsko in socialno povzdigo banovine Hrvatske. Načrt proučuje osebno dr. Maček, ki ga bo nato tudi izvedel. Končno se je pritožil prof. Tomašić še zaradi postopanja gotovega dela banovinskih uradnikov, ki sabotirajo vse načrte HSS in odkrito rujejo proti nameram in ukrepom banske oblasti. »Hrvatski narod — je dejal — zahteva, da se taki uradniki ne samo odpuste iz banovinske službe, temveč da se pošljejo na prisilno delo, kjer naj kopljejo jarke in vrtajo predore.«

BELEŽKE

Narodna sloga je prva državna potreba

Kakor smo že poročali, so bile v Kumanovu proslave zmagovite kumanovske bitke, v kateri je srbska vojska pred 27 leti odprla vrata svobodi za Južno Srbijo. Proslav se je udeležil tudi patriarh Gavrilo, ki je imel daljši nagovor na zbrano ljudstvo. Dejal je med drugim:

»Živimo v časih, ko je narodna sloga prva državna potreba. Prilike so take, da moramo propovedovati mi vsi, posebno pa še svečeniki, povsod samo ljubezen, slogo in medsebojno pomirjenje. Nagibajmo ljudi k medsebojnem zaupanju in sodelovanju, da bo naš narod kos težkim preizkušnjam, ki ga lahko še čakajo. Molimo in prosimo Boga, da nas očuva pred viharjem, ki danes divja nad Evropo. Ako pa je njegova volja, da nam preizkušnja ne bo prizanešena, potem se pripravljajmo na njo materialno in duhovno. Kjerkoli hodite in karkoli delate, bodite vedno dobri kristjani, dobri državljani. Kdor ni dober človek, tudi ni dober kristjan. Klic časa je tak, da moramo danes podrediti vse verske, stanovske in politične interese našemu vrhovnemu interesu: kralju in domovini. Mi vsi se moramo brezpogojno podrediti interesom naše države, ki je za nas najdražje in najlepše, kar nam je Bog dal na tem svetu. Pripravljeni bodimo tudi na vse žrtve, kakor so jih že doprinašala naša pretekla pokolenja.«

Seja vodstva SDS

V sredo popoldne je bila v Beogradu seja izvršnega odbora Samostojne demokratske stranke pod predsedništvom ministra dr. Budisavljevića. Na seji sta poročala o političnem položaju minister dr. Budisavljević in senator Večeslav Vilder, ki je obširno poročal zlasti o svojih razgovorih s predstavniki opozicijskih skupin. Sklenjeno je bilo, naj ostane senator Vilder še nekaj dni v Beogradu in nadaljuje svoje konference.

Minister za socialno politiko dr. Budisavljević je po seji odpotoval v Črno goro, kjer bo na Cetinju položil temeljni kamen za novo državno bolnico. Obiskal bo potem še razne zdravstvene ustanove v Črni gori in ostal na potovanju kakih 10 dni.

O protižidovski kampanji pri nas

Čitatelj lista nam piše: »Glede židovskega vprašanja smo si Slovenci pač na čistem. Naš narod je vedno znal izločati tuje primesi in semitska rasa v našem narodnem življenju ni igrala nikdar nobene vloge ne na kulturnem, ne na gospodarskem in še manj na političnem polju. Da se moramo tudi v bodoče obvarovati tega vpliva, o tem smo si pač vsi brez razlike edini. Če je država uvedla z ozirom na prilike v nekaterih pokrajinah protižidovske ukrepe — pri čemer seveda ne more biti merodajno vprašanje konfesije, temveč edinole vprašanje rase (plemena) — potem to razumemo in v okviru splošnih načel pravičnosti in človečnosti odobravamo. Ne delajmo se pa pri tem, kakor da smo zlasti za nas Slovence iznašli novo medicino, in ne pretiravajmo.

Ko čitam v teh dneh »Slovenca«, kako pred našo javnostjo napihuje pomen protižidovske borbe ter razpravlja o potrebi, da se izloči židovski vpliv zlasti tudi iz časopisja, gledališča in filma, se moram vedno od srca nasmejati. Kar se tiče filma: pri nas filmske produkcije sploh ni in torej Židje ne morejo nanjo imeti vpliva. Šlo bi torej, da izločimo iz kinematografov filme, ki jih proizvajajo velike, predvsem ameriške filmske družbe ali pa v njih igrajo židovski umetniki. Ravno te dni pa čitam v »Slovencu« slavospev na znamenitega filmskega zvezdnika Munija. S kakšno pravico? Muni je vendar Žid!

In v časopisju? Ne poznam pomembnejšega lista v Jugoslaviji, ki bi bil pod židovskim vplivom. Le v znanem zagrebškem velikem tiskarniškem podjetju je, kakor zatrjujejo, tudi židovski kapital. Ravno s tem pa je »Slovenec« v ozkih stikih! In dočim glasilo Kopitarjeve ulice na prvih straneh ogorčeno obsoja židovski vpliv na časopisje in svari pred tujimi židovskoframasonskimi vplivi, priobčuje v nadaljevanjih politično-diplomatske informacije francoskega žida André Mauroisa, ki je — o groza! — povrh še framason. G. Maurois je gotovo odličen pisec in novinar, njegovi članki so vredni, da jih čitaš — toda po »Slovenčevem« je, kar pride iz židovskega peresa, strup . . .

Hotel sem vas opozoriti, kako se v življenju dostikrat tolčejo besede in dejanja — zlasti takrat, kadar ni iskrenosti ne pri teh in ne pri onih.«

Protikatoliške brošure

»Domoljub« objavlja poziv z naslovom »Proč z brošurami, ki sramotijo katoliško vero«. V njem pripoveduje, da prodajajo po deželi razne brošure n. pr. »Dobri in hudobni angeli«, »Vrnitev našega Gospoda«, »Odločitev« itd. O teh brošurah pravi »Domoljub«, da so prepolne laži in pohujšanja, posebno za mladino. Slovenci take literature ne potrebujejo, ker imajo že od svojih cerkvenih oblasti potrjeno sveto pismo. »Domoljub« piše:

»Odločno odklanjamo vsako sleparijo, ki jo vsiljujejo nasprotniki svete vere. Naše pošteno in pobožno ljudstvo se ne da varati in zapeljati od nikogar. Čudimo se samo, da se tako popačeno berilo nemoteno prodaja in razširja, ker je za poštenega krščana odvratno in mu vzbuja čut nepremagljive jeze. V času, ko so ljudje silno zaskrbljeni zaradi vojnih grozot, pa se pojavljajo izmečki človeške družbe, ki hočejo s takimi pogubnimi spisi izvabiti ljudi na nepravo pot. Opozarjamo pristojne oblasti, zlasti pa našo duhovščino, da stori potrebne korake, da take krive apostole obojega spola, ki razširjajo nezakonite in od nikogar potrjene brošure, spravi tja, kamor spadajo. Našemu poštenemu ljudstvu pa svetujemo, naj agentom s temi brošurami pokaže enkrat za vselej vrata ter jim da zasluženo brco . . .«

Švicarski listi napovedujejo presenečenja

V zvezi z najnovejšim razvojem dogodkov na evropskem zapadu napovedujejo švicarski listi po svojih poročevalcih iz Berlina, Rima in Londona presenečenje za bližnje dni. Tako ugotavlja berlinski poročevalec švicarskega lista »National Zeitung« iz Basla, da je bil že sestanek med Hitlerjem in Lavalom v naprej pripravljen, češ da je vichyjska vlada že pred tremi mesci stopila v stike s tedaj imenovanim nemškim poslanikom v Parizu Abetzom. Te stike je najprej vzdrževal Laval sam. Churchillov govor Francozom je prav tako nakazoval možnost nagibanja francoske vlade na os Rim-Berlin, tako da ni izključeno, da bi se Francija na strani velesil osi in Španije postavila proti Angliji. Pričakovati je zato, da nam bodo bližnji dnevi prinesli razna presenečenja.

Tudi berlinski poročevalec «Basler Nachrichten« je mnenja, da bodo še pred ameriškimi predsedniškimi volitvami verjetno nastopili dogodki, ki naj bi onemogočili vstop Zedinjenih držav v vojno. To naj bi bil glavni namen sedanjih diplomatskih akcij velesil osi na evropskem zapadu, češ da se Rim in Berlin tudi to pot ne bosta pustila presenetiti po akciji kogarkoli.

Iz Rumunije

Poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« iz Bukarešte poroča, da izhaja novi režim v Rumuniji dnevno toliko novih odredb, da imajo vsi rumunski listi stalno rubriko o reorganizacij državnega življenja. Ker so še vedno v ospredju osebne spremembe na vseh vodilnih mestih, zlasti tudi v vseh industrijskih podjetjih, je podpredsednik rumunske vlade Horia Sima izdal oklic na svoje pristaše, naj opuste za sedaj vse intervencije, ker hoče vlada delati v miru in se ne more pustiti ovirati od stalnih prošenj.

Po najnovejši odredbi je ukinjena davčna oprostitev kraljevega premoženja in premoženja članov kraljevske družine z izjemo civilne liste kralja Mihaela ter dotacije kraljici materi.

List znanega rumunskega znanstvenika in bivšega politika prof. Jorge »Neamul Romanesc« je nehal izhajati. Poročevalec končno doznava, da so se v zadnjem času v velikem številu vrnili v Rumunijo številni emigranti, nasprotniki bivšega rumunskega režima, med njimi tudi knez Barbu Stirbey, ki je pred več ko desetimi leti zapustil domovino zaradi osebnih nesoglasij s kraljem Karolom.

Bolgarija in njeni prijatelji

Sofijski vladni organ »Dnes« piše v zvezi s poslednjimi manifestacijami prijateljstva in prisrčnih odnošajev med Bolgarijo in osjo Rim-Berlin med drugim:

»Te manifestacije izražajo duh prisrčnosti in prijateljstva v odnošajih med narodi in bolgarskim narodom. Bratstvo v orožju ter skupna zgodovinska usoda nemškega in bolgarskega naroda, kakor tudi prijateljstvo med bolgarskim in italijanskim narodom, ki sloni na trajnih vezeh in stalni italijanski pomoči Bolgarom, so bili te dni podčrtani tako v Berlinu kakor v Rimu in v Sofiji. Kulturne vezi med Bolgarijo na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani predstavljajo samo enega izmed neštetih izrazov tega prijateljstva.«

Sporazum med de Gaullom in Churchillom

Od napada na Dakar dalje se francoski tisk bavi z vprašanjem, kaki so odnosi generala de Gaullea do angleške vlade, v koliko se je general obvezal Angliji in v koliko je Anglija nameniena poslužiti se njegove pomoči. Prva številka novega tednika »Sept jours«, izhajajočega v Vichyju, je sedaj objavila točno vsebino pogodbe, ki sta jo med seboj sklenila de Gaulle in Churchill. V uvodu priznava angleška vlada generala de Gaullea za voditelja »vseh svobodnih Francozov« ter obeta, da bo po zmagovitem zaključku vojne vzpostavila neodvisno Francijo v dosedanjem obsegu. De Gaulle bo ustanovil francoski prostovoljski zbor, sestoječ iz kopnih, pomorskih in letalskih sil ter se bo ž njim udeleževal vseh borb proti skupnemu sovražniku. Angleška vlada se obvezuje, da ne bo tega zbora nikoli uporabila proti Francozom. De Gaulleov zbor bo imel v sklopu angleške vojske svojo upravo, svoj poveljevalni jezik in vso svojo notranjo ureditev, imel pa bo tudi posebno predpravico za uporabo onega vojaškega materiala, ki je francoskega izvora. Glede francoskega vojnega materiala in njegove uporabe se bo angleška vlada vedno sporazumevala z generalom de Gaullom. Obenem se obvezuje angleška vlada, da bo edinice francoskega zbora oborožila in opremila v vsakem pogledu prav tako, kakor svoje lastne čete.

Glede francoske vojne mornarice je bilo v tem sporazumu določeno, da se bodo vse ladje po možnosti poverile poveljstvu francoskega dobrovoljskega zbora, glede njih uporabe pa se bo poveljstvo vselej sporazumelo z angleško admiraliteto. Vojne ladje, ki bi ne bile poverjene poveljstvu dobrovoljskega zbora, bodo podrejene neposredni britanski kontroli, ostale pa bodo delovale pod nazivom »zavezniške pomorske sile«. Vse ladje pa ostanejo neokrnjena last francoske države. Glede uporabe francoske trgovinske mornarice se bosta sporazumela de Gaulle in angleška vlada. General de Gaulle se kot poveljnik francoskega dobrovoljskega zbora podredi angleškemu vrhovnemu poveljstvu, dočim so francoske čete neposredno podrejene le njemu.

Kakor zatrjuje omenjeni tednik, je dobil te podatke iz zelo zanesljivega vira, pri čemer pristavlja, da je de Gaulle s posebnim pismom dne 7. avgusta pristal na vse te določbe.

Male države in zunanji vplivi

Sofijsko »Slovo« je objavilo te dni uvodnik »Skozi rešeto«. Članek se peča s položajem malih narodov in izvaja med drugim:

»Absurdno bi bilo misliti, da se more življenje male države kakor na primer Bolgarije, razvijati neodvisno od vsakega zunanjega vpliva, zlasti kadar gre za takšno malo državo, kakršna je naša, ki je komaj na začetku izgradnje svoje kulture in svojih tradicij. Kolikor boli je država majhna, toliko boli je izpostavljena takšnim zunanjim vplivom. Bolgarija je v tem pogledu celo ena izmed najbolj izpostavljenih držav. Naša preteklost je polna takšnih primerov. Vzemimo na primer razvoj marksizma pri nas. Mnogi stebri našega nacionalnega preporoda so postali žrtve njegovega vpliva in naši intelektualci so bili razdeljeni v dva tabora. Borba proti dobro situiranim kmetom je bila tedaj v modi. Te izdaje so se kasneje še bolj uveljavile in zajele zlasti našo vseučiliško mladino.

To je bila tedaj prava moda in ker državna oblast ni ničesar podvzela proti tej poplavi, ne moremo zlepa pozabiti teh žalostnih pojavov preteklosti. Ne želimo s tem reči, da so veliki ideini pokreti zapada in vzhoda vplivali na nas samo negativno. Socialistične ideje so dale socialni čut državi, duh socialne pravičnosti ter skrbstvo za šibke socialne sloje v gospodarskem pogledu: one so ustvarile tako rekoč ljudski socializem. Hočemo samo reči, da morajo vse velike ideje v Evropi preiti pri nas skozi rešeto bolgarske stvarnosti. Vzemimo od njih kar je koristno in pametno, ter iztrebimo vse, kar se ne bi moglo vkoreniniti v Bolgarijo ter bi prenešeno na naša tla postalo smešno in groteskno.«

Sokolstvo

Uprava Sokola Ljubljana — Vič ponovno poziva vse brate in sestre, ki še niso dvignili sokolskih legitimacij, žigosanih za leto 1940, da to takoj storé med uradnimi urami vsak večer od 19. ure dalje. — Nadalje pozivamo vse članstvo, da do konca tega leta poravna svoje obveznosti nasproti društvu, ker bo sicer uprava primorana vse brate in sestre črtali iz seznama svojega članstva.

»Naša radost«, ki je namenjena sokolski mladini in je dosedaj izhajala v Ljubljani v založništvu saveza SKJ, se je preselila v Beograd ter bo tam izhajala naprej kot glasilo sokolskega naraščaja in dece.

Nov sokolski list bo izdajala sokolska župa v Skoplju z nazivom »Sokolsko selo«. Urejeval ga bo br. Vlado Pokorni-Salabov. Namenjen je predvsem četam imenovane župe, ki jih je preko 100 in potrebujejo neprestanih navodil za uspešno delovanje z ozirom na razmere, ki so na področju župe v Skoplju.

Smrt velikega rodoljuba dr. Veselinovića je bolestno odjeknila v sokolskem društvu v Veliki Kikindi. Brat dr. Veselinović se je letos pomladi kot 85 let star mož dvignjenega čela udeležil društvene smotre in je s tem pokazal, da mu tudi visoka starost ne more braniti udeležbe pri sokolskem delu. On je bil pred vojno ustanovitelj vseh pomembnih srbskih društev v Veliki Kikindi in duševni vodja tamkajšnega srbskega življa. Ob izbruhu svetovne vojne je moral bežati iz svojega prebivališča skupno s svojimi sinovi v Srbijo, kjer se je vpisal navzlic že precej visoki starosti med dobrovoljce in je kakor vsi ostali predelal pohod preko albanske Golgote, da je doživel kmalu potem vstajenje svojega naroda in ustanovitev lepe naše Jugoslavije. Takoj po povratku v Veliko Kikindo je nadaljeval s svojim rodoljubnim delom, zlasti pa se je oklenil sokolskega društva in mu leta in leta stal zvesto ob strani kot neumoren delavec in svetovalec skupno z vso svojo rodbino. Banaško sokolstvo se bo pokojnega dr. Veselinovića spominjalo z veliko hvaležnostjo.

Kako deluje sokolsko društvo Čakovec, je najlepši dokaz dejstvo, da je priredilo kar tri nedelje zaporedoma tekme v različnih panogah sokolske telovadne vzgoje. Dne 22. septembra so bile najprej strelske tekme, ki se jih je udeležilo 27 članov in naraščajnikov; teden kasneje, 29. septembra so tekmovali v odbojki in 6 oktobra v prostih panogah ob udeležbi 30 tekmovalcev. Društvo ima svoj dom, ki mu omogoča tako plodno delo. Danes je čakoveško sokolsko društvo tako rekoč središče varaždinske župe, ker je varaždinski Sokol izgubil svojo šolsko telovadnico.

Delavnost v beograjskih sokolskih društvih. Številna beograjska sokolska društva so si ustanovila skupen meddruštveni odbor, ki ima iste naloge, kakor slični odbori po ostalih mestih, kjer deluje več sokolskih društev. V Beogradu je danes poleg matičnega društva še 12 društev in v Zemunu dve. Meddruštveni odbor beograjskih sokolskih društev obsega torej skupno 15 edinic. — V društvu Beograd III so imeli številno obiskane obrambne tečaje v smislu saveznih navodil; vsi tečaji so dobro uspeli. — Matično društvo je končalo v svojem domu prvi šoferski tečaj za ženske in otvorilo takoj nato drugi šoferski tečaj, ki se je zanj priglasilo iz Beograda kar 120 oseb, sprejetih pa je moglo biti le 50.

Samomor invalida na sodišču

Živčno bolan invalid se je zabodel v trebuh

Ljubljana, 25. oktobra

Nekdanja velika porotna dvorana, v kateri zdaj posluje invalidsko sodišče, je bila dopoldne prizorišče razburljivega, krvavega dogodka. Okrog enajste ure je bil poklican k razpravi zaradi invalidnine 61-letni vojni invalid Josip B. rojen v Dobrunjah, pristojen v Ljubljano in stanujoč na Opekarski cesti. Proti koncu razprave se je invalid, ki je bil že delj časa močno živčno bolan, naenkrat močno razburil, po bliskovito potegnil nož iz žepa in se zabodel v trebuh. Ves v krvi se je zgrudil brez besed in obležal nezavesten.

Prisotni so naglo priskočili na pomoč in poklicali reševalce. Ti so nesrečnega moža naložili na avtomobil ter odbrzeli proti bolnišnici. Ko so ga nesli na nosilnici po hodniku kirurgičnega oddelka, je hudo ranjeni invalid že izdihnil. Rana, ki si jo je zadal v sredo trebuha, je bila tolikšna, da bi bila vsaka zdravniška pomoč zaman. Truplo so potlej prepeljali v mrtvašnico, kjer je sledil komisijski ogled. Josip B. je živel že več let ločen od svoje žene in otrok in je že precej dolgo bolehal na živcih, kar ga je nazadnje tudi spravilo v smrt.

Po dvojnem samomoru pod Kureščkom

Mlada pokojnika so pokopali na pokopališču v Želimljah

Ljubljana, 25 oktobra

V Želimljah so danes ob udeležbi globoko užaloščenih svojcev obeh žrtev ljubezenske tragedije, ki se je bila pred dvema mesecema odigrala v gozdu pod Kureščkom, njunih prijateljev in znancev iz Ljubljane in ob navzočnosti domačega občinstva položili trupli nesrečne Gizele Benčičeve in Franceta Novaka k poslednjemu počitku. Žalostni dogodek, ki je dal v Ljubljani in po okoliških vaseh netiva za vsake vrste govorice, pač nikoli ne bo do podrobnosti pojasnjen, ker sta vso težo zadnjih dni in zadnjih ur odnesla obupana mlada zaljubljenca s seboj v smrt. Ostavila pa sta 7 poslovilnih pisem, naslovljenih na Gizelino in Francetove starše, ki pa jih je dež v tem času tako izpral, da je težko razbrati njune poslednje misli in želje iz črk. Videti je pa iz njih, da sta mlada zaljubljenca prestala v zadnjih trenutkih pred odločitvijo veliko mero gorja.

Navedba v našem včerajšnjem poročilu, da je Novakovemu truplu manjkala glava, ni bila točna. V resnici se je glava še zmerom držala trupla, le zveri, ki so v teh dveh mesecih edine prihajale k mladima samomorilcema na obisk, so naglodale oba mrtveca. Prav tako se je za netočno izkazala domneva, da sta se Novak in Benčičeva zastrupila. V resnici sta si prizadejala smrt s štirimi streli iz revolverja, ki so ga našli ne daleč od njiju. Po dve krogli v vsako srce, ki se nista dali ločiti drugo od drugega, sta ugonobili dvoje mladih življenj.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 26.: Skrivalnice. Izven.
Nedelja, 27. ob 15.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 28. zaprto.
Torek, 29.: Tekma. Red premierski.
Sreda, 30.: zaprto. (Gostovanje v Celju: Revizor).

Veseloigra z optimističnim jedrom je Olge Scheinpflugove tridejanka »Skrivalnice«. Delo pokaže sodobno inteligentno mlado ženo, ki se zna prilagoditi moškemu idealu in mu v vseh življenjskih preobratih nuditi to, česar je potreben. V igri sta pokazani dve ženski generaciji, vsaka na svoj način. Tudi zastopnika dveh moških generacij imata od avtorice značilne poteze svojih dob. Igra ima svoj humor in nudi gledalcu razvedrilo. Igrali bodo Mira Danilova, Kralj, Avgusta Danilova k. g. Nablocka in Lipah. Režiser prof. Šest.

Nedelja v drami. Prvič v letošnji sezoni bodo igrali kot nedeljsko popoldansko predstavo Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« v običajni zasedbi z Angelo Sancinovo, Janom, Cesarjem in Pečkom v glavnih vlogah. Veljale bodo znižane cene od 20 din navzdol. — Zvečer bodo ponovili Shakespearovo tragedijo »Romeo in Julija« z Vido Juvanovo in Janom v naslovnih vlogah. Veljale bodo iste cene kot popoldne.

Premiera slovenske drame. V torek bodo uprizorili prvič po dolgih letih Funtkovo dramo »Tekma« v režiji Milana Skrbinška. Dejanje se vrši v krogih likovnih umetnikov in pokaže dramo umetniškega samoljubja in častihlepja, ki povzroči težke rodbinske konflikte. Igrali bodo glavno vlogo ravnatelja in kiparja Lesovina Gregorin, kiparja Daneja Sever, Lesorinovo hčerko Vida Juvanova, njeno teto Polonca Juvanova, prof. Grušča Potokar, slugo Starič. Premiera bo v torek za red premierski.

OPERA

Sobota, 26.: Traviata. Izven. Gostovanje Vanje Leventove.
Nedelja, 27. ob 15.: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Pozornosti vreden dogodek bo nocojšnja uprizoritev Verdijeve »Traviate«, ki jo bodo peli izven abonmaja. Naslovno partijo bo pela bolgarska umetnica Vanja Leventova, Alfreda pa žan Francl, ki bo nastopil prvič na našem odru v tej partiji. V glavni partiji očeta bomo slišali baritonista Janka, Floro bo pela Španova, barona Sladoljev, zdravnika Lupša, sobarico Ramšakova, slugo Perko. Za predstavo je obnovil režijo Drago Zupan, dirigiral jo bo Niko Štritof. Opozarjamo, naj si občinstvo pravočasno zagotovi vstopnice.

Popoldanska baletna predstava bo v nedeljo ob 15. pri globoko znižanih cenah, na kar opozarjamo. V koreografiji inž. Petra Golovina in soloplesalca Borisa Pilata, s sodelovanjem naših solistk in baletnega zbora, bomo videli v pisanem sporedu najboljše točke iz raznih opernih, operetnih in baletnih predstav. V muzikalnem sporedu je poleg tujih skladateljev, tudi nekaj domačih. Predstavo bo dirigiral D. Žebre.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 26.: Nenavaden človek. Red A.
Nedelja, 27. ob 15.: Vdova Rošlinka. Znižane cene. Ob 20.: Nenavaden človek.

RADIO

Sobota, 26. oktobra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pester reproduciran koncert. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Striček Matiček kramlja in prepeva. — 17.30: Veselje v gozdu (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Sueški prekop (g. V. Pirnat). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Za uho in peto (plošče). — 20: Zunanjepolitični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: »Pod drobnogledom« — vrsta satiričnih prizorov. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 19.40: Plošče. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 22: Vesela muzika. — 22.50: Ples. — **Zagreb** 17.15: Koncert orkestra. — 20: Pester glasbeni spored. — 22.10: Vesela muzika. — **Sofija** 19.50: Mali orkester. — 20: Petje in lahka godba. — 22: Bolgarske pesmi in plesi. — **Praga** 19.25: Češke pesmi. — 19.40: Mali orkester. — 20.20: Pester spored. — **Berlin** 19.20: Veliki in mali orkester ter solisti. — **Rim** 19.45: Godba na pihala. — 20.20: Vokalni in instrumentalni koncert. — 22: Lahka glasba. — 23.15: Ples.

Kinematografi

Dolenji Logatec. Zvočni kino Sokol bo predvajal danes ob 20.15 in jutri ob 16. in 20.15 film iz azijske džungle »Zmaj Azije«. V glavni vlogi Peter Lorre. Prihodnji film bo v četrtek in na praznik v petek: »Brezdomci«. Ne zamudite! (—)

Sevnica. Zvočni kino bo predvajal danes in jutri vsakokrat ob 8. uri zvečer francoski družabni film »Mesto greha«. V nedeljo popoldan odpade kino zaradi ponovitve igre »Krivopriseznike«. (—)

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi in jutri popoldne in zvečer ob običajnih urah krasen cirkuški film »V krempljih usode«. Za dodatek kratek zabavni film.

Jesenice. Zvočni kino Radio bo predvajal danes in jutri ob 20. (v nedeljo tudi ob 15. uri) velefilm »Union Pacifik«. Film je v režiji slavnega Cecila B. de Milla. Za dodatek tudi vojni zvočni tednik. Zaradi izredne dolžine prosimo cenj. občinstvo, da pride točno. Sledi za Vse svete »Sestra Angelika«.

SPORT

V ligi postaja vroče

Štiri važne ligaške tekme jutrišnje nedelje

Spet štiri tekme bodo jutri na sporedu v slovenski ligi in vsaka posebej je po svoje važna za vsakega izmed udeležencev. Tekmovanje se polagoma bliža zaključni fazi in paziti je treba na vsako točko in na vsak zgoditek. V ligi postaja vroče. ne samo onim, ki se potegujejo za najboljša mesta, temveč vsem prav do zadnjega. Najbolj vroče bo to nedeljo na igrišču SK Ljubljane, kjer se bo reševalo vprašanje:

Kdo bo prvi?

To vprašanje zanima že danes vso našo sportno javnost, odgovor nanj pa bo dala jutrišnja ligaška tekma na igrišču Ljubljane, kjer se bosta ob 14.45 spoprijela trboveljski Amater, prvi na prvenstveni tabeli, in belo-zelena Ljubljana, ki zavzema zdaj drugo mesto. Ljubljančani imajo za svoj jutrišnji nastop mnogo prednosti in če jim smemo zaupati, smo prepričani, da se bodo jutri usidrali na prvo mesto, vsekakor s pogojem, če mariborski železničar ne bo prehudo obračunal z žilavimi Marsovci. Ljubljansko tekmo bo sodil sodnik g. Konič iz Maribora.

V predtekmi bosta nastopili juniorski reprezentanci Ljubljane in Maribora v izbirnem srečanju za sestavo juniorske reprezentance SNZ, ki bo v nedeljo 3. novembra igrala proti enaki enajstorici HNS. Naši juniorji so že često zaigrali prav dobro, jutri pa bodo zbrani na igrišču Ljubljane najboljši izmed njih, tako da bodo gotovo navdušili gledalce.

Občinstvo opozarjamo na jutrišnji dvojni spored na igrišču od Tyrševi cesti in ga vabimo, naj pride bodrit ljubljanske belozelene, če hoče spomladi spet gledati nogometne tekme z renomiranimi srbskimi in hrvatskimi klubi.

Maribor v Kranju

V Kranju bodo v nedeljo na zelenem polju gledali še drugega predstavnika mariborskega nogometa — moštvo ISSK Maribora. Prvo srečanje med Mariborom in Kranjem, se je končalo remis (1:1), in sicer na mariborskih tleh. Mariborčani goje za oko lepo in tehnično igro, ki pa le ne pride do prave veljave, če zna nasprotnik uveljaviti start in brzino. Nedeljski gost uživa v Kranju prijeten sloves še iz prejšnjih nastopov in zato je med ljubitelji nogometa za nastop Mariborčanov mnogo zanimanja. Tekma bo gotovo zanimiva, saj bo Kranj to pot skušal popraviti nesrečni poraz, ki ga je moral zadnjo nedeljo spraviti v tekmi s prvim predstavnikom mariborskega nogometa.

Tekma se bo pričela ob 14.30.

Bratstvo v Celju

Na Olimpovem igrišču v Gaberju pri Celju se prične jutri ob 14.45 ligaška tekma med celjskim Olimpom in Bratstvom z Jesenic. Ker je Bratstvo v dobri formi in bo vsekakor tudi Olimp napel vse sile, da doseže časten rezultat, bo srečanje gotovo zelo razgibano in zanimivo. Sodil bo g. Kopič iz Maribora.

Ob 13.45 se prične na istem igrišču prvenstvena tekma mladin Olimpa in Jugoslavije, ki jo bo sodil g. Špat.

•

Četrta ligaška tekma bo jutri na mariborskih tleh, in sicer **med domačim železničarjem in ljubljanskim Marsom.** Ljubljančane čaka to nedeljo huda preizkušnja, deloma pa je od odpora, ki ga bodo nudili jutrišnjemu nasprotniku, odvisna celo usoda SK Ljubljane. Tekma bo ob 14.45 na stadionu Železničarja.

•

V ljubljanskem I. razredu bo po sklepu SNZ odigrana ta dan samo ena prvenstvena tekma, in sicer

MOSTE—DISK

V borbi za obstoj v I. razredu se bosta jutri ob 14.30 na igrišču Most spoprijela gornja nasprotnika. To bo borba dveh izenačenih moštev, ki ju odlikuje izredna borbenost, žilavnost in izdržljivost. Diskovci so se letos močno popravili, to so okusili Hermes, Jadran in Korotan, ki so le s težavo dosegli neodločene rezultate. Posebno remis s Korotanom priča, da so Domžalčani tudi na tujem terenu nevarni. Moščani se bodo morali pošteno potruditi če bodo hoteli ugnati ambiciozne Domžalčane.

V predtekmi ob 13.15 nastopita juniorski moštvi Most in Grafike, tudi za točke. Obe tekmi bosta ob vsakem vremenu.

V nekaj vrstah

Tri prvenstvene tekme SNZ razveljavljene

Iz zadnjega »Službenega vestnika SNZ« posnemamo, da so bile na zadnjih sejah upravnega odn. tehničnega odbora SNZ razveljavljene tri prvenstvene tekme iz letošnje sezone. Upravni odbor je razveljavil verifikacijo prvenstvene tekme med Kovinarjem in Ljubeljem s 3:0 v korist Kovinarja tako, da se ta tekma verificira z jansko doseženim rezultatom 4:3 za moštvo z Jesenic.

Ostali dve tekmi sta bili v obravnavi šele pri tehničnem odboru in bo glede njih imel zadnjo besedo še upravni odbor. Med njimi je na prvem mestu ligaška tekma med Marsom in Kranjem, v kateri je dne 15. septembra Kranj zmagal z 2:1. Tehnični odbor se je pri presoji Marsovega protesta pridružil mnenju sodniškega odbora, češ da je sodnik v tej tekmi kršil pravila in sploh ni bila odigrana regularno, in tekmo razveljavil. Drugi protest se nanaša na prvenstveno tekmo med Diskom in Jadranom, ki se je končala neodločeno z 2:2. Tehnični odbor je tekmo razveljavil iz razloga, ker takrat, ko je bila odigrana, igrišče SK Diska v Domžalah še ni bilo verificirano.

SAS prekinil odnošaje s Hrvati

V obrambo kaznovanih srbskih in hrvatskih atletov — zdaj jih je zaradi znanih drakoničnih kazni v zvezi z nastopom na carigrajski balkaniadi skupno prizadetih šest — je upravni odbor srbske atletske zveze na zadnji seji strogo obsodil to postopanje zagrebške zveze in sprejel sklep, po katerem prekinja vse sportne odnošaje s hrvatsko atletsko zvezo vse dotlej, dokler ne bodo razveljavljene kazni nad atleti, ki so sodelovali v reprezentanci kraljevine Jugoslavije na XI. balkanskih igrah v Carigradu. Razen tega bodo Srbi sprožili spontano akcijo za zaščito kaznovanih atletov s posebno peticijo, na kateri bodo zbrali podpise čim večjega števila aktivnih srbskih in tudi slovenskih atletov. Zahtevali bodo, da se suspendira hrvatska atletska zveza in ustavi delovanje ostalih narodnih zvez, da bi se mogli ustanoviti novi forumi za to panogo. Kakor pravijo, bodo atleti iz vse države tukaj nastopili solidarno in o teh dogodkih obvestili tudi najvišje oblasti v državi; prepričani so, da bo slednjič morala zmagati pravična stvar zagrebških atletov.

•

Za sestavo državne reprezentance proti Nemčiji, ki bo dne 3. novembra igrala v Zagrebu, je vrhovna nogometna zveza v Beogradu po odobrenem dopustu zveznega kapetana Boška Simonovića poklicala na pomoč kapetana HNS Joza Jakopića. Kakor pravijo ,namerava on pritegniti za sestavo najboljšega moštva Jugoslavije naslednje igralce: Glaserja, Brozovića, Dubca, Djanića, Jazbinška Lechnerja, Cimermančića, Valjarevića, Božovića, živkovića Aco in Matekala. Za rezerve bi bili določeni Jozo Matošić, Rafanelli in Kacijan.

Zveznemu kapetanu v premislek

Anonimni pisec nam je poslal nekaj vrstic z nekaterimi predlogi za zveznega kapetana, ki ga je v teh dnevih zadela naloga, da mora sestaviti slovensko juniorsko nogometno reprezentanco za nastop 3. novembra proti hrvatski v Zagrebu. Po pravilu, da mora vse anonimno v koš, bi ti nasveti prav za prav ne smeli priti v javnost, vendar posnemamo glavno iz njih zaradi tega, ker kaže, da imamo v naši sredi le še nekatere prijatelje nogometa, ki bi sem in tja le radi pomagali, da bo ta naša tako zaostala sportna panoga morda le kdaj enakovredna oni na Hrvatskem ali v Srbiji. Anonimnemu piscu svetujemo pri tej priliki, naj se prihodnjič obrne kar na zveznega kapitana samega, ki mu bodo njegovi nasveti gotovo najbolj dobrodošli, tem bolj, ker se mu tako redkokdaj ponudi prilika, da bi stopil v funkcijo. Prijatelj, ki ga skrbi nastop naših juniorjev v Zagrebu, pravi med drugim:

»Sestava nogometne reprezentance ne bi delala težave nekomu, ki ves naš juniorski material pozna in mu je znano, da so pri nas klubi, kjer se mladina uri brez vsakega nadzorstva in v katerih o sodobnem sistemu igranja nogometa skoraj nimajo pojma. Že pri sestavi državnih reprezentanc se je pokazalo, da je bila najboljša ona, ki je bila sestavljena iz igralcev čim manj klubov, ker drugačna ne more biti homogena in more imeti uspeha. Danes igrajo v nogometu W sistem. Katero juniorsko moštvo ga pozna razen nekaterih igralcev v SK Ljubljani in Hermesu? Ta sistem se ne da naučiti niti v enem letu, kaj šele v enem tednu. Za to igro so torej potrebni igralci, ki jo že poznajo in morajo biti med seboj vigrani. Saj vendar ne bomo dopustili, da bodo naši juniorji brez sistema kot muhe brez glave letali po velikem igrišču v Zagrebu, in se morda niti po imenih ne bodo poznali med seboj. Za ta naš nastop ne smemo delati nobenih poizkusov, temveč sestaviti homogeno enajstorico iz igralcev klubov, ki poznajo in igrajo sodobni sistem nogometa.«

Bratom in sestram na meji — pomoč!

DESETI NOVEMBER

dan narodne zbirke CMD

Za ohranitev sportnega kluba v Slovenjem Gradcu

V ponedeljek ob 20. bo v posebni sobi restavracije pri Golobu v Slovenjem Gradcu izredni občni zbor SK Slovenjega Gradca. Te dni, ko se nekje pripravljajo za razpust kluba, drugje pa govorijo o bodočem delu, je treba še enkrat sprožiti vprašanje, ali bo slovenjgraška javnost prišla na občni zbor in podprla delo odbora ali ne. Kajti delati za klub ni samo dolžnost odbora, temveč vsega članstva in tudi širše javnosti. Ali ne bo z razpustom kluba zaspala sportna misel med prebivalstvom? Ne! Klub se mora dvigniti, to mora biti želja in volja vsega slovenjgraškega prebivalstva. Upamo, da se bodo našli ljudje, ki bodo spet dvignili klub iz mrtvila in bomo že v najkrajšem času lahko spet gledali sportnike iz Slovenjega Gradca na delu — na zelenem polju.

Iz Slovenske nogometne zveze (službeno). Za medmestno tekmo podmladkov Ljubljana—Maribor 27. t. m. določam naslednje igralce: Mikuš, Lindtner, Rupar, Sedej, Perharič, Kroupa Aco, Vovk, Pelicon, Grošelj (Ljubljana), Tomažič (Grafika), Rogelj (Svoboda), Sočan Dušan, Razbornik Franc (Hermes), Trškan (Mladika), Kumer Jože (Korotan), Urbančič (Jadran). Omenjeni igralci morajo biti v garderobi SK Ljubljane 27. t. m. ob 12.30. S seboj morajo prinesti spodnjo opremo. — Stane Deržaj, s. r., zvezni kapetan.

Iz Slovenske nogometne zveze (službeno). V smislu pooblastila s seje u. o. z dne 22. t. m. se odgodita prv. tekmi Jadran—Grafika in Svoboda—Korotan, določeni za 27 t. m., ker bodo nekateri igralci teh klubov določeni v moštvo za medmestno tekmo podmladkov Ljubljana—Maribor 27. t. m. — Tajnik I.

SK Slavija. Jutri ob 9. naj bodo vsi igralci I. in juniorskega moštva v klubski sobi. Keržan in Skapin sigurno. Načelnik.

Iz življenja na deželi

SEVNICA. Na sokolskem odru se ponovi danes v nedeljo ob pol 16. narodna igra v 6 slikah »Krivoprisežnik«, ki je bila ob prvi uprizoritvi deležna obilnega priznanja in uspeha.

Iz Trbovelj

t— **Pozor, delavci izseljenci!** Po novih odločbah bodo mogli vsi naši delavci, ki še žive v Nemčiji, kakor tudi oni, ki so se vrnili v domovino in tukaj žive, dobiti vse svoje prihranke do vključno 31. decembra 1939., ki so ostali v Nemčiji blokirani od prejšnjih let in to po klirinškem tečaju. Zaradi tega naj se trboveljski občini nujno prijavijo vsi oni delavci v tej občini, ki pridejo v poštev ter podajo naslednje podatke: ime in priimek, sedanje bivališče, kje je v Nemčiji delal in kdaj, kje se nahaja denar in od kdaj, znesek v markah in na kateri naslov naj se pošlje denar.

t— **Važno zdravstveno predavanje.** Kolo jugoslovenskih sester priredi v nedeljo 27. t. m. ob pol 15. uri v gospodinjski šoli na Vodah zdravstveno predavanje o bolezni otrok. Predava priznana zdravnica za otroške bolezni gospa dr. Tavčar-Konvalinka iz Ljubljane. Vstop je prost Ženam in materam se priporoča, da se poučnega predavanja udeležijo v čim večjem številu.

t— **Opozarjamo vse trboveljske delodajalce,** da se morajo njihovi uslužbenci v smislu zakona o zatiranju nalezljivih bolezni še v teku tega meseca podvreči ponovnemu zdravniškemu pregledu in sicer dnevno med 17. in 18. uro razen ob sredah in sobotah. Lastniki, ki sami vodijo v poštev prihajajoče obratovalnice se morajo prav tako podvreči ponovnemu zdravniškemu pregledu s posebnim ozirom na odprto tuberkulozo.

t— **Roditeljski sestanek.** Upraviteljstvo II. deške ljudske šole v Trbovljah sklicuje v nedeljo 27. t. m. ob 15. roditeljski sestanek za starše všolanih otrok. Starši, pridite v čim večjem številu! Posebnih vabil upraviteljstvo šole ne bo razposlalo.

Dobijo se v strokovnih optičnih trgovinah. Izčrpen prospekt „Uro" brezplačno pri Carl Zeiss - Jena ali M. Pavlović - Beograd - poštni predal 411.

POTREBUJEMO

850 metrov žične vrvi (Tragseil) 21 mm premera;
1700 metrov žične vrvi (Tragseil) 19 mm premera;
1700 metrov žične vrvi (Zugseil) 14 mm premera.

Ponudbe poslati Šumadiskoj Kreditnoj Banci, Beograd, poštanski pret. 376.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Kam pa, kam?
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Pri Putrihu
danes in jutri ples. Vsi vabljeni. 29088-18

Gostilna Poljšak
vljudno vabi danes, v soboto in jutri v nedeljo na vesel družabni večer. Igra prvovrstna godba. Domače koline in sladki mošt. 29098-18

Služžbo dobi
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Kuhar
prvovrsten, uren, pošten, dobi takoj stalno službo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Prvovrsten kuhar«. 28983-1

Cvikarja - natezovalca
tudi mlajšo moč, začetnika sprejmemo takoj. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Tovarna čevljev«. 28978-1

Kuharico
starejšo moč, išče boljša gostilna v manjšem mestu. Nastop takoj. — Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Dobra kuharica«. 28979-1

Kleparski pomočnik
vešč splošnega kleparstva in vodne instalacije se takoj sprejme. — Neuman Karol, Jesenice Gorenjsko. 29048-1

Krojaškega pomočnika
za velike komade, sprejme salon Šefic, Ljubljana, Sv. Petra nasip 29. 29064-1

Službe išče
Vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din najmanjši znesek 15 Din

Čebelar - upokojenec
z 30 letno prakso in lastnim vzornim čebelarstvom, išče zaposlitve. Sprejme tudi mesto oskrbnika ali hišnika v kraju, ki je za čebelarstvo ugoden. Cenjene ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Zelo skromen«. 28981-2

Mlad fant
star 24 let, nekadilec, išče službe sluge, hišnika ali skladiščnika. Sem vajen dela in pošten. — Naslov v vseh posl. Jutra 29073-2

Zobotehnica
vešča v delih v zlatu in kavčuku, išče zaposlitve. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zobotehnica«. 29039-2

Dekle srednjih let
želi službo kot gospodinja pri starejšem gospodu, najraje v Mariboru ali okolici. Ponudbe poslati na ogl. odd. Jutra v Ljubljani pod značko »Poštena štajerka«. 29099-2

Trgovski sotrudnik
verziran manufakture, galanterije, konfekcije, z daljšo prakso, zmožen samostojnosti, Ia referencami, zanesljiv, vesten in pošten, želi namestitve, z 10-15.000 din kavcije. Vzame tudi mesto poslovodje navedene stroke. Ponudbe pod »Podjeten, zmožene na ogl. odd. Jutra. 28970-2

Prodam
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Jesenove sadike
proda vsako množino graščina Boštanj, p. Boštanj. 29034-6

Kupim
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Staro lito železo
strojno in komerčno, kupim vsako množino. Franc Smole, železolivarna. Trata 18, p. Št. Vid n. Ljubljano. Telefon 749. 29003-7

Register blagajno
dobro ohranjeno, kupimo. Ponudbe je poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Blagajna«. 28308-7

Raznovrstne odpadke
kakor krojaške, šiviljske, stare volnene jopice, juto (žaklovino) itd. kupujem. Plačujem po najvišjih cenah. Grebenc, Tyrševa 35. 29057-7

Nekaj polovnjakov
vinske rabljene posode rabim. Ponudbe z navedbo cene in velikosti v litrih na ogl. oddel. Jutra pod »Stari sodi«. 29071-7

Avto, moto
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Tovorni avto
»Ford« v prav dobrem stanju, kompleten, z vsemi gumami, zelo poceni naprodaj. Jugopromet, Golob, Celje, telefon 273. 29022-10

Avto Ford
8 cilindr. model 1939, v dobrem stanju naprodaj. Ogleda se ga od 12. do 13. ure, opoldne Ljubljana, Hotel Balkan. 29054-10

Pohištvo
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Spalnico
v imitaciji orehove korenine (pleskarsko delo Martinc - černe, 2-krat lakirano) in dve boljši kuhinjski opravi poceni proda Krže Franc, Pohištvo, Vrhnika, skladišče Ljubljana, Prečna ul. 6, nasproti mestnega kopališča. 28976-12

Elegantno spalnico
iz orehove korenine, poceni proda mizarstvo Gluhak, Brezovica. Pohištvo razstavljeno v zalogi Ljubljana, Florjanska 19. Sprejemam naročila. 29052-12

Kolesa
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

2 triciklja
nova, prvovrstne izdelave, po zelo nizki ceni naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Fligovec). 29093-11

Kapital
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Posojila
dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj Dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. Iščemo poverjenike. 199

V najem
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Hotel
iščem v najem, kjerkoli, tudi v letoviškem kraju. Lahko tudi brez inventarja. Imam obrt. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen vodite«. 28998-17

Industrijska stavba
v prenovljenem stanju se odda takoj v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Vodna moč 12 ks, dve razsežni, svetli, zračni delavnici s prostornim stanovanjem. Stavba je pripravna za malo industrijo kakor barvarstvo, pletiljstvo, mizarstvo. Vprašati na naslov Višnar Lojze, Cesta na Golico, Jesenice, Gorenjsko. 29043-17

Lokali
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Restavracijo
v Beogradu, prvorazredno, poleg železniške postaje, zajamčeno dobro uvedeno, z bogatim inventarjem, nizko najemnino, velikim dnevnim prometom, proda zelo ugodno Sava poslovnica, Zagreb, Jurišićeva 18, telefon 97-06. 29061-19

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Stavbne parcele
prodam v Litiji, Gobin 20, Bučar Avgust. 29094-20

Pri Celju
naprodaj tristanovanjska vila. Informacije v gostilni Murko, Trnovlje pri Celju. 29106-20

Velika trgovska hiša
v mestu Celju naprodaj. Ponudbe na podr. Jutra v Celju pod znakom »Trgovska hiša«. 29021-20

V Brežicah
v neposredni bližini kolodvora je naprodaj velika parcela prikladna za stavbo, malo industrijo ali slično. Vprašati v trgovini Ban, Brežice. 28382-20

Imam na skladišču
kompletne švicarske statve za svilo, sukalnice (Spulmaschine) stroje za sukanec, statve za sukno, stiskalnice za žlebe (Muldenpresse) strižne in snovalne (Konus-) stroje, mikalne stroje (Reissmaschinen) sušilne naprave (Spannrahmtrocken). Beograd, Pranšedepere 72, Tektas. 28936-29

Vogalno stavbišče
v centru Maribora prodam. Ponudbe pod »Serijozno 500« na ogl. odd. Jutra v Ljubljani. 28522-20

Realiteta
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova 54-I Telefon 44-20 228-20

Parcele
na lepem kraju prodam. Realitetna pisarna Franjo Pristavec, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 3, tel. 23-81. 29029-20

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
komfortno, išče mirna mirna stranka dveh oseb v centru. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Komfort 1000«. 29032-21a

Enosobno ali dvosobno stanovanje
išče mirna gospa. Ponudbe pod »Ljubljana ali okolica« na ogl. oddelek Jutra. 29055-21a

Stanovanje
soba in kuhinja, odnosno dve sobi, se odda. — Naslov v vseh posl. Jutra. 29074-21

Stanovanje
2 ali trisobno, po možnosti komfortno, išče 4-članska družina za takoj ali za december. Ponudbe pod »Najraje v centru« na ogl. odd. Jutra. 29114-21a

Sobo oddam

Opremljeno sobo
oddam takoj dvema osebama v centru mesta. — Cankarjevo nabr. 7, II. nadstr. 29030-23a

Opremljeno sobo
s kopalnico oddamo samo boljši stalni osebi v Malgajevi ulici 6, blizu gorenjskega kolodvora. 29065-23

Dve ali eno manjšo prazno sobo
za pisarno iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 29119-23

Sobe išče
Vsaka beseda 50 par, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 15 Din

Sobo za stalno
išče za takoj ali do 1. decembra soliden, priden drž. uradnik. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »R, B.« 28852-23a

Sobo
opremljeno ali prazno, svetlo, s hrano ali brez, iščem za sina akademika, najraje z družinskim stikom. Plačam točno. — Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Zelo solidno«. 28984-23a

Opremljeno sobo
v središču mesta, s posebnim vhodom, iščem za 1. november. Cenj. ponudbe pod »Zagreb« na ogl. oddelek Jutra. 29078-23a

Pridelki

Zelje
krompir in čebulo dobavlja Josip Lah, Osuševci pri Ptuju. 28528-33

Krompir
čebulo in zelje dobavlja Josip Lah, Osuševci pri Ptuju. 28526-33

Dovršili so svojo lepo življenjsko pot v častitljivi starosti 95 let, ter odšli za vedno od nas, naš ljubljeni oče, dedek in pradedek, brat in stric, gospod

Ivan Korče

posestnik

Pokopali jih bomo v nedeljo v Cerknici.

Ljubljana, Blatna Brezovica, Cerknica, Niš, dne 25. oktobra 1940.

Žalujoči: Leopoldina Bergant, hči; rodbine: Bergant, Markelj, Korče

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš priljubljeni soprog, skrbni oče, stari oče, stric in tast, gospod

Matija Pribošič

zvaničnik v pokoju in posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 26. oktobra, ob pol 4. uri iz hiše žalosti, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta XXI. (Stan in dom) na viško pokopališče.

Ljubljana, Konjice, Pag, dne 25. oktobra 1940.

Žalujoči ostali

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.